

VREME

Razhajanje in politične igrice

Ali Murski Soboti grozi parlamentarna kriza? Če se bodo napovedi opozicijskih strank uresničile, potem se res lahko zgodi, da bo delo občinske skupščine hudo ovirano, če ne celo popolnoma blokirano. Po mnenju poslancev iz vrst SDP, socialistov in liberalnih demokratov se je znova razkrila skupščinska kriza, saj se po njihovem kršijo osnovna demokratična pravila. Opozicijo so potisnili povsem na obrobje, vsi njeni predlogi pa naletijo na nasprotovanje in preglasovanje, ker pač niso Demosovci.

In kaj je povzročilo takšen krah v soboški skupščini? Če bi hoteli navesti vse vzroke, bi morali orisati premnoge politične igrice, ki jih uprizarjajo v medsebojnih obračunih na parlamentarni sceni odborniki večinskega Demosa in opozicijskih strank. Problem je, ker se skupščina še vedno premalo ukvarja z zglednimi socialnimi in gospodarskimi vprašanji, čeprav bi se morala, ker so bili njeni predstavniki za to izvoljeni in plačani. Tako pa delo v skupščini postaja vse bolj boj za prestiž med strankami, namesto da bi se odločali o velikom pomembnejših stvareh, ki nas zljuljo v vsakodnevno življenje.

Skratka — čimprej se bo treba dogovoriti o nadaljnjem delu občinskega parlamenta, ki ne bo zgolj glasovalni aparat, kot že glasno opozarjajo številni poslanci. Najslabše bi bilo, če bi se kriza še naprej nadaljevala in poglabljala, kar ne bi bilo v korist nobeni od političnih strank, zastopanih v parlamentu. To pa bi se lahko zgodilo, če bi opozicija iz skupščine umaknila svoje poslance. Za zdaj je najbolj problematična odzivnost na pobude v občinski skupščini, kako naj urejati, saj opozicija gleda nanje predvsem skozi politična očala. Ta vladi med drugim zameri, da nima socialnega programa, saj je vedno več prošelj za pomoč družinam, v katerih sta zaposlena oba zakonca.

Očitno so se na nasprotni strani teh in podobnih razprav zbal, čeprav ni povsem jasno, zakaj. Tudi če bi opozicija tako razpravo načela, proti volji Demosa in njegove velične v parlamentu tako ne bi dosegla ničesar konkretnega. Še bolj nerazumljivo pa je, da so za zavrnitev marsikaterega dopolnila uporabili za današnji čas hudo neprepričljive argumente. Zavrnitve so namreč utemeljili z ugotovitvami, da rušijo parlamentarni sistem in zato pomenijo vračanje v real-socializem. Takemu argumentu je pač težko verjeti, če ne zaradi drugega že zato, ker so z zavrnitvijo dopolnil Demosovi poslanci sami ohranili staro stanje in z njim torej dopolnili obnašanja v skupščini, ki so bila sprejeta še v real-socializmu. Težko pa je verjeti tudi nekaterim nasprotnim argumentom opozicijskih strank, ki so — resnici na ljubo — po zavrnitvi dopolnil delovali hudo zbegano. Najbolj neresno pa je izgovarjanje z besedami, češ saj ne boste večno na oblasti, in ko bomo mi vladajoča pozicija, bomo to večino znali bolje izkoristiti.

Nesporno je, da opozicija trenutno snuje strategijo svojih potez, s katerimi hoče zadati odločen udarec vladajoči koaliciji in pred Sobočani razgaliti vse njene slabosti. Tačas pa se jim trdni Demos privošči hahlja, saj se zaveda svoje moči, hkrati pa gradi svoj ščit in razmišlja o nasprotnih udarcih. Če bodo na eni ali na drugi strani taktično zasnovali tudi kakšne stvarne, prijemljive načrte (predloge, teze ali zgolj namige), kako občini pomagati iz najhujše godlje, bo razprta v skupščini morebiti celo koristna. Če pa gre le za politične igrice in manifestacije moči — potem pa parlamentarcem bog pomagaj!

MILAN JERŠE

Posojanje upokojskega denarja

Nenavadno se sliši, da Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije drži posojila denar. To ne bi bilo nenavadno, če bi upokojniki imeli dostojne pokojnine. Dejstvo je namreč, da večina upokojencev ob sedanji draginji života in zmrzuje. S 4, 5 ali 6 tisoč tolarji na mesec ni mogoče živeti, zlasti če je to edini vir dohodka. Kot mi je znano, je Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije posodila denar Kliničnemu centru v Ljubljani, nisem pa slišal, da bi ta denar vrnil. Prav bi bilo, če bi povečali pokojnine tistim, ki dobivajo zelo nizke, dobro pa bi tudi bilo, če bi bilo nekaj denarja v rezervi za »sušne« čase.

A. H.

do **20% POPUSTA**
za takojšnje plačilo

po lanskih cenah

* PRENOVA OKEN *

* okna * vrata * senčila * obloge *

* hiše * mont. stene * dopolnilni program *

AKCIJSKA PRODAJA

polken in stilnih vrat FOREL

• POTROŠNIŠKO POSOJILLO • ORGANIZIRANA MONTAŽA •
• BREZPLAČEN PREVOZ •

JELOVICA

Ilesna Industrija ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58
Tel.: 064/631-241, telefax: 064/632-261

PREDSTAVNIŠTVO

Murska Sobota, Cankarjeva 25,

tel.: (069) 22-921

Če hočeš biti angel, postaneš zver

Vprašanje: Razpad Demosa sodi v kontinuiteto slovenskega političnega življenja. Demos je moral biti in moral je razpasti, ker je obstajala Dolomitska izjava. Soglašate s tem?

Hribar: Da. Potrebno pa je iti še ne korak nazaj. V predvojna leta, v čas katoliškega triumfalizma, integralizma. In če uporabim Ušeničnikov izraz, v čas totalitarizma. To je njegov izraz.

K temu, kar so počeli takrat, konec tridesetih let, v imenu Katoliške akcije, v času Drugega jugoslovanskega evharističnega kongresa leta 1935 in časa šestega Mednarodnega kongresa Kristusa Kralja leta 1936. Vse to se je dogajalo pod imenom Katoliške akcije kot tipične politizacije Cerkve.

S tem je Cerkev reagirala na fašizem ter boljševizem in se čutila manjvredno. Prej je bila bolj trpna, pasivna, zdaj pa je sama hotela v akcijo in biti konkurenčna tem gibanjem. Zato se je razglasila za nosilko Katoliške akcije. Poudarek je na akciji. S tem, ko je stopila ta korak, je potegnila nekatere poteze, ki so bile sorodne tako komunizmu kot delno tudi fašizmu.

Skratka, to je bila močna klerikalizacija v smislu zmoglosti. Izenačitev Kristusa s kraljem kaže na to, da mora Cerkev gospodovati ne samo nad dušo, temveč tudi nad telesom, ne samo nad posameznikom, ampak tudi nad družbo.

Vprašanje: Cerkev hoče biti totalna v smislu heglovske totalitete, torej tista, ki vse usmerja?

Hribar: Tako je. Med vojno sta potem trčila dva totalitarizma, klerikalizem in komunizem, zato tudi naša državljanska vojna ni bila naključna. Takšen totalitarizem pozna samo skrajnosti: ali si gospodar ali hlapec.

Dolomitska izjava, ki ste jo omenili, je samo vrhunec totalitarizma s komunistične plati. Takratni pluralizem — kolikor je bil takrat vsaj formalno še priznan v koaliciji teh strank ali gibanj znotraj osvobodilnega gibanja — je skušal s to izjavo dobiti popolnoma na svojo stran.

In ga je tudi dobil. In ta totalitarizem, ki je potem petinštiridesetega zmagal in je nasprotnika popolnoma potolkel, podredil, je potem na Slovenskem pač vladal petinštirideset let. Demos je bil seveda prvi, ki je uveljavil legitimno oblast. S svobodnimi volitvami. Z ustavo smo dosegli tudi pravno državo. In šele ta oblast in pravna država omogočata obstoj civilne družbe. Vse to je bilo dobro. Potem pa se je začelo. Pred kakšnega pol leta se je začela ponovno oblikovati nekakšna »Katoliška akcija«. Ponovno so katoliki začutili, da morajo obvladati slovensko družbo v celoti, da morajo evangelizirati in ponovno pokristjaniti slovensko družbo, da so oni pravi zastopniki slovenskega naroda.

Vsa tragika tega je v tem, da ta totalitarizem nujno vodi do občutka, kako si ali gospodar ali hlapec. Ali si drugorazreden, kakor si bil prej petinštirideset let, ali pa hočeš biti gospodar. Zdaj hočejo oni v Cerkvi biti voditelji. Kar pa nujno druge potiska v podrejen položaj.

Vsaka težnja po popolnem obvladovanju vsega, kakor hoče Cerkev na Slovenskem, nujno vodi v dvojnost med gospodarjem in hlapcem. Ali si gospodar ali si hlapec.

Zaradi tega smo začeli to akcijo z Demokratsko stranko. To bipolarno delitev skušamo tako rekoč vnaprej preprečiti in tako preprečiti uveljavitev kakršnega koli totalitarizma. Desni totalitarizem na Slovenskem še sicer ni bil realen, ampak mi smo to vnaprej vedeli in skušali to preprečiti.

Vprašanje: Preden bi prišli k poziciji Demokratske stranke, k temu, kako jo vi vidite, se moramo povrniti k nečemu prejšnjemu. K nezgodovinskosti »slovenskega« naroda. Mislite, da je to naša lastnost, to namreč, da smo nagnjeni k bipolarnosti, k hlapčevstvu oziroma gospodovanju. Je to lastnost slovenske Cerkve ali Slovencev nasploh? Je tako zato, ker nismo imeli samostojne politične zgodovine. Je Kristus Kralj nadomestek za državnega kralja?

Hribar: Ne bi rekel, da to spada v naravo ali značaj slovenskega naroda. To je prej povezano s tem, da se je ta narod začel politično oblikovati v času teh gibanj. Med nastopom boljševizma, nacizma, fašizma in vseh teh akcij.

Katoliška akcija je bila, kakor smo rekli, reakcija na boljševizem. Toda s tem, ko so ga hoteli onemogočiti, so spregledali njihove metode. Posnemali so tudi njihov aparat. V nekem smislu so se čudili njihovi moči in njihovem vzponu. Tudi sami so želeli pritegniti množice, z istimi metodami. Vendar v imenu neke druge ideje.

Vprašanje: Je bil takšen duh časa?

Hribar: To je bil duh časa, ki je potem dosegel svoj vrhunec med drugo svetovno vojno. Zdaj pa pravzaprav vse to razrešujemo. Zato je tudi tako pomembno, da pridemo nazaj v naravne kolebnice. Ne smemo se vrniti petdeset let nazaj.

Vprašanje: Rekli ste, da je civilna družba izpeljana, da je možna šele potem, ko se vzpostavi pravna država in legitimna oblast. Torej zanikate, da smo imeli civilno družbo že v komunističnem času, kakor smo domnevali?

Hribar: Zanikam. To je bila samo težnja, poskus da bi civilno družbo ustvarili. Toda kakor vidite, je teh civilnodružbenih gibanj konec. Ravno zato, ker so se precejnevale, ker niso videla, da je njihova moč samo tolikšna, kolikor so pripomogla k vzpostavljanju

Nastop Demosa je uničil levi totalitarizem. Razpust Demosa, kajti Demos je že prišel pod kontrolo aktivističnega katolicizma, pa pomeni vnaprejšnjo preprečitev desnega totalitarizma.

legitimne oblasti, to je parlamentarne demokracije.

Ko je ta parlamentarna demokracija nastopila, je bilo s temi gibanji konec. Zato, ker niso imele tiste teže kot na zahodu, kjer vse to imamo že od prej. Tukaj so delale tisto, česar same niso hotele. Pripadniki teh gibanj so rekli, mi nečemo biti politično gibanje, vse kar pa so delali, je imelo izrazito politični značaj. V nasprotju z zahodom, kjer ta gibanja v resnici niso politična, ampak so zunaj parlamenta. Pri nas ni bilo parlamenta, zato je bil njihov boj v bistvu boj za parlamentarno družbo.

Vprašanje: Tisti, ki niso integrirani v stranke, pa so včasih sodelovali v civilni družbi — če tisti način delovanja kljub temu tako imenujemo — za umanjkanje, za odsotnost civilne družbe, zdaj dolžijo stranke, češ da so absorbirale celotno civilno družbo, da so vse spolitizirale. Vi pa pravite, da civilne družbe sploh ni bilo.

Hribar: Ne, civilna družba ni bila formirana. Civilna družba brezpogojno potrebuje jamstvo, to pa je pravna država. Šele pravna država omogoča pluralnost interesov, zanimanj, zahtev. Obenem pa zagotavlja toleranco.

Vsako gibanje je po svojem bistvu totalitarno. Skušja zaseči čim več prostora, čim več ljudi pridobiti zase — recimo zeleno gibanje. Če nimajo pravne države, ki to omejuje, če nimajo ustave, ki določa, kaj je pravica in kaj je dolžnost, ki moje pravice omejuje s pravicami drugih, civilna družba postane boj vseh proti vsem. To pa je značilnost naravne družbe. In ti naši teoretiki civilne družbe so v bistvu mešali naravno s civilno družbo.

Zato čutilo oblikovanje pravne države — to pa je spet slovenska tradicionalna bolezen, ker je bila nam država tako rekoč od zunaj prinesena, tuja država — kot sovražno dejanje. Medtem ko je država v modernem pomenu besede v resnici jamstvo svobode.

Vprašanje: Naredimo tukaj neki kratak ekskurz. Mi Slovenci govorimo navadno o Srbih kot o tistih, ki niso bili sposobni voditi prejšnje federalne države, ker so se do države vedno obnašali kot hajduki. Niso imeli politične državne tradicije, šlo jim je za izigravanje turške oblasti. Je torej to tudi v nas, samo na drugačen način?

Hribar: Je, pa ne zaradi tega, ker smo bili pod tujo državo, ampak zato, ker določeno obdobje po vojni nismo imeli pravne države.

Oni pa sploh nikoli niso bili v državi. Avstro-ogrska je bila država, turški imperij pa sploh ni bila država v modernem pomenu besede. Zato se oni na pravno državo sploh niso navadili. Zakon je bila volja sultana. Zakon v evropskem pomenu je nekaj drugega, je družbeno soglasje, ne pa dekret monarha. To je tako, kakor s partijskimi direktivami. Tudi partijske direktive so bili zakoni; zato ne moremo govoriti, da smo med komunistično oblastjo imeli pravno državo.

JE DEMOKRATSKA STRANKA NAD-STRANKA?

Vprašanje: Preidimo zdaj k Demokratski stranki, v katero ste se včlanili. Tukaj moramo biti polemični. Se vam ne zdi, da se hoče Demokratska stranka zdaj predstavljati kot neka ključna stranka, prek katere se uresničijo recimo duh časa? To pa je nevarno. Kateri so mehanizmi, ki preprečujejo neki novi totalitarizem, ki bi ga lahko povzročili vi z vašo stranko, tudi vi kot njen teoretik? Mislite, da je zdaj politično telo že tako oblikovano, da te nevarnosti ni več?

Hribar: Nevarnost je, če bi bil to samo izmislek. Tako kakor je bil komunistični izmislek o raju na zemlji, ki da se ga da uresničiti. Naša pozicija, ko hočemo osnovati sredinski blok in vložiti po sredini, bi bila nevarna, če ne bi bilo za nami socialnega bloka, ljudi. Slovenska družba danes to terja, ne samo omogoča.

Pred vojno smo imeli osemdeset odstotkov kmetov in na tej socialni bazi je uspevala Slovenska ljudska stranka. Raziskave danes kažejo, da je teh ekstremnih levih in desnih pozicij za največ 15 odstotkov na obeh straneh. Vse ostalo je sredina.

Glasovanje o 55. členu, o zakonu o splavu, je pokazalo, da imamo klerikalcev v ozkem pomenu samo 5 odstotkov. Samo toliko poslancev je glasovalo proti temu členu. Enako kažejo tudi raziskave po terenu.

Dr. Hribar: Če citiram Pascala, on pravi, da tisti, ki hoče postati angel, nujno postane zver. Naj tukaj citiram še drugega francoskega misleca Vladimira Jankelévitcha, ki tudi pravi, da se človek nujno giblje med dobrim in zlim, ni lestvice gor in dol. Večina je nekje na sredi. Podobno je govoril tudi Dušan Pirjevec.

Vprašanje: Pa mislite, da moč kristjanov v resnici ni večja, kakor kažejo raziskave javnega mnenja?

Hribar: Ne. Ne gre samo za naše javno mnenjske raziskave, ampak tudi za raziskave, ki so evropsko primerljive. Te raziskave pa kažejo, da tudi tam ta moč ni večja. Slovenska družba je v nasprotju s srbsko in hrvaško popolnoma srednjeevropska.

K NOVI SLOVENSKEI VLADI

Vprašanje: V novi slovenski vladi, tako se zdi, posebej nečete videti dveh zdajšnjih njenih članov, Pirmata in Šeferka.

Hribar: Da, zato, ker sta predavala na udbovski šoli. Tisti pa, ki je hotel predavati na tej šoli v osemdesetih letih — to se ve, kaj pomeni. Totalno moraš biti preverjen. Jaz sem istočasno letel, pa ne z udbovske šole, s kulturne.

Vprašanje: Pa mislite, da bo ta sredinski blok zmogel oblikovati gospodarsko kompetentno, menedžersko vlado?

Hribar: V tem oziru je sredinska pozicija kot taka zelo vprašljiva. Tega se sam zavedam. Toda tako je.

Skrajnosti so nedvomno zlo, ker izhajajo iz nasprotja med dobrim in zlim in kaj je dobro, to določamo mi v smislu: kdor ni z nami, je proti nam, kajti mi smo določili, kaj je dobro. To pa družbo popolnoma razcepi.

Vprašanje: Menite, da se je slovensko gospodarstvo po toliko letih hinavščine neke kvazi socialne države možno dvigniti brez nekega političnega zverstva?

Hribar: Mislite političnega ali kapitalskega?

Vprašanje: Obojega. Mi tukaj namreč nimamo opraviti z neko uveljavljeno kapitalistično protestantsko etiko. Mi smo še vedno hajduški.

Hribar: No, nekaj je protestantske etike pri nas vsekakor je in tako so tukaj možnosti odprte. Tudi pod prejšnjim režimom smo Slovenci nekaj naredili in nismo tako zelo zastajali za zahodom. Mi bi v resnici bili na

O civilni družbi smo govorili sicer že prej, toda brez pravne države in legitimne oblasti tudi civilne družbe ni. Civilna družba pa je ravno v tem, da je sestavljena iz samih različnih interesov, to se pravi, da je tipično pluralna. Načelo civilne družbe je pluralizem kot nasprotje totalitarizma.

ravni Avstrije, če nas ne bi tolkel ta socializem, če ne bi šlo toliko akumulacije na jug, za armado. Tukaj nimam strahu. Zdaj, ko bomo dosegli priznano neodvisnost, bomo začeli na novo pisati zgodovino. Za nami je isto, kar nas je spremljalo od Trubarja in Cankarja naprej: da smo namreč narod hlapcev. V slovenskem narodu je dovolj sil in dovolj moči.

EVROPA NOVE PODOBE

Vprašanje: Ali bi lahko »slovenski model«, torej nacionalno osamosvajanje in s tem neke vrste regionalizacijo, lansirali kot evropski model?

Hribar: Evropa dobiva popolnoma novo podobo. Evropa 21. stoletja bo popolnoma konkurenčna Ameriki in Japoniji. V 20. stoletju doživljamo evropsko pomlad narodov, v 21. bo svetovna pomlad narodov. Današnji nacionalizmi niso več tako nevarni kakor oni prejšnji, oziroma so vsaj nadzorovani. Zato, ker živimo z neko prednostjo, imamo namreč, če citiram Rousseauja, svetovno civilno religijo. Tako kakor dobivamo svetovno ustavo, kar je svetovna Deklaracija o človekovih pravicah.

Vprašanje: Svetovna civilna religija — je to povezano s svetostjo življenja?

Hribar: To je v neposredni zvezi. Danes govorimo o ekumenizaciji. Različne religije imajo skupno načelo »ne ubijaj!«. Svetost življenja se razkriva v občutenju krivde, ki sledi, če to zapoved prekršiš. Svetost življenja je temelj vseh svetovnih religij.

K ŽIVIM LJUDEM

Vprašanje: Vprašanje je nekoliko kočljivo. Kaj mislite, je Peterletova slabost vladanja odsev njegove osebne neprimernosti ali pa ga blokira aspiracija cerkve po moči?

Hribar: Peterle je osebno človek, ki ga spoštujem. Je pa zavezan tej krščanski ideji, temu, da so katoliki tako prepričani v svoj prav. Zato svoje vlade nima za neko pragmatično zadevo, ampak jo obravnava kot sredstvo za uresničitev svoje ideje. Namesto da bi sprevidel in se umaknil, bo tiščal do konca, in ko bo poražen, bodo spet govorili, kristjani smo zapostavljeni!

Vprašanje: Imate kakšno ime za novo slovensko vlado?

Hribar: Osebnost ne, mi kot stranka smo predlagali Bavčarja za mandatarja.

Vprašanje: Kučana na zadnjih volitvah gotovo niste volili?

Hribar: Kar se njega tiče, sem pozitivno presenečen. Nacionalno samostojno Slovenijo je sprejel za svojo nalogo in jo po moje zelo uspešno pripeljal do uresničitve. Brez nje ga to ne bi šlo tako. Pokazal se je ob spravi in ne smemo pozabiti, da je bil on najbolj izpostavljen v tej vojni. Nase je prevzel odločitev o streljanju, in če bi vojno izgubili, bi njega gotovo na tak ali drugačen način likvidirali. Kdor pa enkrat naredi to, za tega ne more več reči, da dela samo za stranko. Lahko delo dela, ampak to ni več glavno.

STEFAN SMEJ

ZVEDELI SMO

Prednosti integralnega proračuna

V javnosti se pojavljajo različna mnenja o pomeni in namenu integralnega proračuna. Da bi razjasnili nekatere nejasnosti, smo za podrobne odgovore povprašali računovodjo in pomočnika sekretarja za občo upravo pri Skupščini občine Murska Sobota FRANCA CIPOTA. »V bistvu gre za veliko razliko v primerjavi s poslovanjem oziroma financiranjem javne porabe v preteklosti. Od takratnih, razdrobljenih sredstev po silih, kjer so bile možnosti financiranja določenih del, predvsem v zvezi z naložbami, izredno omejene, pomeni integralni proračun velik napredek. V mislih imam zlasti to, da se z njegovo pomočjo lahko premoščajemo izplačila, ki so bistveno večja od dvanajstst, kar omogoča zakonodajalci v tem smislu smiselno ogromno narediti v letu 1991. Poleg tega, da smo imeli relativno ugodnejše pogoje zaradi izenačevanja javne porabe v republiki, ker drugače ne bi mogli doseči pozitivnih premikov, smo bili zbrali denar za skoraj 30 kilometrov cest, ogromno naredili pri napeljevanju vodovoda do Cankove in zagotovili plačilo dela pogodbene obveznosti za vodovod do Beltince. To sta gotovo veliki naložbi. Tudi druga infrastruktura, ki je povezana z družbenimi dejavnostmi, je bila izredno dobro financirana. To je posledica tega, ker smo med letom z ustreznim terminskim prelivanjem sredstev dosegli bistveno boljše rezultate.

V obliki občini, kjer je že več kot 30 odstotkov proračuna namenjeno za naložbe, na prednjačimo po deležu za izvajanje raznih del. To smo dosegli tako, da smo obseg porabe zreducirali po osnovnem faktorju, to je številu zaposlenih v upravi in vzporednih dejavnostih, kot so šolstvo, izobraževanje, vrtci in podobno.

In kakšni so načrti za leto 1992? »Obetamo si naložbe v cestno infrastrukturo, vodovod in kanalizacijo. Zavedati se namreč moramo, da nastaja nov proračun, ki bo imel v bistvu z okrnjenimi sredstvi zaradi prehoda osnovnega šolstva v republiko nekoliko manj manevrskega prostora, bo pa še vedno zmogel financirati marsikatero naložbo, ki je morda drugje ne bi zmogla.

MILAN JERŠE

S programom do republiških sredstev

V lanskem letu so bila v Sloveniji z odliko do- ločena območja, ki se v obdobju 1991 — 1993 štejejo med demografsko ogrožena, za nje pa veljajo določeni spodbujevalni ukrepi, ki naj bi pomagali pri hitrejšem razvoju. V soboški občini je kar 121 naselij, ki so opredeljena kot demografsko ogrožena, zakon o spodbujanju razvoja teh območij pa zahteva, da imajo v občinah zanje izdelan razvojni program, ki je osnova za izdelavo konkretnih razvojnih in investicijskih programov, s katerimi potem konkurirajo za pridobitev sredstev iz republiškega proračuna. V soboški občini so si že v letu 1990 zadali nalogo, da izdelajo takšen projekt, celosten program razvoja demografsko ogroženih območij v občini, ki so ga izdelali Zavod za ekonomiko in urbanizem, skupina podjetij ABC Pomurke in sekretariat za družbeno planiranje, družbeno-ekonomski razvoj in družbene dejavnosti v sodelovanju s sekretariatom za varstvo okolja in še nekaterimi podjetji s področja gospodarske infrastrukture, pa so v začetku tedna obravnavali tudi na seji občinskega izvršnega sveta.

Program, ki je dokaj obsežen, saj na okrog 200 straneh prikazuje sedanje stanje na območjih, ki so demografsko ogrožena, in nakazuje tudi možnosti njihovega razvoja, so člani izvršnega sveta sprejeli brez bistvenih vsebinskih pripomb, zavzeli pa so se za zagotavljanje pogojev, da se bo lahko delalo tudi v praksi. Tako bo izvršni svet prek občinskih upravnih organov sprožil aktivnosti, da bodo opravili zastavljene naloge, večji vpliv pa bo treba doseči tudi pri razdeljevanju republiških sredstev za te namene.

Pogovor z Milanom Hercogom, novim »graščakom« Gornje Radgone

Blišč grajske igralnice nad mestom

Bo grad v Gornji Radgoni, ki je okras mest na levem in desnem bregu reke Mure, postal igralnica za petične goste iz radgonskega termalnega kopališča (predvidoma letos bodo odprli nov hotel) in Radenec? Kakor napoveduje novi najemnik prostorov (Milan Hercog in predsednik IS SO Gornja Radgona sta pred kratkim podpisala pogodbo) se obeta Gornji Radgoni marsikaj zanimivega, »bleščečega« in koristnega. Zaupati moramo občinskemu vodstvu Gornje Radgone, da ve, kaj počne in komu je oddalo graščino v najem za 99 let, — v nasprotnem predsednik verjetno ne bi tako samozvestno poudaril, da bodo zaradi tega dokumenta prišli v zgodovino kot ljudje, ki so rešili gornjeradgonski grad.

— In kaj pomeni podpis pogodbe za Milana Hercoga, direktorja novega podjetja DECOLORES SLOVENIJA, svetovnega poslovnega?

»Zame pomeni to predvsem zelo veliko naložbo. Objekt je v zelo slabem stanju in ga moramo šele oceniti, tako da bomo lahko povedali, koliko bo potrebno vložiti. Lahko pa rečem, da bomo v prihodnjih petih letih potrebovali štiri do pet milijonov inark. Odvisno od tega, v kakšno smer bomo odšli, in če se bo moj načrt uresničil.

— In kakšni so ti načrti?

»Veliko so mi obljubili, načrtov je veliko, toda jaz lahko grem le po poti, ki mi je dovoljena. Iz tega gradu želimo narediti nekakšen »buisnis center«, ki bo dostopen vsem. Močno računam na razvoj sosednje avstrijske Radgone — na ta kapital računam. Iz gradu želimo narediti okno za ta del Slovenije.

— Si boste pri tem pomagali z načrti, ki so že narejeni?

Milan Hercog

»Tisti načrti so podobno usmerjeni, kajti kaj drugega iz teh objektov niti ne moreš narediti. Dobil sem že soglasje republiškega vrha za igralnico. Vsekakor je to pot, ki lahko prinese tej občini in pokrajini veliko uspeha, dobička in ugled.

— Pred meseci ste izjavili, da bi za tako naložbo potrebovali partnerja; ste ga že našli ali pa ga še vedno iščete?

»Imam že ljudi, s katerimi bom šel v partnerstvo. Zaenkrat so to ponudbe, kateri pa bodo v resnici moji partnerji pri tem projektu ... tega pa še ne bi povedal, naj bo še nekaj časa skrivnost.

— So iz Švice, Miami ali iz Slovenije?

»Iz teh krajev so, malo naprej od občine ... To so zasebniki, obrtniki, ki bi radi z mano ta projekt uresničili. Sami se dobro zavedajo, da je mogoče iz gradu marsikaj narediti, vendar potrebujejo nekega iniciatorja. Tako sem prevzel tveganje. Dokazati želimo tudi tistim, ki dvomijo in govorijo: No, saj izgubiti nima nič ...

— Ta črnogledost večine glede takih projektov je le posledica slabih izkušenj v preteklosti?

»Do sedaj je bila velika ovira nepriznanje Slovenije in negotovost — v takšnem času nihče ne tvega in vlagati. Odslej bo drugače. Pripravljali in uresničili sem že veliko projektov, vendar se ne da ničesar narediti od danes na jutri. Po vsem svetu so finančni problemi. V Švici, kjer imam podjetje, je že več sto tisoč brezposelnih in ljudje ne verjamejo več v tisti sistem. Kako bi potem verjeli v našega.

V ta projekt se bomo podali, to prav gotovo. Občina Gornja Radgona res nima kaj izgubiti.

— Kako se boste lotili obnove

Soboška občina je v lanskem letu za spodbujanje razvoja demografsko ogroženih območij zahtevala od republike sofinanciranje projektov v predračunski vrednosti okoli 220 milijonov tolarjev, vendar je dobila le nekaj čez 40 milijonov tolarjev republiških sredstev. Tudi letos bodo z zahtevki sodelovali na natečaju, vendar so bili člani izvršnega sveta mnenja, da bo treba doseči spremembo nekaterih kriterijev za razdeljevanje teh sredstev. Več jih bo treba nameniti za spodbujanje razvoja gospodarske infrastrukture, saj prav v soboški občini na tem področju še močno zaostajajo, podpirali pa bodo tudi podjetniške pobude in razvoj tistih dejavnosti, ki imajo na tem območju določene prednosti in s tem večje možnosti razvoja. Čim prej bo potrebno pripraviti ustrezne naložbene programe, izvršni svet pa bo v letošnjem natečaju za razdelitev sredstev za spodbujanje razvoja demografsko ogroženih območij sodeloval s projekti za posodobitev 28 kilometrov občinskih cest, za napeljavo 10 kilometrov vodovodnega omrežja, za dograditev osnovne šole v Fokovcih ter s projekti programa javnih del in čistilne naprave, če k tem pristajemo še ceno podjetniških in kmetijskih projektov, bo znašal zahtevek do republike okoli 500 milijonov tolarjev.

Kot že rečeno, je osnova za pridobitev teh sredstev ustrezen razvojni program, zato naj bi program razvoja demografsko ogroženih območij v občini sprejeli že na prihodnji seji občinske skupščine v februarju.

LUDVIK KOVAČ

SLOVENSKA PODJETNICA LETA

Zdenka Podlunšek

Poznamo dve vrsti podjetnikov — tiste, ki so postali zato, ker so želeli z dobro idejo na pravem mestu in ob pravem času obogateti, in tiste, ki jim podjetništvo v prvi vrsti pomeni predvsem izziv, možnost lastnega in družbenega razvoja skozi spopade znanja in potreb ter samopotrjevanje v neusmiljenem boju konkurence, ki be- lo zastavo prezira.

Prezira jo tudi Zdenka Podlunšek, po oceni revije Nasa žena najuspešnejša slovenska podjetnica leta. Vdanost v usodo in togo prepuščanje življenja njegovemu toku, ne da bi se ga kvaliteto usmerjalo in vodilo, je Zdenki Podlunšek tuje. Nepojmljivo in nesprejemljivo ji je bilo celo takrat, ko je pred mnogimi leti z družino zapustila rdeče revirje, kjer je bila že samo misel po boljšem življenju iznad zemlje grešna, in si s knapovsko trmo in odločnostjo poiskala drug kraj in okolje, ki življenju ni bilo tako vdano in ki je njegovo krutost spreminjalo v prednost. Nasla- ga je v Murski Soboti, točneje v Černelavcih, kjer je iz navadne obrti, sicer slučajno, vendar po trezni presoji možnosti in prihodnosti, zraslo podjetje Medicop. Obratovalnico, ki že v nazivu pojasnjuje dejavnost, proizvodnjo medicinske opreme, sta z močim ustanovila leta 1987, prvi negotovi in težki koraki po poti razvoja in proizvodnje te opreme pa so bili storjeni že leta 1985. »Od takrat dalje je to naša edina proizvodnja in usmeritev,« pojasnjuje podjetnica leta. »Oprema iz Medicopa je je sad lastnega razvoja, ki se je do sedaj uvažala iz zahodnih razvitih držav. Prav zaradi tega smo imeli v začetku veliko težav pri plasi- ranju naše opreme, saj je zdravniški in drugo osebe cenilo samo drago, uvoženo opremo. Vendar nam je z opremo, ki po kakovosti in dizajnu ni v ničemer zaostajala za uvo- ženo, vztrajno obdelavo tržišča in s trmasto vztrajnostjo uspelo priti v sorazmerno kratkem času na tržišče nekdanje Jugoslavije, v zadnjem obdobju pa celo zunaj naših meja.

Zdenki Podlunšek v poslov- nem življenju nič ni bilo podar- jeno in prav tako ne prihranje- no. Medicop je plod trdega de- la in želje, da z močim dokaze- ta sebi, domovini in tujini, da zmoreda tako ali pa še boljše kot na zahodu. Domačim pro- izvajalcem se napake ne opro- čajo. Prva priznanja je dosti- krat grenilo nezaupanje poten-

cialnih kupcev, včasih celo za- smehovanje in podcenjeva- nje.« In prav ta podcenjevalen odnos me je najbolj bolel in prizadel, vendar sva z možem prav zaradi njega vztrajala,« pravi Zdenka Podlunšek. »Ta- krat, ko bomo Slovenci začeli bolj ceniti sebe in svoje znanje,

takrat bomo uspeli. Najprej je potrebno pogledati okoli sebe in šele takrat, če kakovostnih izdelkov res ni na domačem tržišču, jih je potrebno uvoziti. Pravega razvoja tudi ne bo do takrat, ko se bomo nehali ozi- rati po sosedih in jim zavidati, namesto da bi se posvečali last- nim težavam in razvoju.

V Medicopu je zaposlenih štirinajst ljudi, od tega samo trije v režiji. Vsi delajo vse, vsi delajo za vse. Svojo prihodnost vidijo v izvozu na zahodna tržišča, v zadnjem času pa se od- pirata tudi Grčija in Turčija ter dežele Južne Amerike. To pa bo pomenilo tudi dodatne na- ložbe predvsem v novo tehnolo- gijo in povečanje proizvod- nih zmogljivosti.

Recept uspeha? Ni ga. Samo delo, vztrajnost, znanje in za- sledovanje visoko zastavljenih ciljev. Vsaka ideja še ni prilož- nost.

Podlunškovi so uspeli. To dokazuje blagovna znamka Medicop, to dokazujejo posli, sklenjeni za letos. In navsezad- nje številna priznanja, ki so tr- do delo tudi ovekovale.

»Meni je najljubše tisto, ki ni napisano,« pravi Zdenka Podlunšek. »To je zaupanje kupcev, to je zaupanje bolni- kov v našo opremo. To so tudi vsi tisti nasveti, po katere pri- hajajo k nam prijatelji od daleč in včasih tudi ob neprijetni uri. To je spoznanje, da je naše de- lo koristno in v službi človeka. To pa osrečuje, kajne!«

RENATA FICKO

NEPOTREBNI ZAPLETI

Pogodba se bo še nekaj časa medila

JOŽE TOTH, ki je bil le nekaj časa predsednik območnega odbora sindikata družbenih in državnih organov Pomurja, posledje ne bo mogel opravl- jati te odgovorne funkcije, ker mu je prenehalo delovno razmerje v uprav- nih organih Skupščine občine Lendava in je postal na lastno željo zasebnik. Tako se ponavljajo neprijetnosti v zvezi z vodenjem tega regijskega odbora, saj je tudi prejšnji predsednik Ladislav Tušar iz Murske Sobotice zaradi prev- zema vodilne funkcije moral odstopiti svoje mesto drugemu. Novi kandidat za to funkcijo pa je FRANC SOČIČ, prav tako iz lendavskih upravnih orga- nov, s čimer bi ta občina v naslednjem mandatsnem obdobju prevzela voden- je tega odbora. Hkrati bi njegov predsednik avtonomno postal član repu- bliškega odbora sindikata družbenih in državnih organov, kar zagotavlja boljše povezavo med Pomurjem in Ljubljano.

To so sklenili na seji območnega odbora sindikata družbenih in držav- nih organov Pomurja, ki je bila v Murski Soboti. Žal so pogrešali predstavi- nika iz ljubotemske in radgonske občine, od koder ni bilo tudi predsednikov izvršnih svetov, ki so jih zaradi pomembnosti dnevnega reda posebej vabili. Govor je bil namreč o pogodbi o pogojih dela sindikata v upravnih organih. Znano je, da si vsi vodilni sindikati že dlje časa prizadevajo spraviti v »življe- nje« omenjeno pogodbo. Ker zadeve v občinah še vedno niso dorečene, lahko pride do nesporazumov. Da bi se temu izognili, so se skušali na pomurski ravni dogovoriti o konkretnih predlogih, vendar so se vsi doseda- nji poskusi izjalovili. Brez skupnega jezika v regiji pa je nemogoče pričako- vati kakršne koli premike na tem področju. Kot banalen zgled so navajali uveljavljanje prvega trinfnega razreda iz kolektivne pogodbe za negospo- darstvo, po katerem čistilke z dolgoletno prakso niso prejele tudi zajamčene- ga osebnega dohodka.

Po drugi strani pa brez izjeme v vseh štirih pomurskih občinskih izvršnih svetih zatirajo, da ni nobenih zadržkov glede sprejetja pogodbe o pogojih dela sindikata v upravnih organih, kjer postajajo že malce nestrpni. Pone- kod menijo, da je pogodba preobširna in prenačelna, čeprav je res, da vsega v njej ni mogoče in omogoča prevelik manevrski prostor. Na seji so se kon- čno dogovorili, da bodo dokonca meseca skušali v vseh štirih občinah us- lediti besedilo pogodbe. Pri tem bodo predstavniki svobodnih sindikatov izhajali iz povsem konkretnih predlogov, tudi glede stimulacije za opravljeno delo, kjer bi se izplačali znesek lahko povšal do 10 odstotkov. Skupaj z vodstvi izvršnih svetov naj bi prišli do obojestransko sprejemljive pogodbe, ki bo osnova za nadaljnje akcije sindikata družbenih in državnih organov.

MILAN JERŠE

VIDEO GERENČER

Staneta Rozmana 7, 69000 Murska So- bota
DOBITNIK PRIZNANJA JADRAN FILMA
NAJBOLJŠA VIDEOTEKA LETA.
IZBIRATE LAHKO MED 1000 ORIGI- NALI.
PRIPOROČAMO SE TUDI Z DRUGIMI VIDEOSTORITVAMI.

Bernarda B. Peček

POLJOOPSKRBA
MARIBOR

vam v svojih prodajalnah v Murski Soboti, Markišavska 9,
tel.: (069) 21-048, in Mariboru, Ljubljanska 7, tel.: (062) 303-984

PRODAJA:

- TRAKTORJE ZETOR
- KOMBAYNE ZA KROMPIR Z-644
- SORTIRNIKE KROMPIRJA M-612
- VISOKOTLAČNE PREŠE 2-224
- VERIGE ZA VSE VRSTE MOTOR- NIH ŽAG

NOVO!

V naši prodajalni v Murski Soboti KOSILNICE BCS za devizno in tolarско plačilo.

● Ugodni plačilni pogoji! ● Pričakujemo vas v naših prodajalnah!

Slovenija postaja zanimiva tudi za Ameriko

Ugotovitve, da je slovensko gospodarstvo bliže razvitemu zahodu kot skupini, ki ji je do nedavnega pripadalo, je ob krčenju domače proizvodnje in upadanju življenjske ravni le slaba tolažba. Tudi napovedi gospodarskih strokovnjakov, da bo Slovenija, ki slovi po sorazmerno visoki kakovosti izdelkov in storitev, ki jih prodaja na zahodu po nižji ceni kot konkurenca, imela še najmanj pet let zaradi rezerv v nižji ceni delovne sile kot zahodna konkurenca, precejšnje prednosti pri prodaji, so kratkoročnega značaja. Obstaja namreč velika bojazen, ki je tudi že realnost, da bodo še z nižjo ceno delovne sile na evropska tržišča poskušala prodirati vzhodnoevropska podjetja. Slovenija bo dolgoročno preživela le z izboljšanjem kakovosti, torej z intenzivnim razvojem znanosti in tehnologije za služenje narodnemu gospodarstvu.

Beseda o tem je tekla z ameriškim strokovnjakom, svetovalcem slovenskega ministrstva za znanost in tehnologijo Jimom Fisherjem, profesorjem za inženiring na univerzi v Baltimoru.

Kaj menite o sedanjih gospodarskih gibanjih v Sloveniji?

»V Sloveniji je potrebno narediti kar nekaj pomembnih korakov, če želimo dobiti tuji kapital. Kot prvo, Slovenija slovi kot država, ki ima izredno velike dajatve iz dohodka v različne oblike zavarovanja (podobno kot Švedska). Tu je potrebno zamisliti in se v tem pogledu približati Nemčiji. In drugo, dokler v Sloveniji ne bo tujih bank, tudi kakovostnega tujega kapitala ne bo. V slovenske banke ni zaupanja med tujimi poslovnimi.«

Poznamo odnos ameriške politike do dogajanja v Sloveniji. So stališča gospodarstvenikov mladi državi bolj naklonjena kot politika?

»Stališča ameriškega gospodarstva do Slovenije ni. Slovenija je kot gospodarski subjekt v ZDA anonimna. Zato je zelo pomembno, da resnica o Sloveniji, o njenih potencialih in možnostih prodre med ameriške gospodarske kroge, vendar ne po kapljicah in sumljivih kanalih, ampak prek znanstvene institucije, ki jo ustanovljamo v Sloveniji in Ameriki.«

Za kakšno institucijo oz. kakšne oblike sodelovanja gre?

»V okviru slovenskega ministrstva za znanost in tehnologijo bomo ustanovili ekonomski

Srbija je država, ki se je s svojo politiko izločila celo bolj, kot sem pričakoval.

inštitut. V njegovem okviru bomo postavljali znanstveno in tehnološko utemeljena izhodišča za razvoj. Ukvarjal se bo z ekonomsko politiko, ki jo bo v okviru gospodarskih planov, možnosti in potreb konkretno prilagajal posameznim oblikam sodelovanja ne samo med Ameriko in Slovenijo, temveč tudi z drugimi državami. V primerjavi z vzhodom ima Slovenija velike prednosti — te so predvsem v razviti infrastrukturi, geografskem položaju, sorazmerno dobro razviti industriji, znanstvenih institucijah, predvsem pa v ljudeh. Slovenski trg je zelo majhen, kupna moč dveh milijonov ljudi nizka. Zato se mora inštitut dvigniti nad ministrstva in izkoristiti kapital, ki ga Slovenija ima. Sestavljen bo iz treh delov — zbornice, ministrstva za znanost in tehnologijo ter zasebnih podjetnikov, ki potrebujejo tržišče in kapital.«

Dobiček nastaja tam, kjer je sistem trden. Vaš politični je, potrebujete še gospodarstvskega.

Pa obstaja med ameriški podjetniki zanimanje za vlaganje v Slovenijo?

»Tačas je v ZDA najmanj sto podjetnikov, ki jih osebno poznam in ki bi vlagali v Slovenijo, vendar le, če bi bili prepričani, da je ta vložek varen in dobro naložen, da za njim stoji trdna gospodarska politika. Prav zaradi tega bomo tudi v ZDA ustanovili pomožni komitej prejemnega inštituta, ki bo potencialne vlagatelje seznanjal o možnostih naložb v Slovenijo. Prek ekonomskega inštituta bo tekla tudi izmenjava strokovnjakov. Na svoji univerzi v Baltimoru bom imel konec januarja predavanje o

znanstvenem in tehnološkem sodelovanju in povezovanju, ki se ga bodo udeležili tudi vaši strokovnjaki. Februarja bomo poslali v Slovenijo šest inženirjev, ki bodo aktivno delali v vaših podjetjih, v naslednjem semestru pa dvajset ameriških študentov različnih usmeritev z namenom, da spoznajo slovensko gospodarstvo, s katerim bodo po diplomii sodelovali.«

Kaj pri slovenski vladi kot tuji opazovalec in strokovnjak najbolj pogrešate?

»Moram povedati, da se v Sloveniji v gospodarstvu v zadnjem obdobju ni veliko naredilo. To je sicer delno razumljivo ob dejstvu, da ste se osamosvojili, dobili novo državo, denar ... Vlada ni vsega sama kriva, potrebno pa jo je okrepiti na gospodarskem področju.«

Zdi se, da se je ameriški interes za Slovenijo povečal šele v zadnjem času? Zakaj?

»Menim, da je skrajni čas tudi za Ameriko, da se začne zanimati za to območje in tukaj prilagajati svoj kapital. Je namreč bojazen, da bo Slovenija v dveh letih nemška ali avstrijska gospodarska provinca, glede na njen položaj in prejšnje potencialne, pa bi bila za Ameriko to velika škoda.«

Zadnji čas je, da se v gospodarska dogajanja na Slovenskem vključijo tudi ZDA.

Kakšna je po vašem prihodnost Slovenije?

»Slovenija je zanimiva predvsem kot poslovni most z Balkanom in vzhodom. Prihodnost Slovenije vidim v nekakšnem inkubatorju razvoja, tehnologije in trgovine. Znanost in tehnologijo postavljam na prvo mesto, saj je to osnova za zdravo gospodarstvo.«

Od kdaj takšne simpatije za deželo na sončni strani Alp?

»Veliko so naredili vaši Slovenci v Ameriki, ki so zelo močni predvsem v državi Ohio in ki so opozarjali, da sta politika in sistem v Sloveniji veliko bolj čvrsta in jasna kot v drugih jugoslovanskih republikah. Dobiček nastaja tam, kjer je sistem trden in vaš politični je. Potrebno ga je samo zgraditi na gospodarskem področju. Gospodarski plani pa se v razvitih in uspešnih ekonomijah ne delajo na pamet, zato vidim v ekonomskem inštitutu velike možnosti nadaljnjega razvoja slovenskega gospodarstva. Še posebej, ker bo ta subjekt nad politiko in njenimi interesi, njegova dejavnost pa izredno konkretna, temeljila pa bo na znanosti in tehnologiji.

V ministra Tanciga in njegove sodelavce imam veliko zaupanje.«

RENATA FICKO

Z boljšo kakovostjo do večje konkurence

Po preoblikovanju Zavarovalne skupnosti Triglav so s 1. januarjem 1991 iz nje nastale štiri zavarovalnice: Zavarovalnica Triglav s 75-odstotnim deležem dotedanje zavarovalne skupnosti, Zavarovalnica Maribor s 15-odstotnim deležem ter Zavarovalnica v Murski Soboti je ostala v okviru Zavarovalnice Triglav, ki pokriva od 60 do 70 odstotkov slovenskega prostora, zavarovalnica v Murski Soboti pa tako prvič končuje poslovno leto v okviru delniške družbe. Odločitev o novi organiziranosti zavarovalništva v Pomurju pojasnjuje direktor Zavarovalnice Triglav v Murski Soboti.

RUDI CIPOT: »Pomurje je območje, ki je bolj izpostavljeno katastrofalnim škodam, zato jih šibka zavarovalnica ne bi bila sposobna uspešno in hitro sanirati. To je bilo osnovno vodilo, da smo se organizirali v okviru Zavarovalnice Triglav kot delniške družbe, saj je le močna zavarovalnica tudi likvidnostno sposobnejša in zagotavlja boljše izravnave znotraj zavarovalniškega sistema. Posebnost Pomurja je še vedno kmetijstvo, kjer nemalokrat prihaja do velikih škod, dosedanja praksa pa potrjuje, da pri odpravi le-teh nikoli nismo imeli posebnih težav.«

Kakšen je delež območne enote v Murski Soboti znotraj Zavarovalnice Triglav delniške družbe?

RUDI CIPOT: Položaj naše območne enote v okviru Zavarovalnice Triglav najboljše ilustrirajo nekateri podatki. Če je imela celotna delniška družba v letu 1991 7,8 milijarde tolarjev bruto premije, je prišlo na našo območno enoto skoraj 700 milijonov tolarjev, Triglav ima približno 2,5 milijona polic, mi v Pomurju jih imamo 200 tisoč, od tega jih je 20 tisoč v družbenem sektorju oz. pri pravnih osebah in 180 tisoč pri fizičnih osebah. V lanskem letu smo likvidirali okoli 30 tisoč škod, obvladujemo pa

njem času povečalo življenjsko zavarovanje, ki predstavlja 12-odstotni delež naših zavarovanj, kolikor znašajo tudi vsa industrijska zavarovanja, na požarna zavarovanja pri fizičnih osebah odpade okrog 10 odstotkov vplačanih premij, približno takšen odstotek pa je tudi zavarovanja avtomobilskega kaska. Tudi v prihodnje si bomo prizadevali, da bi ohranili približno takšno strukturo, ob tem pa velja opozoriti še na eno značilnost pomurskega zavarovalništva, in sicer imajo kmetijska zavarovanja kar 10-odstotni delež v vseh zavarovanjih v naši območni enoti. Zavarovane imamo praktično vse površine pšenice in koruze ter vse trajne nasade v družbenem sektorju, medtem ko je v zasebnem sektorju dobra zavarovanost le v soboški občini. V živinoreji je v zavarovanje zajetih približno 50 odstotkov plemenske črede oz. 16 tisoč krav, sorazmerno z zniževanjem osnovne plemenske črede pa se znižuje tudi število teh zavarovanj. Največ težav nam v zadnjem času povzročajo prevelika izplačila avtomobilskih škod, saj so se vrednosti avtomobilov močno dvignile, za Pomurje pa je tudi značilno, da ima veliko dobrih in dragih avtomobilov, saj je to povprečje nad slovenskim.«

Bi lanske letošnje poslovanje ponazorili še z nekaterimi številkami?

RUDI CIPOT: »V letu 1991 so znašale vplačane bruto zavarovalne premije okoli 650 milijonov tolarjev, od teh smo jih 500 milijonov namenili za pokrivanje škod, izplačali pa smo 440 milijonov odškodnin. Vendar vsa izplačila za lani še niso opravljena, saj imamo za okrog 140 milijonov tolarjev rezerviranih škod. Rezervirane škode so tiste, pri katerih zadeve še niso razčiščene in odločitve še niso pravnomnočne. Precejšnja sredstva pa namenjamo tudi za preventivo, saj v preventivni sklad usmerjamo 3,5 odstotka zavarovalnih premij.«

Z reorganizacijo zavarovalništva se je v lanskem letu tudi dejavnost v Sloveniji začela srečevati s konkurenco. Kako se na to odzivata v Zavarovalnici Triglav?

RUDI CIPOT: Namen Zavarovalnice Triglav je, da ne glede na razdružitev novo organizira-

nost zavarovalništva, pokrije celoten slovenski prostor, zato smo ustanovljali svojo novo zavarovalno podjetja tudi na območjih, ki jih pokrivalo druge zavarovalnice. V letu 1991 smo si kot delniška družba nabirali predvsem izkušnje, res pa je, da smo se tokrat prvič srečali tudi s konkurenco. To bo za nas vsekakor po-

zitivno, saj nam je prav ta konkurenca dala spodbudo, da jo obvladujemo. Pri nas je obveljalo spoznanje, da je treba konkurenco obvladovati s kakovostjo in ne s cenami. Zato smo uvedli tudi neprekinjeno dežurno službo od 7. do 19. ure ob delavnikih in od 7. do 13. ure ob sobotah, v preostalem času pa je zavarovane na voljo telefonska številka, na katero lahko sporočajo vse svoje želje in potrebe. Kljub konkurenci v lanskem letu nismo izgubili zavarovanja nobenega podjetja, pridobili smo celo nekaj novih, zlasti na ptujskem območju, s tem pa je naša območna skupnost tudi prestopila pomurske meje. Zagotoviti želimo predvsem dobro zavarovalno za-

V Zavarovalnici Triglav dajejo vsi jim zavarovancem posebne ugodnosti, s katero začnejo v teh dneh je poseben 20-odstotni popust ob ukojsnem plačilu zavarovalne premije za avtomobilsko zavarovanje. Zavedajo se namreč, da ob sedanjem standardu čedalje več zavarovancev vedno težje zmore ta izdatek, zato jim poleg popusta ob takojšnjem plačilu ponujajo možnost obročnega odplačevanja dveh, treh ali štirih zaporednih obrokov brez obresti. Takšne ugodnosti pa dajejo zavarovancem tudi za nekatera druga zavarovanja.

povezana z varstvom okolja, dejavniki tveganja vodilnih lavalcev, paketna zavarovanja, veliko delamo tudi za dodatna po-kojninska in zdravstvena zavarovanja, pred sprejemom pa so tako imenovana rentna zavarovanja. Zdej ponujamo tudi b-stveno drugačna življenjska zavarovanja, saj je možno zavarovanje z valutno ali valorizacijsko klavzulo, pri obeh pa se realna vrednost plačenih sredstev ohrani.

Ste pred odprtjem nove poslovne zgradbe, ki je gotovo ena naj-večjih pridobitev vaše zavarovalnice?

RUDI CIPOT: V letu 1989 je bila naša območna skupnost ena najuspešnejših in takrat smo pre-sežek dobička usmerili v gradnjo nove poslovne zgradbe. Polovico potrebnih sredstev za to naložbo je združila Zavarovalna skupnost Triglav, polovico pa naša območna skupnost. Tako smo dobili okoli 2,700 kvadratnih metrov novih prostorov, vrednih 120 milijonov tolarjev, z njimi se

Da bi čim več zavarovancev privabil v svoje poslovne prostore, v soboški območni enoti v tem času brezplačno pomagajo pri napovedi davkov občanov, od svetovanja do izpolnjevanja davčnih napovedi. Brezplačno pomoč pri pripravi investicijskih elaboratov pa bodo dali tudi obrtnikom in podjetniškim družbam z omejeno odgovornostjo. S tem bodo lahko tudi sami ocenili razvojne programe v drobnem gospodarstvu in jih potem ustrezno kreditirali. Kreditna funkcija bodo tako povezali s svetovalno, saj bo tako denar zavarovalnice tudi varneje naložen. Že utečena pa je brezplačna pravna pomoč zavarovancem.

ščito za podjetja, drobno gospodarstvo, za nove podjetnike, ob tem pa jim ponujamo tudi ugodna posojila za nove naložbe. S tem želimo predvsem pospeševati razvoj drobnega gospodarstva in v podjetjih podpirati tiste programe, ki imajo prihodnost. Ob tem širimo tudi ponudbo konkurenčnih zavarovanj. V zadnjem času se pojavlja predvsem potreba po zavarovanju proizvajalčeve odgovornosti, in to za izdelke, ki jih bodo prodajali v Evropo. Novost so še zavarovanja, ki so

bodo izboljšale delovne razmere naših zaposlenih, hkrati pa tudi kakovost naših storitev. S poslovanjem v novih prostorih bomo začeli marca, nenehno pa seveda razmišljamo o uvajanju novosti, ki bodo prispevale k večji kakovosti naših storitev in k večji konkurenčnosti, s tem pa tudi k večjemu zaupanju zavarovancev v našo zavarovalnico.

LUDVIK KOVAČ

Prejeli smo

SDP

Občinska organizacija Murska Sobota

PREDSEDSTVO SKUPŠČINE OBČINE Murska Sobota

Proceduralne napake v zvezi s sejo vašega družbenopolitičnega zbora dne 7. januarja 1992

Omenjena dne je potekala seja vašega družbenopolitičnega zbora, v zvezi s sklicem katere ter potekom katere so bile storjene naslednje proceduralne napake:

- Omenjena seja ni bila sklicana z vabilom, kot je to običaj, ki se je doslej stalno uporabljal, temveč je bila sklicana na izjemno nerazumljiv način. Ob koncu navedbe dnevnega reda za skupno sejo je bilo namreč povsem neizpostavljeno navedeno neke vrste obvestilo, iz katerega je sicer razvidno, da se bo po končanem skupnem zasедanju ta zbor sestel ter obravnaval imunitetno pravico dveh delegatov tega zbora. Dnevni red te v bistvu ločene seje DPZ torej sploh ni naveden. Še posebej pa ni iz gornjega obvestila niti v osnovi razvidno, za katera dva delegata je mišljena obravnava imunitetne pravice.
- V naslednjem odstavku tistega dela gornjega obvestila je zapisano, da bo poročilo pristojne komisije zbora podano na seji. To je nadaljnja pomanjkljivost, kajti iz 2. odst. 63. člena Poslovnika Skupščine občine Murska Sobota je razvidno, da se osnovno gradivo za obravnavo na seji zbora objavi v celoti ali v povzetku v Delegatskem vestniku. Da je v danem primeru šlo za osnovno gradivo, ne dvomimo, saj je bilo to edino vprašanje, ki ga je na tej seji brez objavljenega dnevnega reda zbor obravnaval.
- V skladu s prej omenjenim obvestilom je torej poročilo pristojne komisije zbora res bilo predloženo delegatom na sami seji, vendar tudi tokrat ne v pisni obliki, temveč le ustno, kar je pravi presedan pri delu zbora oz. skupščine v celoti. Omenjeno poročilo mandatno-imunitetne komisije je bilo sicer solidno oblikovano, predvsem pa je bil predlog komisije zelo jase, saj je ob svojem zaključku komisija zboru predlagala, da zbor »ne vzpostavi oz. ne prizna imunitete Brigiti Bavčar« ter »da odvzame imuniteto mag. Emeriku Zveru«. Torej povsem jasno in razumljivo. Da pa sami poslanci tega niso razumeli tako, kot je komisija predlagala, pa je razvidno npr. tudi iz pisanega enega izmed poslancev v tem zboru Smeja, ki je dobesedno zapisal, da je bil predlog komisije: »Bavčarjevi naj bi imunitete ne priznali, Zveru pa naj bi jo«. Povsem jasno je, zakaj povežemo to pisanje v Vestniku z našimi opozorili o napacnem delu. Če bi namreč bilo gradivo v predlagani obliki poslanecem pisno posredovano, vsaj na seji, če ne že 14 dni pred njo, kot je to določal še na tej seji veljavni stari Poslovnik Skupščine, potem ne bi bilo takšnega osnovnega nerazumevanja. Iz tega lahko mirno izpeljemo zaključek, da očitno vsi poslanci niti niso vedeli, o kakšnih predlogih komisije s svojim glasovanjem odločajo.
- Prav pri odločanju pa je pravzaprav bila storjena najbolj groba napaka. Po informacijah strokovnih služb skupščine je namreč bilo v času glasovanja na seji zbora prisotnih 22 delegatov. Kar zadeva odločanje o Zverovi imuniteti, je seštevek glasov za, proti in vzdržanih pravilen, to je 22, nerazumljivo pa je pri odločanju o imuniteti Bavčarjeve. Rezultat glasovanja je namreč bil 19 za in 1 vzdržan. Kje sta pa torej dva glasova? — brez želje po natolcevanju postavljamo javno vprašanje, ali je bil družbenopolitični zbor pri tem odločanju sploh sklepčen. Dobro namreč vemo, da zbor lahko odloča le, če je na seji prisotnih več kot polovica vseh delegatov. Pisanje v lokalnem časopisu Vestnik, ki je omenjeno v 2. odst. 3. 16. naših opozoril, pa je tudi osnova, da pošiljamo to pismo v vednost časopisu Vestnik z zahtevo za javno objavo.

Predsedstvo DSP: ing. Karel Nemec, predsednik

POSEBNA UGODNOST
12 % POPUSTA ZA VOZILA

RENAULT

DVOJNA UGODNOST, NIŽJE TOVARNIŠKE CENE, MANJŠA OSNOVA ZA PROMETNI DAVEK.

Vam ponuja »JERUZALEM« ORMOŽ, obrat AVTOSERVIS, tel. (062) 791-106.

PAN-AGRA

Razpisna komisija podjetja PAN — AGRA Murska Sobota objavlja na podlagi sklepa Skupščine naslednja prosta delovna mesta:

DIREKTORJA PODJETJA

Pogoji:

- Da ima visoko ali višjo izobrazbo strojne, ekonomske ali pravne smeri,
- Da ima pet let delovnih izkušenj na področju vodenja,
- Da aktivno obvlada vsaj en svetovni jezik

POMOČNIK DIREKTORJA PODJETJA

Pogoji:

- Da ima visoko ali višjo izobrazbo strojne smeri,
- Da ima štiri leta delovnih izkušenj na področju vodenja proizvodnje,
- Da aktivno obvlada vsaj en svetovni jezik

Za opravljanje navedenih delovnih mest se kandidati imenuje za dobo štirih let.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev pošljite na naslov:

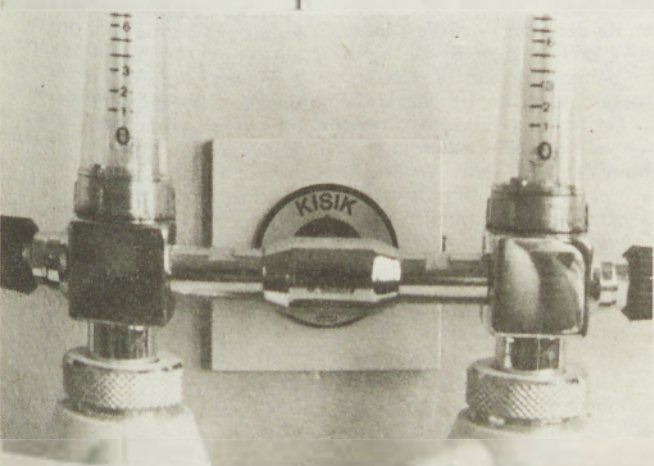
PAN — AGRA Kovinska industrija Murska Sobota, Bjedičeva 1, v roku 8 dni po objavi razpisa.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh od objave razpisa.

Glavo v pesek ob stari medicinski opremi

S pomočjo vrhunske tehnike, elektronike ali aparatur medicina kot znanost prodira v neznano in je uspešna. Brez nje je stroka, kot da nima svoje desne roke, in ni treba ponovno poudarjati, kako dobro ta desna roka deluje na zahodu, pri nas pa z eno besedo — starina. Naša medicinska oprema je z vsakim letom bolj to, ne merjena samo po letih, ampak tudi v primerjavi s hitrim napredkom medicinske tehnike v svetu.

Tudi oprema pomurskega zdravstva se lahko ponaša s častljivo starostjo, v zadnjem času pa je precej vroče zaradi rentgenskih aparatov,

tako v soboškem zdravstvenem domu ali v zobozdravstvenem kot bolnišnici. Sprva ocenjeni kot dotrajani ali neprimerni za nadaljnje delo so čez čas ponovno dobili zelelo luč za uporabo. Prav ta dvojnost v ocenjevanju rentgenov, ki imajo še bolj več kot dvajset let, daje misliti.

Merila, s katerimi se ugotavlja primernost medicinske aparature za uporabo, zunaj stroke ne morejo biti, prav tako tudi ocenjevalci. Zakaj potem enkrat ocena o dotrajnosti in nato umikanje odločbe o prepovedi uporabe aparature?

Jasno je, da je odločbo mogoče spodbijati, če se na aparatu ne glede kot na celoto, ampak poudarjajo dobre, ohranjene lastnosti, in drugič, če ni mogoče povsem dokazati, da je aparatura škodljiva za zdravje. In tega se poslužujejo upravni delavci, ki na izdane odločbe o prepovedi pišejo ugovor ali prošnjo za ponovno dovoljenje za uporabo. Njihovo ravnanje lahko pojasnimo z realnostjo: denarja za novo opremo nimajo, plomba na aparaturi pa vendar pomeni prenehanje opravljanja storitev za uporabnike v domačem kraju. In tudi zdravstvo dobiva denar po opravljenih storitvah, in če ni storitve, tudi denarja ni.

Za novo medicinsko opremo denarja ne da tudi odgovorno ministrstvo, čeprav tu lahko opozorimo na dvojnost ravnanja. Po eni strani zastavlja zakonodajo, ki naj bi zagotavljala skrb za lastno zdravje (malomarneje ravnanje do lastnega zdravja naj bi človeka tudi več stalo), po drugi strani ohranja zdravju škodljive aparature. Če že dokazujejo, da le niso tako škodljive za bolnika, pa so prav gotovo nezdružive za zdravstvene delavce, ki desetletja delajo z njimi.

Iskanje razpok v merilih za ocenjevanje medicinske opreme, samo da bi dejavnost kljub dotrajnosti in starosti aparatur še tekla, je lastna prevara.

MAJDA HORVAT

Dela ni, čas pa je minljiv

PO DELU DENARNO NADOMESTILO

Delavci, ki so brez svoje volje ali krivde pristali na listi brezposelnih, tudi stečajniki, so po tem, ko so ostali brez dela, lahko uveljavili pravico do denarnega nadomestila in denarne pomoči iz naslov zavarovanja za primer brezposelnosti. Dolžina prejemanja denarnega nadomestila je odvisna od skupne delovne dobe (denarno nadomestilo lahko prejema od treh do 24 mesecev), višina pa je odvisna od osebnega dohodka pred izgubo zaposlitve (prve tri mesece 70 odstotkov od povprečne plače v zadnjih treh mesecih zaposlitve, preostali čas pa 60 odstotkov od istega povprečja). Najnižje nadomestilo, ki ga po zakonu izplačujejo, je 4810 tolarjev, najvišje pa petkrat toliko (v Pomurju petkratnega zneska niso izplačali nikomur). Začasno denarno pomoč dobi delavec potem, ko mu preneha pravica do denarnega nadomestila, če dohodek na družinskega člana ne presega 80 odstotkov zajemčenega dohodka, njena višina pa je 80 odstotkov zajemčenega osebnega dohodka, od katerega odštejejo še prispevke in davke. Čas prejemanja je lahko, skupaj z denarnim nadomestilom, tri leta. Do tega denarja seveda niso upravičeni iskalci prve zaposlitve in tisti, ki so delo izgubili po lastni krivdi.

TISOČIM NAMESTO DELA DENARNO NADOMESTILO

Če ga je v letu 1983 prejelo v Sloveniji okrog štiri tisoč na mesec, ga je devetdesetega leta že 14 tisoč. Na zavodu za zaposlovanje pa menijo, da se bo število prejemnikov denarnega nadomestila ali pomoči ob odpustitvi zaposlenih še povečevalo tudi v tem letu.

V Pomurju je denarno nadomestilo ali pomoč v devetdesetem letu prejelo 1170 iskalcev zaposlitve (399 s četrto, 380 s prvo in 266 s peto ter z drugimi izobrazbenimi stopnjami), leto po tem pa se je število prejemnikov denarnega nadomestila ali pomoči potrojilo. Lani je denarno nadomestilo ali pomoč prejelo 3655 iskalcev zaposlitve (1404 s četrto, 1139 s prvo, 686 s peto, 262 z drugo izobrazbeno stopnjo in drugi).

Dela ni, čas pa je minljiv

Prejemanje denarnega nadomestila ali denarne pomoči je torej časovno določeno, kar pomeni, da bodo delavci potem, ko so izgubili delo, čez čas izgubili tudi to. Če se spomnimo, kako so se vrstili stečaji, potem lahko pričakujemo, da bodo prav letos številni nekdanji delavci združenega dela ostali še brez te pravice iz njihovega nekdanjega dela.

V Pomurju se bo čas prejemanja denarnega nadomestila v prvih treh mesecih iztekel 1204 prejemnikom, v drugem trimesečju pa še naslednjim 716 ali skupaj v prvem poolletju 1920. To pa več kot polovica lanskega letnega prejemnikov denarnega nadomestila in pomoči.

Kaj jim torej še preostane? Če zanje dela ne bo več (za mnoge ga res tudi ne bo!), jim preostane samo še prošnja za denarno pomoč po novem zakonu o socialnem varstvu, ko bo ta seveda začel veljati. To pa je za preživetje po sloganu Vsem državljanom zagotovljena minimalna socialna varnost, kar v življenju pomeni — za sit želodec ali lačni ne bomo!

MAJDA HORVAT

Zdravnik o ugovoru vesti

Ob mnogoterih pripombah poslancev k zdravstveni zakonodaji ta vendarle nastaja in bo prav kmalu začela veljati. Bo drugačna, kot so si jo v procesu sestavljanja težje zamislili zdravniki, saj je pač tako, da je krojilec zakonodaje prej nekdo drug kot stroka.

Zdravstvena zakonodaja torej počasi le dobiva svojo legitimnost, zanimivo vprašanje pa je, kako sta dve določili nove zakonodaje, konkurenčna klavzula ali omejitev opravljanja medicinskega dela v javnem zdravstvenem zavodu in hkrati v zasebni ambulanti ter ugovor vesti, skladni z razmišljanjem ali opredelitvijo naših, pomurskih zdravnikov. O tem se je s kolegi, člani Zdravniškega društva Pomurja, za nas posvetoval predsednik društva, dr. Anton Camplin.

Konkurenčna klavzula ali omejitev

Velika večina vprašanih zdravnikov se je opredelila, da je dobro, da konkurenčna klavzula ostane v zdravstveni zakonodaji. Kot utemeljitev so navajali, da tako ne more priti do obravnavanja bolnika najprej v javnem zavodu in nato še v zasebni ambulanti istega zdravnika. Zdravnik naj bi bolnika v celoti obdelal bodisi v javnem zavodu ali v zasebni ambulanti, nikakor pa ne na dveh mestih.

Manjše število vprašanih pa je menilo, da naj omejitev, ki jo pozna tudi Zahod, vsaj v prehodnem obdobju še ne bi veljala. Utemeljitev: čeprav je zakonsko deklarirana enakopravnost javnega in zasebnega v zdravstvu, pa sta vendar še veliki neznanki plačništvo in sistem zavarovalništva. S plačilom storitev pacientom, si bo težko zagotoviti socialno varnost, toliko bolj, ker se bo treba zadolžiti za nakup potrebne medicinske opreme.

Kot vemo, pa se je za začasno neupoštevanje konkurenčne klavzule, vsaj v prehodnem obdobju, opredelilo tudi Zdravniško društvo Slovenije. Zanimiva ugotovitev torej, da splošna slovenska zdravniška opredelitev ne sovpadajo z večinsko opredelitvijo vprašanih pomurskih zdravnikov.

Ugovor vesti

Tudi do tega določila predlaganega zakona o zdravstveni dejavnosti je bila večina vprašanih pozitivno naravnana, vendar z ugotovitvijo, da je to določilo ali pravica zdravstvenega delavca do ugovora vesti v navzkrižju z ustavnim določilom o svobodnem odločanju o rojstvu otroka.

V okviru te pravice so se znašli predvsem strokovnjaki s področja ginekologije. V določilu, ki govori o pravici ugovora vesti, pa še sledi, da zdravstveni delavec o tem mora seznantiti bolnika in ga napotiti k drugemu zdravstvenemu delavcu. In tu je, kot je poudaril tudi dr. Anton Camplin in na kar so opozarjali vprašani, tista točka, ko se postavlja vprašanje: kako in komu drugemu napotiti bolnika? Če torej zdravnik z zdravstvenim posegom ne bo želel ravnati v nasprotju s svojo vestjo ali končno v nasprotju z medicinsko deontologijo ali medicinsko priznanim kodeksom, kako bo odpustil pacienta, da to ne bo jasno in glasno znano, kam ga je napotil. Oseba, ki se oglasi pri zdravniku, je takrat v hudi stiski in velika nevarnost je, da zaide k ne strokovnjaku, ki bo poseg opravil škodljivo za življenje in zdravje.

Eden od vprašanih je razmišljal: »Če zakon dovoljuje splav, potem ga ena roka mora opraviti. In morda je bolje, da je to moja roka, roka strokovnjaka, in ob tem potisnem vest nekam v stran.«

Drugi pa so spet menili, da bi se zdravniki pri izbiri nadaljnje specialističnega študija morali zavedati, da bo njegovo delo tudi tak medicinski poseg.

MAJDA HORVAT

PAN-AGRA

PAN — AGRA Kovinska industrija Murska Sobota bo na licitaciji

prodala naslednja sredstva:

1. Kompresor NF 2010	1 kom	cena po komadu 75.000,00
2. Vilica za vilicar 1 T	2 kom	cena po komadu 5.000,00
3. Gorilnik OERTLICK	2 kom	cena po komadu 20.000,00
4. Črpalka z EM 2,6 KW	2 kom	cena po komadu 5.000,00
5. Črpalka za cent. z EM 1,1 KW	2 kom	cena po komadu 3.500,00
6. Sesalni vent. 1 st.	8 kom	cena po komadu 500,00
7. Sesalni vent. 2 st.	8 kom	cena po komadu 500,00
8. Tlačni ventil 1 st.	3 kom	cena po komadu 500,00
9. Koncent. ventil NF 2010	5 kom	cena po komadu 1.000,00
10. Zračni filter NF 2010	2 kom	cena po komadu 200,00
11. Obročki za bat Ø 200	5 kom	cena po komadu 200,00
12. Obročki za bat Ø 170	6 kom	cena po komadu 200,00
13. Oljni obroč Ø 200	6 kom	cena po komadu 200,00
14. Termostat 15—30 stop. C	1 kom	cena po komadu 1.000,00
15. Termostat za centralno	1 kom	cena po komadu 1.000,00
16. Oljni obroč Ø 170	6 kom	cena po komadu 200,00
17. Kontaktor nekompletni	1 kom	cena po komadu 500,00
18. Parni kotel	1 kom	cena po komadu 50.000,00

Licitacija bo dne 28. 1. 1992 ob 11. uri na sedežu podjetja PAN — AGRA Murska Sobota, Bječičeva 1. Prodajalo se bo po sistemu videno — kupljeno, vsak kupec pa položi 10 % varščine od izklicne cene. Kupljeno blago pa je treba plačati v roku 8 dni od licitacije, sicer se licitacija razveljavi.

ROMI SO RES DRUGAČNI

Kaj storiti?

Kako bi odgovorila večina ljudi, če bi jih nekje na ulici, avtobusnem postajališču, v gostiščih ali kje drugje spraševali o Romih? Odgovori so bolj ali manj znani, češ da so leni, neurejeni, nočejo delati, kradejo, se pretepajo, otroci se v šolah nočejo učiti, so nemirni... Takšno njihovo obnašanje opredeljujemo predvsem z normami, ki so v skladu z našim načinom življenja in se nam zdijo edino pravilne. Kdor hoče živeti med nami, se pač mora podrediti našim normam. Vprašanje pa je, kako bi mi živeli s temi normami med drugimi narodi, ki imajo drugačen način življenja. Prav gotovo bi bili za nekatere celo barbarski, denimo, če bi ubili kravo (za nekatere narode sveta žival) in jedli njeno meso.

»Romi so res drugačni od nas, to smo že velikokrat ugotovili, nikoli pa nismo zmogli ugotoviti in predvsem zapisati v naše zakone, kaj bomo storili, da bi jim pomagali, da ta njihova drugačnost ne bi bila vedno označena z negativnim predznakom,« je dejala Jana Kolariceva, pedagoška svetovalka za predšolsko vzgojo pri Organizacijski enoti Zavoda za šolstvo in šport Republike Slovenije v Murski Soboti, in sicer na dvodnevem seminarju za vzgojiteljice iz Pomurja in Dolenjske, ki delajo v otroških vrtcih, ki jih obiskujejo romski otroci.

In zakaj so pravzaprav drugačni? Predvsem zato, ker nimajo enakovrednih možnosti, da bi se tako kot Slovenci ali pripadniki madžarske in italijanske narodnosti usposobili v svojem mater-

no jeziku in ga tudi lahko uporabljali na delovnem mestu, v vrtcih, šolah in drugih javnih ustanovah na območjih, kjer živijo. Analiza znanja oziroma poimenovanja znakov slovenske črkovnice v skupini romskih otrok, ki so 2 leti obiskovali malo šolo v vrtcu na Pušči, je med drugim pokazala, da so porabili za enake rezultate približno 3-krat več časa kot kontrolna skupina »malošolcev« iz Rakičana. Več kot polovica romskih otrok sploh ni vedela odgovoriti v slovenskem jeziku, kaj predstavljajo posamezni znaki (sličice). Prav gotovo bi bilo njihovo znanje veliko boljše, če bi lahko odgovarjali v maternem jeziku, ki ga skoraj izključno govorijo v družinskem krogu in v pogovoru med Romi. Rezultati analize pa so prav gotovo lahko koristen strokovni kazalec, ki bi ga kazalo upoštevati pri normativih za vzgojno-izobraževalno delo z romskimi otroki. Približno razmerje je 1:2 (1 romski otrok ali 3 drugi otroci). Tako bi jih lahko uspešneje izobraževali vsaj v slovenskem jeziku, če za romščino zaenkrat še ni možnosti. Predvsem ni ustreznih kadrov, ki bi lahko poučevali, če bi želeli uvesti, denimo, dvojezični slovensko-romski pouk. Dosedanje izkušnje so pokazale, da se Romi, ki dosežejo višjo izobraževalno raven, kot je to poklicna ali srednja šola, ne želijo več vrniti v okolje, v katerem so živeli prej. Vendar pa bodo morali kljub vsemu poskrbeti predvsem sami za svoj pedagoški kader, svojo inteligenco. Neromi namreč tega še bolj ne bodo storili.

Končno je v novi slovenski ustavi tudi poseben 65. člen, ki omenja tudi Rome, in sicer: »Položaj in posebne pravice romske skupnosti, ki živi v Sloveniji, ureja zakon.« Zakonska podlaga je tako naposled dana. Udeleženci omenjenega seminarja so med drugim soglasno sprejeli stališče, da romskih otrok ne bi smeli »porazdeljevati« med šolami, kot je to v Murski Soboti, kjer ti otroci morajo obiskovati vse štiri osemletke, da bi bilo le-tim enakomerno porazdeljeno »breme« zaradi romskih učencev pri pouku. Kakšna ironija? Naredimo namreč vse za to, da bi bilo nam (učiteljem) lažje, ne zanima pa nas, kaj to pomeni za te otroke, ki se razkropljeni znajdejo med učenci in učitelji, ki jih večinoma ne poznajo in bi se jim celo raje izognili. Le malokdo je, recimo, pripravljen sedeti pri romskem učencu. Ti pa potem zaradi slabega predznanja iz slovenskega jezika, slabih uspehov pri pouku in prezirov, ki jih doživljajo, postanejo agresivni in ne marajo šole. To je popolnoma življenjska reakcija.

Lani oziroma za to šolsko leto je Jana Kolariceva predlagala, da bi skupina 12 otrok, ki so končali malo šolo v vrtcu na Pušči, nadaljevala z usposabljanjem skupaj na eni od soboških osemletk — v I. razredu skupaj z drugimi učenci, imeli pa bi ločen pouk pri slovenskem jeziku in matematiki. Žal so nasprotovali celo starši romskih otrok, ker tega niti ne razumejo. Pri tej odločitvi so torej upoštevali njihovo mnenje, o tem, ali se strinjajo da bodo otroci porazdeljeni na 4 osemletke, pa jih nihče ni vprašal.

Upati pa je, da bodo čez čas tudi za vzgojno-izobraževalno delo romskih otrok sprejeta ustrezna zakonska določila, ki bodo prinesla napredek.

JOŽE GRAJ

IME, KI VSE POVE!

AS

SERVIS VOZIL

osebni avtomobili, tovornjaki in druga motorna vozila

- kleparska in ličarska obnova avtomobilov
- lakirno-sušilna komora z zapečenjem barv
- mešalnica barv po evropski tehnologiji
- proti korozijska zaščita

zanesljivost, garancija, kakovost

Bakovska 29/a, Murska Sobota, tel.: 21 884, 21 459

Trnje v življenju, cvetje na grobu

Pogovor s pobudnikom dr. Ludvikom Toplakom. Prilekom iz Juršinec

Fundacija akademika Trstenjaka

Republika Slovenija je dobila prvo povojno fundacijo, ki naj bi zbirala sredstva za izobraževanje, raziskovanje in kulturno bogatitev. Pobudnika Fundacije akademika Trstenjaka sta dr. Ludvik Toplak in mag. Milan Lovrenčič (slednji je že prispeval 10 tisoč nemških mark), za umno gospodarjenje z zbranim denarjem pa bo skrbel upravni odbor. Darovalci bodo v Fundacijo vložili nepovratno in brez neposredne obveze kapital ali premoženje, in sicer v obliki denarja, avtorskih pravic ali pravic industrijske

akademik Trstenjak pa je vložil vse svoje dohodke iz materialnih avtorskih pravic. Pozvali smo tudi občine, odziv je zelo pozitiven. Tudi nekatere druge institucije so pokazale veliko razumevanje, pri tem gre posebna zahvala dr. Ostercu, dr. Tancingu in dr. Venciju.

Je to zaenkrat le moralna podpora ministrov ali pa so tudi finančno podprli ustanovitev fundacije?

»Je tudi, bo! Mi ustanovitelji pa smo že danes prispevali, s tem da javno pozovemo k vpsu med darovalce in v dveh mesecih bo prva seja upravnega odbora, ki bo ugotovil, kakšen bo delež vpsanega. Želeli bi, da bi iz vsake od teh občin za začetek uspeli zbrati vsaj eno postdiplomsko štipendijo. Z zadovoljstvom ugotavljam, da imamo že danes lepa zagotovila, več pa bomo o teh stvarih objavili čez 60 dni.«

Spada ta lokalna nota »prleško« v vaš načrt dolgoročnega širšega spodbujanja darovanja?

»To ni lokalno, veste? Mi smo imeli tudi v preteklosti razne fundacije. V Ljutomeru je na primer Kukovčeva fundacija za občino Ljutomer za študente medicine, na Ptuj je na primer dr. Jurtela nekoč vse svoje posestvo in premoženje zapustil za kmetijsko izobraževanje iz ptujskega okraja. Nekeč je bil na primer doktor Perlah — nekako pred petsto leti —, ki je bil štirikratni dekan medicinske fakultete na Dunaju in je ustanovil štipendijski sklad za slovenske študente medicine na Dunaju, in to pred petsto leti, in ta fundacija še vedno deluje.

Ne gre za lokalno zadevo, kakor razumejo nekateri, gre za spodbudo, da bi na slovenskem to začeli ustanavljati. Mi smo nekje morali začeti! Zelim pa spodbuditi oblikovanje in ustanavljanje fundacij v Sloveniji, da ljudje sami dajejo določen denar za dobromamerni namen.

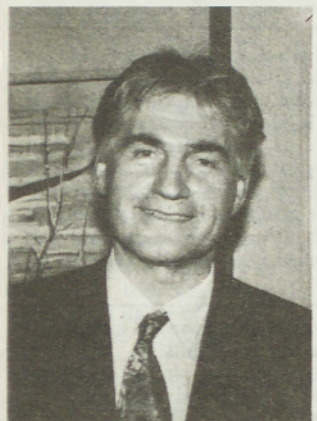
Mnogi v današnjem materializiranim svetu razmišljajo, kako bodo gradili — in sebi podaljšali slavo — marmorne grobnice in velike spomenike. V resnici je prav nasprotno. Ustanovitelji smo prepričani, da je treba več dati za razvoj, za kulturno rast ljudi. Nekje je treba začeti. Začeli pa smo pri svojem gnezdu.«

Kako se bo zbrani denar delil, kako boste izbirali kandidate, ki naj bi prejeli štipendije?

»O tem bo odločala posebna štipendijska komisija, računamo, da bo začela delati že pred jesenjo, denar pa bo namenjen predvsem postdiplomcem, kjerkoli si bodo to znanje pridobivali. Izjemoma bodo štipendirali tudi nadarjene diplomce, ki jih želimo v našo družbo vključiti. Torej se bodo morali kandidati najprej izkazati in šele nato bodo prejeli ta sredstva?

»Vedno se je treba nekje izkazati, vedno se je treba izkazati! Tu pa gre predvsem za posebej ambiciozne in sposobne postdiplomce, za sposobne mlade ljudi.«

Bernarda B. Peček

Dr. Ludvik Toplak je doma iz Juršinec pri Ptuj, tačas pa opravlja funkcijo predsednika družbenopolitičnega zbora republiške skupščine.

lastnine, zemljišč in nepremičnin ter v drugih oblikah.

Kako se je pojavila ideja o fundaciji?

»Fundacije so v svetu oblika organiziranja kapitala in njegove uporabe za nekakšen dober namen: izobraževanje, kultura, zdravstvo, šolstvo ipd. V svetu delujejo mnoge ustanove in zlasti v Ameriki vrhunske univerze kot premoženjske ustanove, kamor ljudje vlagajo svoj denar iz različnih vzrokov, mnogi jim tudi zapustijo svoje premoženje.«

Z akademikom prof. dr. Antonom Trstenjakom in mag. Milanom Lovrenčičem smo se v Ljubljani veliko pogovarjali o tem, kako spodbuditi kulturno, aktivno delovanje v nekaterih krajih, ki so relativno zaostajali. In prav tu v Slovenskih Goricah je bilo opaziti v nekaterih krajevnih skupnostih — nekoč vaških občinah — konkreten zgled: ena je dala pred prvo svetovno vojno 12 visokošolsko izobraženih, v 25 letih po drugi svetovni vojni pa samo tri; v šestdesetih letih je bilo na primer iz te vaške občine osem visokošolsko izobraženih, od tega šest vrhunskih univerzitetnih profesorjev, vendar od tega pet v tujini.

Vi ste torej želeli predvsem spodbuditi razvoj?

»Mi smo se pravi pravzaprav vprašali, kako spodbuditi razvoj in mlade ljudi motivirati na tem področju. Prišli smo do spoznanja, da bi bilo dobro ustanoviti fundacijo, v katero bi vlagali ljudje — mi seveda med prvimi — vsak po svojih skromnih zmognostih...

Lahko izvedemo, koliko ste prispevali?

Magister Lovrenčič se je prvi izkazal z deset tisoč markami,

Človek, kakšno je tvoje življenje in kakšna smrt? V mnogih primerih si koristen samo tako dolgo, dokler lahko garaš in sam skrbiš zase ali plačuješ drugim, da ti skuhamo, operejo... Velikokrat si obsojen tudi na povsem osamljeno življenje. A ko umreš, je vse drugače. Vsi te obkrojujejo, kot da bi te imeli neizmerno radi in kot da ne morejo preboleti tvojega konca življenja.

Tvoj grob zasujejo z bogatim cvetjem, tebi na čast pa se zgodi še marsikaj drugega: nekateri pripravijo »krmine« (sedmine), ki so malodane podobne gostijam. V številnih krajih na Goričkem je že tako. Sicer pa nas je k temu razmišljanju spodbudil sklep prezbiterija evangeličanske cerkve Gornji Petrovci, s katerim predlagajo vsem svojim vernikom, naj od letos dalje ne pripravljajo več tako bogatih »krmine«. S tem nas je seznanil tamkajšnji župnik Vili Kerčmar, na pogovoru pa se nam je pridružil tudi vodja župnišča katoliške cerkve v Dolencih Vili Hribernik. Tako smo o tej temi lahko spregovorili nekoliko širše. Kakšne so pravzaprav pogrebne navade v njihovih župnijah?

»Na dan pogreba grem ob določeni uri k hiši, kjer leži pokoj-

VILI KERČMAR, župnik evangeličanske cerkve v Gornjih Petrovcih: »Vem za nekoga, ki je moral prodati 2 kravi, da je lahko plačal stroške pogreba. Videl pa sem že tudi, da so nekateri peli, ko so se vračali s sedmine. Kaj bi rekli pokojniki, če bi za vse to vedeli? Zelo me motijo tudi številni venci iz plastike.«

nik. Tam se skupaj s pevci in drugimi, ki pridejo tja, poslovi mo v imenu pokojnika od njegovih svojcev, znancev in prijateljev. Imen je ponavadi zelo veliko, tudi okrog 100. Vse jih moram omeniti. Včasih mi izročijo kakšen dodaten listek z imeni še tedaj, ko stojimo ob odprtem grobu,« pove gospod Kerčmar.

»Katoliški pogrebni obred se ne razlikuje bistveno od evangeličanskega, nekaj razlik pa je vse-

VILI HRIBERNIK, župnik katoliške cerkve Dolenci: »Ko je konec slovesa na pokopališču, morajo nekateri povabiti vse sorodnike, sosedo in tiste, ki so prinesli vence, na sedmino. Tako se zbere od 50 do 100 in ponekod še več ljudi. Jodi in pijače je skoraj toliko kot na kakšni gostiji. Čemu vse to?«

eno. Pri nas gredo pevci k slovesu kakšne pol ure pred mano ter pojejo in molijo skupaj z drugimi. Če je zadnje počivališče umrlega na pokopališču v Dolencih, potem je v bližnji cerkvi skoraj vedno tudi pogrebna maša. Cilvilnih govornikov, kot je bilo to v prejšnjem sistemu skoraj obvezno, sedaj skoraj ni več, razen če je bil pokojnik član kakšnega društva (gasilskega, upokojenskega idr.), mu kdo spregovori v njihovem imenu. Mislim, da je tako bolje, saj so prej preveč naštevati oziroma poudarjali te razne funkcije, ki jih je kdo opravljal,« pristavi gospod Hribernik.

Vendar je vse to le del pogrebne obreda. Skoraj povsod je v navadi še dokaj bogata pogostitev sorodnikov, sosedov, znancev in vseh tistih, ki prinesejo na pogreb venec. Če je »krmina« pri hiši, kjer je živel pokojnik, potem imajo običajno tiste dni kolone, da lahko pripravijo dovolj jedi za vse povabljene. Manj kot 50 jih ni skoraj nikjer, zato se zgodi, da niti ne morejo vsi naen-

krat sesti za mizo, ampak morajo nekateri počakati na drugo »rundo«. Nekateri svojci pa se raje odločijo za »krmino« v gostilni ali kakšni večji dvorani v zadružnih oziroma gasilskih domovih. Tudi tam jim bogato postrežejo z jedili in pijačo, vse pa gre seveda na račun pokojnikovih svojcev. In računi so včasih tako visoki, da marsikoga še dolgo boli glava.

»Vem za primer, ko je moral nekdo prodati 2 kravi, da je lahko plačal vse stroške pogreba. Neka starejša ženska pa se je pri meni skoraj zjokala, saj ni vedela, kje bo dobila denar za plačilo računov. Nihče pa si s tem ne upa prekiniti saj se boji, kaj bi potem rekli drugi. In ti drugi se znajo ob takšnih priložnostih celo poveseliti kot na kakšni gostiji. Zna biti, da tu pa tam nekateri tudi zapojejo.« (g. Kerčmar)

»So tudi primeri, da ljudje nekaj časa lepo sedijo, jedo in pijejo, kar je pripravljeno, nazadnje pa se svojci začnejo pripravljati za pokojnikovo doto. Kakšna pietet je to?« (g. Hribernik)

Naša sogovornika zelo moti, da veliko ljudi prinese na pogreb plastične vence in rože. Razumejo, da se mudi in da najbrž ne morejo priti (kupiti) tako na hitro do »živih« vencev, vendar potem naj raje ne bi ničesar prinesli oziroma bi bilo veliko boljše in lepše, če bi poklonili pokojniku samo nageljcik ali manjši šopek, če že ne morejo brez tega. Vencev je tako in tako skoraj povsod preveč.

»Če sem dobro računal, veliko pa se nisem mogel zmotiti, so bili venci na nekem nedavnem pogrebu vredni čez 90.000 tolarjev. Koliko izdatkov pa je bilo še za

Ko človek umre, je njegov grob običajno poln razkošja, četudi je bilo življenje v krat postlano s trnjem.

drugo, niti ne vem.« (g. Kerčmar).

Kakšno pa naj bo potemtakem slovo od pokojnika? Kaj namesto številnih vencev in bogatih sedmin?

Naša sogovornika sta mnenja, da je dovolj, če vence prinesejo res najbližji svojci, drugi pa namesto tega prispevajo denar v dobrodelne namene. Ni potrebno, da darujejo za cerkev, lahko za karkoli drugega. Sedaj bi lahko, denimo, poslali ta denar za trpeče v vojni na Hrvaškem. Sicer pa bi lahko ustanovili poseben vaški sklad, v katerem bi se zbiral denar namesto vencev, in tako bi lahko plačali tudi stroške za vzdrževanje pokopališč, urejanje mrliških vež in podobno. Zdaj pa raste ponekod ob stezah na pokopališču trnje namesto rož. Tudi sedmine ne bi smele biti tako velike in bogate. Dovolj bi bilo, če bi sedaj pozimi ponudili kuhano vino, čaj in sladice. K domači zakuski pa naj bi priselili res najbližji svojci, saj se nekateri srečajo samo ob takšnih priložnostih. Dobro bi tudi bilo,

če bi povsod uredili mrliške veže, da bi lahko pokojnik v njih ležal pred pogrebom. Ne gre za to, da si ne bi zaslužili, kot nekateri temu pravijo, da bi se v njih ležal v domači hiši, ampak to v razvitem svetu skoraj povsod tako, pa tudi v nekaterih naših pomurskih krajih že predaja v splošno navado oziroma je obvezno po odloku. S tem ni pokojnik prav v ničemer prikrajšan kot tudi ni, če mu na pokopališču ne zgradimo razkošnega spomenika ali celo grobnice, obložene s keramičnimi ploščicami. Krščanskem verovanju namreč takoj po smrti človeška duša zapusti telo in začne novo življenje v drugem svetu. Nič torej ne pomeni magični in ves nadaljnji blišč, ki ga kdo posveča umrlemu.

Vse to smo zapisali dobroznamerno, nikakor pa ne zato, da bi prizadeli čustva kogar koli. Če pa bo prav gotovo prinesel svoje

Besedilo in fotografije
JOŽE GRAD

OBRTNIKI IN PODJETNIKI!

Odslej boste lahko vse svoje finančne zadeve uredili na enem mestu saj odpiramo

SEKTOR ZA DROBNO GOSPODARSTVO

Za vas smo pripravili:

- * ažurno in kvalitetno opravljanje poslov po vseh računih
- žiro, tekoči, hranilni in devizni računi
- * sprovajanje plačil
- * sprejemanje in sprovajanje nakazil in telefonskih nakazil
- * različne oblike kreditiranja
- okvirni in premostitveni krediti
- krediti za obratna sredstva
- krediti za osnovna sredstva
- * različne oblike zavarovanj kreditov
- zavarovalne premije
- hipoteke
- zastava deviz, vrednostnih papirjev ipd.
- * svetovanje.

Zagotovljena intimnost in individualna obravnava!

Poslovati začnemo 1. februarja 1992.

Lokacija sektorja na Ulici Štefana Kovača 12, v Murški Soboti.

Urejen parkirni prostor na dvorišču banke.

Nasvidenje v novih prostorih!

Pomurska banka d.d.

LENDAVA

Koliko letos za kulturo?

V programu dela Zveze kulturnih organizacij občine Lendava je zapisano, da bi bilo za letošnje kulturno dejavnost v občini potrebno nekaj nad 2,5 milijona slovenskih tolarjev. Koliko je teh sredstev? Kulturni delavci pravijo, da jih je le za najhujše nujne potrebe, oziroma toliko, da ostanejo kulturna društva pri življenju. Največ denarja bi potrebovali za strokovno delo v kulturnih društvih. Zveza kulturnih organizacij načrtuje za letošnje nekaj obiskov drugih gledališč, nekaj gostovanj, kaj več pa ne bo mogoče, saj, denimo, v Lendavi ni dvorane, da bi lahko gostovale večje gledališke, plesne ali glasbene skupine. Posebno skrb bodo namenili delovanju Centra za estetsko vzgojo, ki uspešno deluje v Lendavi in ki je nekakšna kovačnica prihodnjih kulturnih kadrov. Zveza kulturnih organizacij si bo prizadevala tudi za čimprejšnjo gradnjo kulturnega doma v Lendavi. Nekateri spodbudni koraki so že storjeni, pričakovati je, da bodo v letošnjem letu že začeli z gradnjo tega zelo potrebnega objekta. Za kakšne večje naložbe v kulturi pa letos ne bo denarja, pa še omenjena vsota je vprašljiva, odvisna od občinskega proračuna.

JD

V MESNI INDUSTRIJI POMURKA

Z izpadom tržišč v nekdanjih jugoslovanskih republikah so se v Mesni industriji Pomurka bolj usmerili na slovensko tržišče, z novimi izdelki pa želijo povečati tudi možnosti za izvoz. To je seveda mogoče doseči le s pestrejšo ponudbo, zato tem zahtevam prilagajajo tudi proizvodne programe. V relativno kratkem času so tako uredili zmogljivosti za izdelavo sušenih mesnin, ki so jih za ta namen usposobili v obratu Predelava mesa v Murski Soboti. S to naložbo, ki je stala 2 milijona nemških mark, njene zmogljivosti pa so tisoč ton sušenih mesnin, so v Mesni industriji zaokrožili naložbe, ki so jih v lanskem letu stale 5,660 milijona nemških mark.

Kot je na priložnostni slovesnosti ob otvoritvi novih proizvodnih zmogljivosti dejal direktor Mesne industrije Pomurka Dragan Salavec, je to glede na celotno dogajanja v lanskem letu

pomemben dosežek, saj so za celotno naložbo zagotovili lastna sredstva, ob tem pa so zaradi restriktivne monetarne politike in

urejanja spornih zadev z Interno banko nekdanje sestavljene organizacije uspeli znižati zadolženost pri bankah za več kot 20 mi-

dobička. Ob tem da so samo za obresti za kratkoročna posojila lani plačali 300 milijonov tolarjev, je pozitivno poslovanje uspeh, s tem pa dokazujejo tudi svojo poslovno trdnost.

V Mesni industriji pravijo, da ni le pomembno imeti kapital, da bi ustvarjali nov kapital, pač pa je kapital možno in potrebno ustvarjati z dobrimi in donosnimi idejami. Ker se zavedajo, da pri reševanju problemov ne morejo pričakovati pomoči drugih, jih rešujejo sami. Začeli so s preoblikovanjem podjetja, vendar so zaradi nekaterih neresenih sistemskih rešitev te procese upočasnili. To pa jih seveda ovira tudi pri nekaterih naložbenih programih, ki bodo za vključevanje v Evropo neizogibni.

Seveda bodo morali pri premagovanju nastalih ovir v prihodnje kmetijski, živinorejski in živilska industrija tesneje sodelovati. Breme vseh težav se je namreč preneslo na tržišče in ob neurejeni kmetijski politiki postaja hrana vedno dražja, ob padcu kupne moči pa bo to neugodno za vse, ki so vključeni v proizvodnjo hrane.

LUDVIK KOVAČ

V Predelavi mesa Mesne industrije Pomurka so prejšnji teden predali namenu prenovljene zmogljivosti za sušenje mesnine. Naložba, ki je stala 2 milijona mark, bo omogočila izdelavo tisoč ton tovrstnih izdelkov, ki bodo popestrili proizvodni izbor in omogočili večji prodor na slovensko in tudi tuja tržišča. Fotografija: Nataša Juhnov.

Divjad še vedno žanje

S problematiko zaradi škode, ki jo povzroča divjad v kmetijstvu, se na nekaterih območjih Pomurja ukvarjajo že vrsto let, še posebno izrazito pa v obmejnih krajih ob madžarski meji. Soboški izvršni svet je za reševanje teh problemov sprožil že vrsto aktivnosti, kljub temu pa je še siliti očistke, da se razmere ne urejajo. Na pobudo delegata zbora krajevnih skupnosti in kot odmev na razpravo o tej problematiki v madžarski narodnostni interesni skupnosti je zato sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo ponovno pripravil informacijo o škodi, ki jo povzroča divjad.

Škodo povzročajo predvsem divji prašiči, jelenjad in srnjad, podobni pa kažejo, da se je v lanskem letu zmanjšala na območju gojitvenega lovišča Kompas, medtem ko še vedno narašča predvsem v obmejnih loviških družinah. V reševanje problematike se je zato vključilo tudi republiško ministrstvo za kmetijstvo, ki je s posebno odločbo dovolilo lov na divje prašiče z reflektorjem, odstrel pa tudi ni količinsko omejen in traja vse leto. Podobno je tudi z odstrelom telet jelenjadi, košut junic in jelenčkov lanščakov, katerih odstrel je neomejen in traja vse leto.

Seveda pa lovske družine same problema niso sposobne rešiti, zato se je vključila tudi Lovska zveza Slovenije, ki mora najti ustrezen sporazum z madžarsko stranjo.

L. KOVAČ

Turnišče: cene pujskov

Ponudba pujskov na minulem sejmu (16. januarja) je bila skromna, saj so rejci ponujali le 11 živali, starih od 7 do 10 tednov in težkih do 20 kilogramov. Kaže, da je bilo kupcev dovolj, saj so prodali vse pujske, mnogi pa so odšli domov praznih rok. Za par pujskov je bilo potrebno takrat odšteti od 6 do 8 tisoč slovenskih tolarjev.

Obvestilo lastnikom gozdov

Zaradi različnih tolmačenj pravic in dolžnosti lastnikov gozdov in gozdnogospodarskih organizacij vas obveščamo:

1. Po sedaj veljavnih predpisih je odkazilo gozdnega drevja za posek obvezno.
2. Odkazilo in potrebno strokovno svetovanje izvajajo delavci na novo ustanovljene javne gozdarske službe brezplačno.
3. Lastniki gozdov prosto razpolagajo s posekanim drevjem — gozdnimi sortimenti.
4. Javna gozdarska služba je organizirana v gozdnih revirjih, katerih območja, zasedba, sedež in telefonske številke za informacijo so na seznamu:

REVIR	REVIRNI GOZDAR	SEDEŽ	TEL. ŠTEVILKA
ŠALOVCI	JANKO Arpad	PETROVCI	56-005
PETROVCI	GOMBOC Branko	PETROVCI	56-005
MAČKOVCI	BAKAN Slavko	PETROVCI	56-005
GRAD	ROGAN Jože	M. SOBOTA	22-524
BODONCI	ZADRAVEC Jože	M. SOBOTA	22-524
M. SOBOTA	PEŠT Robert	M. SOBOTA	22-524
V. GOMILA	SKALAR Marko	M. SOBOTA	22-524
BOGOJINA	RITOPER Marjan	M. SOBOTA	22-524
LENDAVA	SARJAŠ Andrej	LENDAVA	75-102
LJUTOMER	ŠUMAK Miran	LJUTOMER	81-039

5. Revirni gozdarji bodo lastnike gozdov o razporedu odkazovanja revij obvestili na krajevno običajen način.
6. Pozivamo vse lastnike gozdov, da sodelujejo s pooblaščenimi delavci javne gozdarske službe pri dokazilu drevja za posek in prijavi tudi že opravljeno sečnjo zaradi poznejšega evidentiranja.
7. Po zakonu je prepovedano sekati gozdno drevje brez dokazila. Odkazilo nadzira gozdarska inšpekcija.

GOZDNO IN LESNO
GOSPODARSTVO
MURSKA SOBOTA

Naložba za pestrejšo ponudbo

pomemben dosežek, saj so za celotno naložbo zagotovili lastna sredstva, ob tem pa so zaradi restriktivne monetarne politike in

urejanja spornih zadev z Interno banko nekdanje sestavljene organizacije uspeli znižati zadolženost pri bankah za več kot 20 mi-

dobička. Ob tem da so samo za obresti za kratkoročna posojila lani plačali 300 milijonov tolarjev, je pozitivno poslovanje uspeh, s tem pa dokazujejo tudi svojo poslovno trdnost.

V Mesni industriji pravijo, da ni le pomembno imeti kapital, da bi ustvarjali nov kapital, pač pa je kapital možno in potrebno ustvarjati z dobrimi in donosnimi idejami. Ker se zavedajo, da pri reševanju problemov ne morejo pričakovati pomoči drugih, jih rešujejo sami. Začeli so s preoblikovanjem podjetja, vendar so zaradi nekaterih neresenih sistemskih rešitev te procese upočasnili. To pa jih seveda ovira tudi pri nekaterih naložbenih programih, ki bodo za vključevanje v Evropo neizogibni.

Seveda bodo morali pri premagovanju nastalih ovir v prihodnje kmetijski, živinorejski in živilska industrija tesneje sodelovati. Breme vseh težav se je namreč preneslo na tržišče in ob neurejeni kmetijski politiki postaja hrana vedno dražja, ob padcu kupne moči pa bo to neugodno za vse, ki so vključeni v proizvodnjo hrane.

LUDVIK KOVAČ

V Predelavi mesa Mesne industrije Pomurka so prejšnji teden predali namenu prenovljene zmogljivosti za sušenje mesnine. Naložba, ki je stala 2 milijona mark, bo omogočila izdelavo tisoč ton tovrstnih izdelkov, ki bodo popestrili proizvodni izbor in omogočili večji prodor na slovensko in tudi tuja tržišča. Fotografija: Nataša Juhnov.

lijonov mark. Sedanja knjigovodska vrednost Pomurkega premoženja je okrog 3 milijarde tolarjev, približno tolikšna je bila tudi lanskeletna realizacija, pričakujejo pa okrog milijon mark

Izobraževanje sadjarjev

Že v najstarejših časih je človek odkrival sadeže za prehrano. Kmalu je začel spoznavati, kateri so boljši in kateri slabši. Sadeže z boljšo aromo (sladke) je odbiral in jih vzgajal. Večje spremembe v načinu pridelovanja sadja so nastajale počasi, v različnih razvojnih obdobjih ter oblikah.

Raziskave kažejo, da sodita sadje in sadjarstvo med najstarejše dejavnosti materialne in duhovne ljudske kulture. Rimljani in Grki so prvi začeli gojiti sadno drevje v vrtovih, tako so povečali pridelke, v 3. stoletju pred našim štetjem pa so začeli že precepeljati. Preprosto ljudstvo in sužnji pa so še naprej zbirali samonikle sadeže in plodove. Prva slovenska strokovna knjiga o sadjarstvu je izšla 1817. leta v Celovcu, in sicer SADIJERJA ali NAVUK (Urban).

Slovensko meščansko sadjarstvo je doseglo svoj vrh leta 1847, ko je bila prva razstava sadja v Ljubljani. Za izobraževanje sadjarjev so skrbele sadjarske šole (1869 Gorica, 1872 Maribor, 1873 Vipava), ki so jih ustanovile deželne vlade.

Za pridelavo trznega sadja in izobraževanje sadjarjev je bila odgovorna deželna vlada. Sadjarstvo je imelo v Sloveniji takrat velik gospodarski pomen. Veliko so prispevali za razvoj sadjarstva tudi učitelji in duhovniki. Pri vsaki šoli in cerkvi so bili nasadi, kjer so se mladi učili raznih del. Ponekod se je tak način izobraževanja ohranil še do danes. Sadjarji so ustanavljali pomološka, vrtnarska in vinogradniška društva. Društva, šole in tudi posamezniki so izdajali razne strokovne časopise, revije, brošure in knjige. Povsod, posebno pa v sadjarstvu, je potrebno nenehno izobraževanje vseh tistih, ki se na kakršenkoli način ukvarjajo s sadjem. Ker smo ugotovili potrebo po izobraževanju v sadjarstvu, tako vrtnarjev kot trznih pridelovalcev sadja, smo ustanovili sadjarsko društvo za območje Pomurja. Sadjarsko društvo Pomurja deluje že leto dni. Naloga društva je predvsem strokovno izobraževanje članov. V lanskem letu smo organizirali strokovne ekskurzije v Avstrijo, Madžarsko in seveda po Sloveniji. Izvedli smo tečaj za rezanje sadnega drevja. Med letom smo organizirali prikaze del v nasadih po želji članov.

Letos smo se odločili, da organiziramo prvo razstavo jabolk in različnih izdelkov, ki se dajo narediti iz sadja (soki, marmelade...). Razstava bo 1. februarja v hotelu Diana. Po razstavi organiziramo tudi družabni večer — Ples z jabolko. Na družabni večer vabimo poleg članov društva tudi vse tiste, ki se radi zabavajo. Vsi tisti, ki imajo jabolka, pa ne vedo, kakršne sorte so, jih lahko po 10. uri prinesejo v Diana, kjer bodo strokovnjaki ugotovili sorto.

Ker bomo na prireditvi iskali tudi najdebelejše in najdrobnejše (najtežje in najlažje) jabolko, jih prinesite ta dan v Diana.

Razpored zimskih predavanj

24. januar — začetek tečaja za sadjarje ob 13. uri na SKŠ Rakičan.
25. januar — nadaljevanje tečaja — predavanje
26. januar — praktična rez. ura se določi pozneje glede na sadovnjak. Tečaj obsega: sajenje sadnega drevja, sorte različnih vrst, vzgojne oblike, rez sadnega drevja, gnojenje in obiranje, spravo sadja
8. februar — ob 8. uri v SKŠ Rakičan, dvorana, splošno predavanje o sadjarstvu z diapozitivi in rezi
15. februar — ob 8. uri v SKŠ Rakičan specialno predavanje o črnem ribezu, robidi, malini, lesniku in rezi v nasadih
23. februar — rez ves dan (po želji) zbiranje ob 9. uri v Otovcih, Smodišev, Škerlakov nasad
1. marec — začetna različnega sadnega drevja — hotel Diana Murska Sobota ob 9. uri

V društvo se lahko vključite pri Sadjarstvu KZ. Panonka in pri poverjenikih na terenu.

Vlada SMODIŠ, inž. agr.

Pomanjkljivosti, bolezni in napake vina

NAPAKE VINA

Napake vina se pojavljajo predvsem pod vplivom zunanjih dejavnikov. Spremembe v vinu se kažejo predvsem v organsko-leptičnih lastnostih. Kemijska sestava se zaradi napak običajno ne spremeni. Na prvi pogled bi lahko sklepali, da imajo napake samo manjši vpliv na kakovost vina. Posamezne napake res niso posebej nevarne, zlasti tiste, ki se pojavljajo kot posledica nestabilnosti vina. Posamezne napake so lahko zelo nevarne in vino spremenijo tako, da postane celo neuporabno za pitje. Nekatere napake se zelo težko odstranjujejo, na primer napake vonja in okusa. Poznamo več vrst napak v vinu. Delimo jih v dve skupini, in sicer na napake, ki se pojavljajo kot posledica nestabilnosti vina. Sem prištevamo razne pojave prelomov in motnosti.

Prave napake vina se kažejo v spremenjenem vonju in okusu, ki lahko povzročijo, da vino postane neprimerno za promet. Napake so posledica slabe in nestrokovne nege od pridelave grozdja ter ves čas nege mošta in vina. Teh napak je lahko zelo veliko. Opisali bomo samo tiste, s katerimi se v praksi najbolj pogosto srečujemo.

Zelo pogosta napaka je porjavitev vina. Tudi letos je bilo te napake zelo veliko. Vsako nepravilno zveplanje lahko vpliva na nagnjenost k porjavitvi. Nevarnost porjavitve je večja pri vinih iz gnilega ali kako drugače poškodovanega grozdja. Porjavitev vina ugotavljamo tako, da pustimo pravilno zveplano vino 1—2 dni v kozarcu. Če tako vino v tem času ne spremeni barve ali čistosti, je to znak, da je dovolj zveplano in zaščiteno pred oksidacijskimi procesi. Če vino porjavi oziroma menja barvo, je potrjeno k porjavitvi.

Porjavitev poteka od zgoraj navzdol, končno porjavi celotna vsebina. Na površini se tvori tanka kožica, ki je rjavkasto obarvana. V začetku je vino motno, kasneje se pa očisti, saj se kožica sesede na dno. Porjavela vina imajo spremenjen vonj in okus. Sortna cvetica in svežina se izgubita. Vonj nas spominja na posušeno sadje. Okus je po prezračenosti neprijeten.

Osnovni vzrok za pojav porjavitve je delovanje oksidacijskih encimov, ki polifenolne črsovinaste snovi oksidirajo v kinone. Že ob trgtavi si mora kletar prizadevati, da pravočasno prepreči delovanje oksidacijskih encimov. To dosežemo s pravočasnim in glede na stanje grozdja zadostnim zveplanjem mošta — takoj po stiskanju grozdja. Zveplo preprečuje delovanje oksidaz. Velik del oksidacijskih encimov odstranimo s razsluzevanjem, zato je to nujen ukrep, zlasti pri moštih iz gnilega grozdja. Brez encimov omejen snovi ne morejo oksidirati, pa čeprav vino pride v stik z zrkom. Vedeti moramo, da je porjavitev nastala že pred vrenjem, opazimo pa jo šele pri mladem vinu.

Kako ravnamo z vinom, ki je že porjavelo?

Ko ugotovimo, da je vino porjavelo, ga moramo takoj zveplati. Zveplamo ga pred pretokom, saj bi zaradi dostopa kisika ob pretakanju še bolj porjavelo. Vinu dodamo pred pretokom 20—30 mg/l zveplaste kisline in s tem preprečimo dodatno oksidacijo.

Porjavela vina vedno pretakamo ob čim manjšem zračenju. Paziti moramo, da imamo posodo s takim vinom čim bolj polno. Porjaveno zdravimo s svežimi zdravimi drozmi. Celice kvasovk, ki tvorijo droži, imajo veliko notranjo površino, ki absorbira — veže rjave barvne snovi.

Čiščenje z kvasovkami deluje reduktivno, zato je uspešno. Zveplanje vina lahko dopolnimo tudi s čiščenjem z želatino. Porjavela vina potrebujejo mnogo več zvepla. Z zveplanjem porjavenje samo prikritimo, popolnoma pozdraviti pa vina ne moremo.

Najbolj pogosta napaka mladega vina je žveplovdikov bekser. Ta napaka se pojavlja že ob vrenju mošta, v mladih vinih in bolj redko pri starih vinih. Vina s to napako imajo neprijeten vonj po žveplovdiku, ki nas spominja na vonj po gnilih jajcih. Duh po žveplovdiku (H₂S) se pojavlja zaradi redukcije zvepla. V moštu ali v posodi kvasovke reducirajo elementarno žveplo v žveplovdik, zato je za nastanek tega neprijetnega vonja potrebno žveplo. Izvor zvepla je lahko različen. Najbolj pogosto je žveplo v moštu zaradi uporabe žvepla kot sredstva pri varstvu vinske trte zoper oidi. Negativni učinek tega žvepla se zmanjša z uporabo bakrenih pripravkov. Baker razgradi žveplovdik, zato se pri negi grozdja priporoča uporaba pripravkov z bakrom. Duh po žveplovdiku lahko preprečimo ali se mu izognemo z razsluzenjem mošta. S tem iz mošta odstranimo veliko žvepla, ki je ob skisanju prišlo v mošt.

Če napaka hitro odkrijemo, že med vrenjem, in če tak mošt ob takojšnjem pretoku močno zračimo, se neprijeten vonj izgubi. Priporoča se pretok prek bakrene plošče, ker baker plin katalitično razgrajuje. Ob pretoku moramo vino zveplati, saj tudi žveplasta kislina razgrajuje tuje vonjave. Če z enim pretokom nismo uspeli popolnoma odstraniti tuje vonjave, pretok čez nekaj časa ponovimo.

Pri zakasnelih in trdovratnih bekserjih si pomagamo z raztopino modre galice. Dodana galica (1 g na hl), katalitično razgrajuje bekser. Napaka se običajno pozdravi.

Pri prepozno odkritih bekserjih se lahko zgodi, da se je žveplovdik že vezal na alkohol in nastane zelo trdovratna spojina z imenom merkaptan. Pri zdravljenju te napake si pomagamo s čiščenjem z aktivnim ogljem za odvzem vonja.

Bekser je pogosta, vendar ne nevarna napaka mladega vina, ki jo lahko hitro pozdravimo, če jo pravočasno odkrijemo. Da jo pravočasno odkrijemo, moramo spremljati in opazovati potek vrenja in razvoj mošta.

Zelo pogosta napaka vina je okus po lesu. Pojavlja se pri vinih, če smo ga natočili v sod, ki ni bil dovolj ovinjen. Iz hrastovine prehajajo v vino črsovinaste snovi in mu dajo tuj, trd okus. Ta napaka je bolj pogosta pri tistih vinogradnikih, ki imajo manjše sode in kjer je večji del leta posoda prazna. Nove sode moramo dobro oviniti. Več let traja, da se za okus nezaželenne črsovinaste snovi izlužijo iz lesa.

Pri nedoslednih vinogradnikih pogosto srečujemo žveplovo starino. Ta napaka se pojavlja, če soda v jeseni pred uporabo nismo dobro izprali. Z večkratnim zveplanjem soda med letom se tvori v njem žveplena kislina, ki se zagrije v les. Če takega soda pred uporabo ne operemo temeljito, se v vinu zazna neprijeten okus po žvepleni kislini. Vina imajo svojevrsten trd okus in delajo »dolge zobe«. Vina imajo vonj po starini, pravimo žveplova starina.

Tej napaki se izognemo tako, da večkrat zveplane sode pred uporabo temeljito izperemo s hladno vodo, ali celo z dodatkom pralne sode.

Okusa po žveplovi starini ne moremo odstraniti iz vina, saj ni načina, ki bi odvzel žvepleno kislino, zato moramo z vestnim pranjem preprečevati to napako.

Zelo nevarna je lahko okus po plesnobi. Ta napaka vina priča o slabem kletarjenju in o slabih higienskih razmerah v kleti. Do nje pride, če vino nalijemo v sod, ki ni bil dovolj opran, ali če smo uporabili cevi, natege, zamaške, ki so bile plesnive. Tak neprijeten okus se lahko zaradi zamaskovanih tudi v že ustekleničenem vinu. Če napaka ni preveč izrazita, jo lahko omajamo s čiščenjem vina z aktivnim ogljem.

Vina z okusom po plesni ne moremo destilirati, saj bo plesnivost prešla v destilat.

Črni prelom je napaka vina, ki je zadnje čase vse bolj redka. Napako povzroča prevelika količina železa, ki se veže s taninom. Z uporabo plastičnih posod in učinkovitih premazov železnih delov opreme za stiskanje grozdja v vino ne prehaja več železo, zato je ta napaka čedalje redkejša. Napako lahko samo preprečujemo.

Redko se tudi srečujemo s takoimenovanim sivim prelomom vina, ki ga železo tvori s fosfornimi spojinami. Motnost se pojavi v obliki nežnega belga do sivo belega pajčolana. Tudi za pojav te motnosti je potrebno železo. Če pazimo na vse kovinske predmete, s katerimi prihaja vino v dotik, do te napake ne bo prišlo. Pred ustekleničenjem moramo ugotoviti vsebnost železa v vinu.

V vsakdanji praksi se lahko pojavijo še druge napake, kot so okus po kovinah, zmrtali, po repi itd.

Kot smo že poudarili, se da večini napak z vestnim kletarjenjem izogniti. Če vedno velja že skoraj sto let staro pravilo: Kdor hoče dobro vino imeti, naj umno si ravna z njim v kleti.

(se nadaljuje)

Mag. Slavko Žalar, dipl. inž.

FRANCEKOV
PREMIŠLJANJE

Divje svinje so mi izruvale krompir, jelenjad uničila koruzo, srnjad požrla fižol, zajci zelje...

Sedaj, ko bi malo ponoči lovil na črno, pa so dobili lovci dovoljenje za lov z reflektorji.

Moji starši

Moji mami je ime Cvetka, očetu pa Štefan. Ona se je rodila v Odrancih, on pa v Trnju. Kupita mi skoraj vse, kar si zaželim. Oče je po poklicu monter centralne kurjave in dela pri zasebniku. Mama pa je zaposlena kot medicinska sestra v zdravstvenem domu v Črenšovcih. Lepo se razumejo in mislim, da smo srečna družina. Starša imam zelo rada.

BARBARA FERENČAK, 3. r., OŠ Odranci

Najlepše drevo

V davnih davnih časih se je drevje sprehajalo po poti modrih jezer. To so bili hrasti, bori, kostanji, vrbe, jelše in ciprese. Drevesa so se hvalila, da so najbolj koristna in lepa. Med njimi je bila tudi majhna srebrna jelka. Vedno je bila žalostna, ker je mislila, da ne bo zrastle večja.

Nekoč pa je spet prišla mrzla in bela zima. Oklenila se je zemlje, ljudi in živali. Pobelila je strehe in tudi majhno srebrno jelko, ki pa ni izgubila niti ene iglice. Nekega večera, ko se je luna velikodušno smehljala, je prišel v gozd star drvar, da bi to jelko posekal in odnesel domov, kajti bližalo se je novo leto. Ko je že prijel za sekiro, pa se mu je jelka zasmilila. Pustil jo je rasti še naprej. Pohitel je domov in povedal otrokom, da je noveletna jelka ostala v gozdu. Za to so zvedeli še drugi otroci in brž so pohiteli k njej. Pri babicah so si izprosili jabolka, orehe, rogljičke... in jo lepo okrasili. Tako so potem storili vsako leto. Majhna jelka je postala najlepše drevo.

PETRA KAVAŠ, 3. d., OŠ Beltinci

Pomagala sem

Nekega dne sem se vračala iz šole. Na dvorišču sem srečala staro ženo, našo sosedo v bloku, ki se je vračala s prazno posodo za smeti. Dejala je, da težko hodi po stopnicah, ker jo bolijo noge. »Zdaj še malo pospravim, potem pa moram v trgovino,« je še dodala. Nato sva šli skupaj po stopnicah navzgor. Prišli sva do njenih vrat in vstopila je, jaz pa sem stekla dalje do našega stanovanja. Odvrгла sem torbo z ramen in zdela se mi je, kot da bi starka rekla: »Čisto sama sem, čisto sama!« Stisnilo me je pri srcu. Stekla sem do njenih vrat in potrkala. Slišala sem počasno drsenje korakov. Vrata so se odprla. Zagledala sem njen začuden obraz.

»Potrebujete kaj iz trgovine?« sem vprašala. Usta so se ji raztegnila v nasmeh. Pobožala me je po glavi in dejala: »Samo pol kilograma kruha in liter mleka.«

Vzela sem denar in vrečko. Ko sem se vrnila, me je pohvalila. Podarila mi je čokolado. Bila sem vesela. IVANA ŽULJEVIČ, 4. a., OŠ Daneta Šumenjaka, M. Sobota

Na planetu Vsemogoče

Nekega večera, ko sem ležala v postelji, sem zagledala čuden sij. Postalo je tako svetlo, da si nisem znala razložiti, kaj naj bi to bilo. Čez čas sem zagledala barvno lučko in naenkrat so se na njej odprla majhna vrata. Potem sta izstopila dva človečka. Začudena sem ostrmel. Bila sta svetla kot luč, s katero sta se pripeljala. Predstavila sta se mi in rekla, da je enemu ime Pu, drugemu pa Pufi. Povabila sta me, naj se odpeljem z njima na njihov planet. Z veseljem sem vstala, se oblekla, vstopila z njima v lučko in vzleteli smo. Čez nekaj časa sem zagledala čudno deželo. Pu je rekel, da je to planet Vsemogoče. Šli smo na ogled. Bilo je zelo zanimivo. Pufijev in Pujev dom je imel 25 sob. V njih je bilo veliko otrok. Prišli smo še v kuhinjo, kjer so mi postregli z odličnim kosilom. Nato sem si zaželela, da bi bila spet doma v postelji. Zjutraj sem staršem pripovedovala, kje sem bila, pa mi seveda nista verjela. Seveda, ko pa so bile to le sanje!

KORNELIJA VUČKO, 3. e., OŠ Draga Lugariča, Lendava

Moj prvi poskus

Ko sem bila stara 5 let, sem prvič poskusila skuhati juho. Vzela sem čisto posodo in jo napolnila z vodo. Pomislila sem, kaj vse uporablja mami, ko kuha juho. Našla sem sol, sladkor, lovorov list, poper, vegeto, rdečo papriko, vanilijo in pecilni prašek. Mislila sem, da bo to kar primerno. Vsakega malo sem stresla v vodo. Ko je začelo vreti, sem dodala še rezance. Potem je vstopila stara mama. Bila je zelo presenečena nad mojo »mojstrovino«. Pohvaljena seveda nisem bila, našemu psu pa se je zdela moja juha kljub vsemu imenitna pojedina.

SANDRA KOVAČ, 4., OŠ Prosenjakovci

Zima

Zima hladna, ostra, bela... vsako leto pride na obisk, da zase kaj bi vzela in zrak pustila čist.

Ribniki, jezera in mlake pokrijejo se z ledom, otroci vzamejo si sanke in pogledujejo za snegom.

BRANKO ERNIŠA, 8. r., OŠ Kuzma

Narobe dan

Ko sem nekega dne vstala, sem si obula desni copat na levo, levega pa na desno nogo. Jutranjo haljo pa sem si oblekla tako površno, da sem stopila na viseč pas in padla. Vsa jezna sem odšla v kopalnico in vzela pasto za zobe. Hotela sem jo stisniti na ščetko, pa mi je padla na atijev sveže opran delovni plašč. Ker sem se ustrašila, da bo mama jezna, sem hotela s prstom odstraniti pasto, pa je nastala še večja

packa. Nisem vedela, kaj naj storim, pa sem dala plašč v pralni stroj. Čez čas sem pospravljala po omaricah. Ker sem predal preveč potegnila, mi je padel na nogo. Zvečer pa sem razlila skodelico čaja. Ker je bilo mami vsega dovolj, me je nagnala v posteljo. Še sreča, da je bilo vsega konec.

TEJA JAKOPIČ, 2. a., OŠ Gornja Radgona

»IN« ali »OUT«

Pravkar premlevam Kierkegaarda za jutrišnje kontrolno nalogo iz filozofije. Nekateri ga že »poznate«, nekateri pač ne, sploh ni bistveno. Zanimiv močic.

No, med drugim Kierkegaard razlikuje glede na zadržanje do lastne osebe, soljudi in Boga (on ga piše z veliko začetnico...) tri stadije eksistence, in sicer so to estetski, etični in religiozni stadij.

Prvi kot čutna eksistenca, v kateri se človek izgublja v svetu, ne da bi uresničil samega sebe, pa vendarle lahko »prav dobro preživlja svoje dni, je navidezno človek, zaposlen z vsakodnevnimi opravki, oženjen, ima otroke, je čistan in ugleden — in morda se niti ne zaveda, da mu v globljem smislu manjka samost(oseba). O tem se po svetu ne govori dosti; kajti po samosti(osebi) v svetu ni dosti povpraševanja, hkrati pa je najbolj nevarno, če kdo pokaže, da jo ima. Največja ne-

varnost, da zgubi samega sebe, se lahko na tem svetu pripeti tako mirno, kot da bi ničesar ne bilo. Nobena izguba ne gre tako tiho mimo, pač pa se da opaziti vsaka druga izguba, roke, noge, petih tolarjev, gospodinjice itn.«

Ni treba mnogo, da razumemo Kierkegaarda govoriti o konformizmu, sistemu, o pasivnosti. Edini cilj, edina vrednota je zadovoljitev lastnih potreb, materialni fetišizem, narcisoidna samozadostnost, nedeljsko pranje avtomobila, večerno posedanje pred televizorjem, denar, demokracija...

Drugi stadij je t.i. etični stadij, stadij samospoznanja in samouresničitve, stadij osvobođen vezanosti na svetno, materialno. Ne moreš biti malo »in« in malo »out«, ne moreš biti med estetskimi in etičnimi. Ali si »in« ali si »out«.

Že veste, kaj sem hotel povedati, a ne??

Tomaž Trplan, 14. 1. '92

Naš Marko

Nekega dne je potrkalo na vrata v učilnici. Prišla sta mama in Marko. Marko je deček iz Hrvaške. Preko njegove hiše so letele granate. Bilo ga je strah, zato je prišel k nam. Zdaj je naš sošolec. Z nami se igra in uči slovensko. Vsi ga imamo radi. Želim, da bi bilo hitro konec vojne!

Goran ŠAVEL, 2. a OŠ III., M. Sobota

Ali veste?

Na 40. vprašanje smo prejeli okrog 50 odgovorov in večina jih je pravih. Ekvator je dolg okrog 40.000 kilometrov (natančno 40.076,59 km). Pri zrebanju smo upoštevali tako zaokrožene (tudi 40.077 km) kot natančne odgovore. Največ sreče pa je imela Katarni Gönç, Mostje 32. Čestitamo!

KUPON št. 42

Ali veste, kdaj in kje so iznašli papir? Kdor bo pravilno odgovoril in bo imel še srečo pri zrebanju, bo prejel lepo knjižno nagrado, ki jo bo prispevala knjižarna in papirnica Dobra knjiga iz Murske Sobotice. Odgovore s priloženim kuponom št. 42 pošljite najkasneje do 30. januarja na Vestnikov naslov s pripisom ALL VESTE.

OLJE GEA
DAR BOGA SONCA
IN MATERE ZEMLJE

Zelo pomembno za naše zdravje je razmerje med količino in vrsto zaužitih maščob. Znan je vpliv NASIČENIH kislin, ki so predvsem živalskega izvora, na visoko raven HOLESTEROLA v krvi in na nastanek ARTEROSKLEROTIČNIH bolezni. NENASIČENE maščobne kisline, kot so OLEINSKA, LINOLNA in LINOLENSKA kislina, ZNIZUJEJO količino holesterola v krvi in uravnavajo maščobno presnovo.

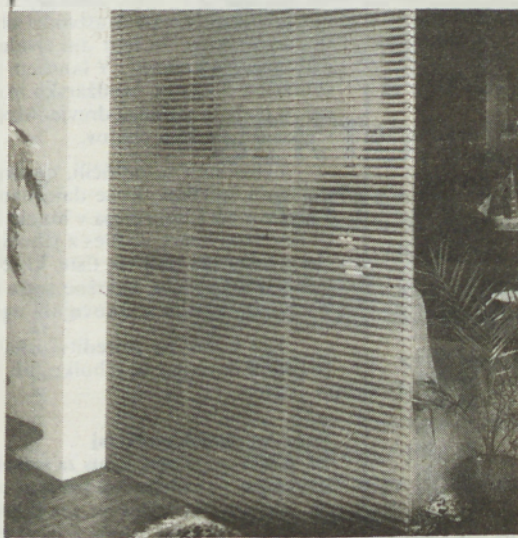
GEA, iz sončnic, koruznih kalčkov in grozdnih pečk odlikuje vsebnost ESENCIALNIH, nenasičenih maščobnih kislin, t.i. LINOLNE, kar ugodno vpliva na holesterol v krvi in na krvno sliko. Dodano je tudi olje pšeninih kalčkov, ki je bogato s prirodnimi vitamini E, kar povečuje biološko vrednost in obstojnost olja.

Tovarna olja p. o. Slovenska Bi. Lica

Cevni radiatorji

MONCER^{COLOR}

Radiatorje MONCER odlikuje visoka zmogljivost ogrevanja, ne zavzemajo dosti prostora. Izberete jih lahko v 4 osnovnih barvah: beli, modri, rdeči, rumeni.

● MONCER P — pregradni

Namenjeni so za ogrevanje večjih prostorov za dnevno ali nočno bivanje, uporabite jih lahko kot pregradne stene dveh prostorov.

ESTETIC TERM

● MONCER K — kopalniški

Namenjeni so za ogrevanje kopalnic, kuhinj, hodnikov. Pozimi je na njih mogoče sušenje perila.

VARIS
PROIZVODNJA SANITARNIH CELIC
LENDAVA d.o.o.

»VARIS«
69220 Lendava
Industrijska cesta 4 b
Telefon: h.c. 069/ 75-111
prodaja (069) 75-804
Telefax (069) 75-806

S PREDSTAVITVE KNJIGE

Kje so sledi Slovanov?

Stefan Smej

Arheološka topografija Slovenije je knjiga arheologinje Irene Šavel. Napisana je za 20. slovensko topografsko enoto. Na toliko delov je za arheološki zemljevid razdeljena Slovenija. 20. topografska enota je točna tam, kjer je Prekmurje — vse kar pa je na njej označeno kot arheološko najdišče je tisto še eno Prekmurje spodaj pod površinskim Prekmurjem. Šavlova je površinskemu Prekmurju spisala knjigo, ki je tretja po vrsti v svojem nizu. Samo tri slovenske topografske enote imajo doslej svoje arheološke topografije.

Ta tretja prekmurska je bila predstavljena 10. januarja zvečer v grajski dvorani v Soboti.

Slovanov pa nikjer. Vsemogoče so ljudje tod že našli, arheologi opredelili, prva prekmurska arheologinja Irena Šavel pa vnesla v Arheološko topografijo. Samo slovenskih ostalin ne. Najdbe v Prekmurju so iz bronaste in železne dobe, antičnega obdobja in srednjega veka.

Mogoče pa sledi Slovanov v Prekmurju sploh ne morejo biti kje globoko spodaj pod zemljo! Ko pa je dr. Janez Dular, arheolog po rodu iz Bele krajine, ki je Šavlovi pomagal pri nastajanju knjige, rekel, da si med svojimi potovanji na tuje na magnetofonu v avtomobilu vedno vrti Belinsko hando. Ker se mu zdi, da je Kreslinova glasba nekako iz zemlje prihajajoča. Najbolj tukajšnja.

Buldožeristi in drugi melioratorji, bodite torej pozorni! Ko rije-te po zemlji, ne uničujete samo gomil in drugih arheoloških najdišč. Tudi nas in sebe z nami rije-te v nezvočne in nerazpoznavne grmade.

Stefan Smej

Tujega nočejo — svojega nimajo

Murska Sobota, ki je mestne pravice dobila že leta 1476, še danes ne premore svojega grba, kar je že nekaj časa kamen spotike na različnih ravneh. Nazadnje se je to pokazalo pri pripravi registrske tablice, na kateri naj bi bil tudi soboški grb. Glej ga šmenta! Nikjer se ne morejo odločiti, kateri je pravi grb pomurskega središča, zato z zadevo odlašajo iz dneva v dan. V republiškem notranjem ministristvu pa ne morejo več odlašati, zato so v pred osamosvojitveni naglici, terjali, da je treba v borih petih dneh izdelati osnutek grba, ki bo osnova za izdajo novih registrskih tablic. Ni jim preostalo drugega, kot da so na hitro pritegnili nekatere umetnike in ljudi, ki se na te reči bolj spoznajo, in nastal je grb s klasjem in škorkljo.

In glej ga mačka v žaklju! Zal so se v javnosti pojavile čudne igrice z zmazkom v črno-beli tehniki, zaradi česar je postal klas naenkrat sporen. Sledilo so številni pozivi občanov in Ekološkega foruma, ki se niso strinjali s prvotno rešitvijo. Na ta račun je moral soboški župan pogoltniti marsikatero grenko. Tudi to, da sta škorklja in klas simbola revščine, zao-stanka in nazadovanja. Kakorkoli že, nekakšen pomurski grb je tu, čeprav so v občinskem parlamentu zagovarjali tudi to, da bi na registrskih tablicah uporabljali slovenski grb, vendar to ni mogoče.

Čeprav imajo Sobočani hude težave, ker nimajo svojega občinskega grba, s čimer naj bi, kot jim očitajo v republiki, zadrževali proces hitrega menjavanja registrskih tablic, niso od muh. Odločili so se za klas in škorkljo; pa če je komu to prav ali ne. Razprave v občinskem parlamentu so bile ravno o tej vroči temi dokaj različne: od tega, da je prava sramota, da bi imele nekatere druge pomorske občine svoj grb, oni pa ne, do tega, da bi uporaba soboškega grba kazala, da so le ena od občin pomurske regije. Tako razmišljanja pa so za nekatere Sobočane boleča. Slišati je bilo namreč, da v Ljutomeru in Gornji Radgoni že imajo svoja grba, ki bi ju dali na registrsko tablico z oznako MS. Poleg tega pa so se Radgončani že odločili, da s svojega nekdanjega grba iznamejejo zvezdo, ki da bi lah-

ko imela določen ideološki predznak.

Pustimo ob strani grbomanijo in zvezdomanijo, saj bo morda šlo le za začasno rešitev. Vsekakor pa ne kaže tvegati, da bi z drugačno odločitvijo povzročili težave občanom, ki bodo po 20. januarju ali v začetku februarja hoteli v katerikoli pomurski občini na novo registrirati vozilo. Slej ali prej pa si bo treba o novem grbu, ki bo povsem jasno odseval simboliko pokrajine ob Muri, čimprej priti na jasno, saj bodo imeli načrtovalci tudi v prihodnje precej preglavic, predno se bodo zedinili.

MILAN JERŠE

Alan Lakein

Kako obvladati čas

Založba GANES, Ljubljana 1991

Alan Lakein, ameriški strokovnjak za učinkovito izkoriščanje časa, najprej ni hotel napisati knjige, kakršna je pred nami. Med branjem nam razkrije, da je svoj sistem gradil postopoma, iz izkušenj in uspehov pri ljudeh, ki so njegove metode uporabljali. No, na koncu je nastal praktičen in koristen priročnik, ki nam pomaga obvladovati za marsikoga najhujšega sovražnika, čas.

Že na začetku nam obljublja čudež. »Vseeno je,« pravi, »kdo ste in kaj počnete v življenju, pokazal vam bom, kako lahko svoje delo opravljate čim bolj učinkovito. Predvsem pa vam bo knjiga pokazala, kako delati z več pameti, ne z več truda. Če ste tudi vi eden od tistih, ki so stalno preveč zaposleni, vedite, da obstaja množica drugih, ki so še bolj zaposleni, pa storijo precej več kot vi. Nimajo več časa od vas. Svoj čas znajo le bolj izkoristiti!« Lakein nam v knjigi pokaže razumne in praktične načine, kako postati gospodar časa, namesto da ostajamo njegov suženj. V prvih poglavjih nas spretno vpelje v položaje, v katerih se iz dneva v dan srečujemo s tipičnimi problemi vsakdana in kar hitro se najdemo v

praktično opisanih situacijah. Ko se najdemo in v petem poglavju končno razčistimo z vprašanjem »Kaj hočete od življenja«, nam že takoj v naslednjem poglavju za pokušino navede nekaj osnovnih prijemov in metod za kar najučinkovitejšo organizacijo in izkoriščanje tako delovnega kot prostega časa. Če smo žrtve osnovne prioritete zmote, namreč osemdeset odstotkov svojih naporov posvečamo stvarim, od katerih imamo le dvajset odstotkov koristi, potem bo deveto poglavje kot nalašč za nas. Tu opiše metode »grupiranja« in planiranja opravil po pomembnosti in nas nauči, kako narediti kar največ pomembnih stvari. Če imamo težave s kompromisi, potem v enajstem poglavju igranje zvemo skrivnosti, ki so nam ravno še manjkale. V zadnjem poglavju nas prepriča: »Naredite, kar je v vaših močeh, in to imenujte uspeh.« Lakeinov sistem se pokaže, da ni nefleksibilen, mehaničen ali obremenjujoč. Nasprotno! Učiti se ga in eksperimentirati z njim, je prav zabavno. Prinaša takojšnje koristi, ki se nenehno stopnjujejo.

Se en priročnik, ki ni priročnik samo zato, ker ga tako imenujemo! Tomaž Ebenšpanger

Zbogom, Ariadna

Tudi Zadravčev najnovejši potopis Zbogom, Ariadna je posebne vrste literarizirano ekumen-

ske popotovanje v Grčijo, zibelko evropske kulture. Med spretno izbrane osnovne podatke, ki jih takšno delo pač zahteva, pisatelj vpleta svoja doživetja, doživetja skupine in razmišljanja, ki jih podkrepi s spevi grških klasikov in svetopisemskimi navedki, kar je posebna poslastica tistim, ki želijo več in globlje razmišljati — skratka tudi po tej poti odkrivati razodejle grškega duha.

Iz potopisa veje močan duhovni naboj, saj so številni kraji povezani s prvim razširjanjem krščanstva v ta helenistični svet. S tem je knjiga obenem izziv za tiste, ki si želijo večati obzorje duha.

Način pisanja in zgradba je v tem potopisu nekaj, kar nas spominja na montaignovski esej, in

sicer: spretno, nevsipljeno pove-zovanje posameznega in splošnega, literarnega in strokovnega, erudicijo in lastna življenjska izkustva, osebni ton in še bi lahko naštevali.

Celotno delo, oddaljevanja in vračanja k osnovnemu sporočilu, povezuje sopotnica Ariadna, ime iz grške mitologije, ki je dala Tezeju klopčič niti, da je tako prišel iz labirinta. Iz tega izvira Ariadnina nit, besedna zveza, ki pomeni kačipot. In še nekaj sledi iz tega. Knjiga želi »bralcu odkrivati« odrešenjske niti na zapletenih potih življenja.

Velja še dodati, da besedilo povezuje 47 dokumentarnih fotografij, kar od potopisa tudi pričakujemo.

F. KUZMIČ

Robert Titan-Felix

5

BEG S SLIK II.

Koraki so odmevali po praznem hodniku, se odbijali od sten in grozljivo hobneli v ušesih. Kot slujnja nečesa, kar visi nad tabo. Kar vsi okrog tebe vedo in te zasledujejo z blagohotnimi pogledi, a ti nihče noče razkriti, pa naj še tako moleduješ. Ker se bujijo, da bi te preveč prizadelo? Ker se potihem naslanjajo nad tvojim trpljenjem? Ne-prezračeno poslopje se je dušilo v zatohlem zraku, ki je tiščal k tlom. Tak grozljiv občutek, ko te ves čas preganja slujnja, da ti bo spodneslo kolena in se boš razložil po tleh. Vsem v posmeh... Mateja ni rekla ničesar.

— Oprosti! Žal mi je! Saj! Otroci! je trobežljala, ko pa sem jo poprosil, naj mi za božjo voljo razloži, v čem je pravzaprav finta, je trmasto molčala in božala grde rože, ki sva jih s Pavlom kupila v neki zanikrni trgovini, ker v vročnem bezljudju po mestu nisva odkrila nobene spodobne cvetličarne.

Ko sva odhajala, sva na hodniku srečala ostarelega zdravnika z lesketavimi očali, ki jih je imel malomarno nataknjene na nosu in izpod katerih je domisljavo obvladoval ves hodnik.

Približal sem se mu, da se je — čeprav nerad — ustavil in me zvito premeril z očmi. Vljudno sem ga povprašal, zakaj za božjo voljo se je Mateja lotila česa takega.

— Ničesar vam ne morem povedati! je zarohnel, vsaj dokler ne bodo znane okoliščine!

Prebledel sem.

— Otroci? sem boleče izdaval.

Zamoljaj je nekaj nerazumljivega — očitno pritrjevanje! — se zasukal na petah in odhajal. Ostal sem brez vsega... ničesar nisem razumel... čeprav se je vse skupaj zdelo tako prepoznavno... nedvoumno. Vse, kar se mi je v poslednjih dneh priklajalo na poti in neukrotljivo težilo k takemu razpletu, se mi je zvrtilo pred očmi, da me je spreletela vrtoglavica in sem omahnil. Pavel mi je pomagal vstati in molče sva se zapila v bližnji krčmi. Ko naju je zgodnji mrak spodbodel, sva mehanično vstala, sedla v avto in se odpeljala v vas.

Na vratih sta naju, vodeč Štefanijo in Majdo, obšla rdečelična orožnika in v nos nama je hušnil neprijeten, smrdeč vonj domačega žganja. Vstopila sva. Starinska kmečka izba se je utapljala v prav takem vonju. Za mizo sta, obdana z osladnim dimom cenjenih cigaret, posedala Andraž in vaški župnik ter se pomenkovala. Prisedla sva in besede so jima zastale v grlu. Andraž se je z mogočnimi kmečskimi rokami, na katerih so se že začeli izrisovati sledovi let, oprl na mizo, vstal in se odzibal k omari. Staknil je dvojce kozarčkov za žganje, nama natočil in se vzdihujoč izgubil v svojem sedežu. Obdali smo se z molkom. Nihče ni ničesar rekel, čeprav je bilo veliko tega, kar bi bilo potrebno reči. Nekaj težkega je obviselo nad nami in nam mašilo usta. Pa sem bil le preveč radoveden, da bi kar tako odnehal in prevladno sem ju zvlekel v pogovor.

Izluščil sem nekaj zanimivih dejstev.

Andraž se je poročil s Štefanijo, čeprav ga ni ljubila. Neki zankirni oficirček je v njenem prelepelem telescu zaplodil otroka, odpotoval s prošnjo za povišanje plačila — za otroka le ni tako preprosto skrbeti — in se nikoli več ni vrnil. Razočarano se je potikala po vasi in zaničljivi nasmehi vaških mladcev so se ubežali nanjo — kot na soho, ki jo je Žrtvovani vlekel na vrh hriba. Opotekala se je pod silnim bremenom. Njeno krhko telo ni preneslo tolikšne teže. Pa si jo je kak mladec tu in tam le pozelel — če ga je prestopila njena ljubkost, da ni več razsodno razmišljala — a ko je izpod spleta kosti, mesa in žil proniknilo otroško vreščanje, se je hrč spametoval in jo pahnul kar najdalj proč od sebe; da se je navsezadnje le ozrla po Andražu, ki se ji je že leta dobrihal.

Štefanija se je rodila Majda.

Punca je rasla in zrasla v lepoto. Andraž se je v navzkrižnem ognju strasti polotila tesnoba in začel se je udinjati pijači. Ko se je nekega večera spet opotekaje priklatil domov in se Štefanija še ni vrnila iz tovarne, je drhteč priznal punčki, da mu kri divje polje po telesu, ko napol gola poplesuje pred njim. Prižela se je k njemu in vznemirjeno zašepetala, da ga ljubi. Takrat sta se spoznala in spočela otroka. Ko se je vsa reč razvedela in skrivna ljubimca nista več tajila svojih čustev, se je ponižana Štefanija, ki se je tačas že zaljubila v Andraža, preselila k materi in parček je pol leta živel v prepletu nedolžne zaljubljenosti in divje strasti, potem pa so se stvari po posredovanju župnika, ki sem ga izpraševal — Andraž je namreč le tu in tam zamoljaj kaj bolj ali manj nerazumljivega —, spet vrnila tja, kamor sodijo.

Majdi se je rodila Mateja.

O tistem, kar me je najbolj peklilo, nisem izvedel ničesar.

Otrok je nekako izvisel iz njegovega pripovedovanja.

Osladna, nič kaj preveč nenavadna kmečka štorija torej. Kot ti-sta skrupucala z državne televizije, ki priskukljajo predte, ko utrujen spolziš v naslonjač in udobno zlekne prižge televizijski sprejemnik — opajajočih podob si želiš, da bi se poveselil z njimi in se nekako le uspel prepričati, da s tistimi spisi, ki poležujejo na tvoji pisalni mizi, le ne gre več odlašati; zaletavajo se ti v misli, a se jih nikoli prav ne dotakneš. Kot puhek lebdiš neke nad tvojo glavo. Ker ni ničesar v njih, kar bi lahko pomencal. Ker jih ne moreš začutiti. Znotraj volte, zunaj jih pa nič ni, bi rekli včasih. Namuzneš se in ugasneš televizij-ski sprejemnik.

kulturni koledar • kulturni koledar

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V galeriji Kulturnega centra Miška Kranjca je razstava 10. mednarodnega bienala male plastike. Na bienalu sodeluje 32 avtorjev iz Slovenije, Hrvaške, BiH, Črne gore, Srbije, Makedonije, Avstrije, Italije in Madžarske. Razstava bo na ogled do 20. februarja.

LENDAVA: V razstavnih prostorih lendavskega gradu je stalna razstava slik in kipov dosežanih mednarodnih likovnih kolonij. Na ogled je tudi spominska soba Gyorgya Zala.

RADENCI: V razstavnem salonu hotela Radin je prodajna razstava likovnih del slovenskih in hrvaških likovnih umetnikov z naslovom Za otroke Hrvaške. Izkupek je namenjen otrokom žrtvam vojne na Hrvaškem. Razstava bo odprta do 25. januarja.

PIREDITVE:

MURSKA SOBOTA: V kinu Park bodo od 23. do 25. januarja predvajali vestern PLEŠE Z VOLKOV. Film je dobitnik sedmih oskarjev.

MURSKA SOBOTA: V petek, 24. in soboto, 25. januarja, prireja humanitarna organizacija ADRA v grajski dvorani soboškega gradu ob 18.00, predavanje na temo: Čudežna arheološka

odkritja v biblijskih deželah. Predaval bo prof. mr. D. Obradović.

KNJIŽNICE

MURSKA SOBOTA: Vsi oddelki Pokrajinske in študijske knjižnice so odprti vsak dan od 8.00 do 18.00, ob sobotah pa od 8.00 do 12.00.

GORNJA RADGONA: Matična knjižnica je odprta vsak dan razen torika od 8.00 do 18.00.

LENDAVA: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 10.00 do 18.00, čitalnica pa v ponedeljek, sredo in petek od 7.00 do 18.00, v torek in četrtek od 7.00 do 15.00, v soboto pa od 8.00 do 12.00.

LJUTOMER: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in četrtek od 8.00 do 17.00, ob torkih in petkih pa od 8.00 do 15.00. Vsak ponedeljek ob 16.00 so pravilne ure za otroke.

USPEŠNICE

V knjigarni Dobra knjiga vam za ta teden priporočajo: SLOVENSKI AL-MANAH, Delo, Ljubljana
S. Kliner: STO SLOVENSKIH VRHOV, Prešernova založba A. Dumas: DAMA S KAMELIJAMI, Mladinska knjiga

Novo med knjigami

Rojaka, pisatelja in novinarja Jožeta Zadravca poznamo po dobrih reportajah in več knjigah. Nekaj posebnega so njegovi potopisi. Vsek je po svoje poseben in zanimiv, kar pomeni, da Zadravec dobro obvlada način in metodo pisanja. Številni potopisi so namreč enolični in za povprečnega bralca nekoliko utrjavajoči, le posebni strastneži se prebijajo skozi nje, medtem ko za Zadravčeve potopise kaj takega ne moremo reči. Res je sicer, njegovi potopisi zahtevajo pri branju zbranega človeka s precej znanja, saj branje, priznati moramo, ni lahko, a vseeno niso nedostopni tudi za navadnega bralca oz. radovedneža. Take potopise radi berejo tisti, ki so kdaj po opisanih krajih že potovali ali pa želijo potovati.

On: Glede na to, da je zelena barva, ki pomirja, bi bilo dobro, če bi več časa preživel v naravi. To bi koristilo tako poslovnim zadevam kot tudi tvojim odnosom s partnerko. Romantična večerja v dvignu...

SKRIVNOSTI VAŠIH DLANI

Šifra:
Morska deklica 47Šifra:
skrivnost

Za vas se lahko reče, da ste nevtralni pri govorjenju. Ni je reči, o kateri vam ne bi bilo potrebno govoriti ali jo samo komentirati. Če je vse res, kar govorite, pa je druga stvar. Verjetno ste se že takoj ujeli v lastni laži, in če vas to ni izučilo, pa vas bo, ampak tedaj bo šlo zares.

Poklice in zaposlitve boste menjavali. Kaj bo temu vzrok, pa je seveda več možnih odgovorov. Če gre za lastne notranje potrebe in način dokazovanja, vam seveda dam popolnoma prav. Če bodo objektivne okoliščine, pa morate biti predvsem potrpežljivi in stvari se bodo že kako uslele. Mnogo oseb nasprotnega spoila se bo vrtilo okoli vas. Toda vi ne boste imeli nobene prav iskreno radi. Ali si prav to želite, pa prepuščam v presojo vam.

Vas spremlja tako imenovana »negativna sreča«, ki ni nujno povezana s tragiko vsega, ampak z umirjenostjo poteka vašega življenja in s povprečnim vsakdanjkom.

Nasvet: Ali se bodo moje napovedi uresničile, je odvisno od vaše desne dlani, ki mi je žal niste poslali.

Vaša roka, še posebej kazalec, ki izstopa, je redek in so ga v zgodovini imeli ponavadi veliki ljudje, veliki vojskovodje. Tak prst je imel na primer Napoleon. Izraža željo po ljubezni in moči. Življenje takih ljudi upravlja ambicija in ponos do skrajnih meja. Zla sla in zla usoda je vedno spremljala ljudi takih teženj. Vaš razum pri tem nima večjega vpliva in enostavno ne more kontrolirati vaše volje. Zato bodite previdni. Marsikaj je v vaših rokah. Ste radovedni in radi berete. Pri izbiri poklica preveč omahujete. Skrb je nepotrebna, odločite se za tisto, kar vas bo veselilo in ne ozirajte se po tem, kaj porečejo drugi. Pričakovati je dve krajši zvezi, ki bosta druga za drugo.

Nasvet: Velikokrat človek težko živi in dela v skladu s svojim najglobljim jazom. In kako potem napreduje? Vse gre po svoji poti, usoda pa nas že počaka na pravem križišču.

Gredice

Kdor hoče imeti bogat pridelek zelenjave, o tem razmišlja že januarja. Naredi si setveni načrt in upošteva kolobarjenje. Kjer več let pridelujemo eno vrsto rastlin, se pridelek občutno zmanjša. Rastline zemljo enostransko izčrpajo. Vsaka rastlina porabi več enih hranil kot drugih. V zemlji ostane le tisto, kar neka rastlina ne more s pridom uporabiti. To pa ima zlasti v majhnem domačem vrtu neprijetne posledice. Kolobarimo zato, da se temu izognemo.

Najlepše je, če vrt razdelimo v štiri poljine: eno za trajne zelenjadnice, ki so dalj časa na istem mestu. Taki poljini pravimo izločina, ker je izločena od drugih, kjer imamo normalen kolobar. Druge tri poljine so namenjene zelenjavnicam glede na potrebo po hlevskem gnoju. Vsako četrto leto napelujemo gnoj na isto poljino. Vsaka greda v vrtu mora biti lahko dostopna. Glavna pot je po sredini vrta, stranske delijo poljine. Utrdimo jih, da lahko po njih hodimo tudi v slabem vremenu.

DOBRO JE VEDETI

Kakšne temperature

Ogrevanje je vse dražje, zato dobro razmislimo, kako bomo ogrevali stanovanje, saj z varčnim ogrevanjem privarčujemo lepe denarce. Pri ogrevanju pazimo na pravilno sobno temperaturo. Prevroči prostori so prav tako nezdravi kot premrzli. Zdravniki svetujejo take temperature za posamezne prostore:

- delovna soba 20 stopinj
- kopalnica 23 stopinj
- veža 15 stopinj
- jedilnica 21 stopinj
- otroška soba 20 stopinj
- kuhinja 18 stopinj
- spalnica 18 stopinj
- dnevna soba 21 stopinj

Če znižamo temperaturo prostorov za eno samo stopinjo, prihranimo približno 6 odstotkov energije.

Žeja je pozimi manjša

Januarja moramo paziti, da sobnih rastlin ne bomo zalivali preveč. Zlasti je to pomembno za tiste rastline v hladnih prostorih. Ob preobilici vode pride do poškodb in s tem do gnitja korenin. Voda, s katero zalivamo, naj ne bo premrzla. Ogreta naj bo na sobno temperaturo. Vsaj enkrat mesečno je priporočljivo zalivanje z 0,2-odstotno koncentracijo orthocida ali previcurja (20 ml v 10 l vode). Seveda moramo tudi pozimi delati razlike. Tistim rastlinam, ki v tem letnem času cveto, moramo privoščiti več vode. Tudi pozimi pa rastline potrebujejo zračno vlago.

Kuhajte z nami

Zarebrnica na podvarku

Zima je čas kolin, čas jedi iz kislega zelja, kisle repe. Pripravimo torej kisloto zelje s svinjskimi zarebrnicami na podvarku.

Za to jed potrebujemo: 1 kg kislega zelja, 5 lepih svinjskih zarebrnic, 2 žlici masčobe (tekoče), 2 čebuli, sol, poper, ščep kumine, strok česna, lovorov listič, 2 žlici masčobe, da opečemo zarebrnice.

Na masčobi (2 žlici) prepražimo sesekljano čebulo, dodamo kislo zelje, začimbe in zajemalko vrele vode. Pazimo na kisloto zelja. Na plošči pokrito dušimo 15 minut. Zarebrnice malo potolčemo, ob robovih plitvo zarežemo, da se ne vihajo, popramo in solimo. Na dveh žlicah masčobe jih z obeh strani naglo opečemo. V zelju naredimo vdolbino, vanjo položimo pripravljene zarebrnice z masčobo vred. Pokrijemo in postavimo v vročo pečico. Ko se meso delno zmehča, ga obrnemo in razložimo po zelju v kozici. Dalje pečemo v odprti posodi, da se meso lepo zapeče. Če se med peko zelje osuši, mu prilivamo po manjšo zajemalko vrele vode ali še bolj kostne juhe. Namesto zarebrnic lahko vzamemo tudi druge dele svinine.

Serviramo tako, da v plitvo skledo nakopičimo dušeno zelje, zgoraj pa naložimo zapečene rezine mesa. Prelijemo z masčobo in sokom, ki se nabere pri dušenju in peki. Zraven ponudimo peteršiljev krompir.

DOBRO JE VEDETI

Mikrovalovna pečica

Mikrovalovne pečice so postale sestavni del sodobnega gospodinjstva, vendar se vedno znova postavlja vprašanje o tveganjih, ki jih lahko povzroči takšno pripravljanje hrane.

Mikrovalovi so elektromagnetna nihanja, ki povzročajo drgnjenje molekul, zaradi

katerih nastaja toplota. Proti opeklinam z mikrovalovi nas ščiti ohišje pečice in to, da se pečica samodejno izklopi, ko odpremo vratca. Tehnično neoporečna pečica je varna in ne moremo dobiti opeklin, vendar je kljub vsemu dobro, da se vključeni pečici ne približamo več kot na pol metra.

Živila, ki jih pripravljamo v mikrovalovni pečici, ohranijo hranljive snovi. Zaradi kratkotrajne izpostavljenosti toploti pa se lahko primeri, da na njih preživijo klice in bakterije. Pri pogrevanju hrane pokrijmo, da para uniči klice. Pri pripravljanju hrane v mikrovalovni pečici se lahko oparimo, če ne znamo ravnati z napravo. Tekočine, ki jih kuhamo v njej, ne vrejo in lahko prekipijo šele, ko pridejo v stik z zrakom, zato je dobro, da damo v posodo, v kateri pogrejemo hrano ali tekočino, tudi žlico. Dobro pa je, da se otroci ne sučejo preveč okoli peči, da se ne bi opekli.

Gniloba v kleti

Marsikdo s pravilom zelenjave v klet misli, da je opravil vse delo. Pa ni. V kletih se lahko razpase gniloba, zato zelenjavo redno kontroliramo, nagnito takoj odstranimo, kar je še uporabnega pa čim prej porabimo. Vsak dan, kadar so zunanje temperature nad ničlo, klet prezračimo in tako preprečimo razvoj gnilobe. Kjer pihajo ostri vetrovi, se listje ohrovti na prostem zlasti ob robovih posuši in porjavi. To se dogaja, če ni dosti snega, in zdaj je tako. Zato lahko ohrovt zavarujemo s smrečjem pa še zajci ne morejo blizu.

Če kdo pozimi, kadar je sneg, kaj prekopava po vrtu, naj pazi, podkopati ga ne sme. Podkopani sneg ostane v zemlji dalj časa kot na površju, zato je taka zemlja spomladi dalj časa mrzla in vlažna. Če hočemo plastenjak uporabiti že sredi februarja, moramo že decembra zemljo zavarovati pred zmrzovanjem. Na zemljo namečemo 30 cm debelo plast svežega in ne preveč mokrega listja.

DOBRO JE VEDETI

Opekline

Pri opeklinah, ki jih staknemo v kuhinji, pomaga »kšaš«, pripravljena iz kruhove sredice in mлека. Opekline obložimo s kšaš, dobro povijemo in pustimo zavito nekaj ur.

Iver v koži

Mesto, kjer se nam je zadržal iver, premažemo s kapljico jodove tinkture. Tako se bo trska

napojila z jodom, se temno obarvala in bo bolj vidna. Preden odstranimo trsko, ranico za nekaj minut obložimo z ledom.

Opečen jezik

Če smo si opekli jezik, nanj natrosimo malo sode bikarbone ali ga nekaj časa hladimo z ledeno mrzlo vodo ali ledom.

Tudi živali počivajo

Ptičica se lagodno namesti na svoji palčici in vtakne glavo v perut. Ko je v takšnem položaju, se ne želi igrati in tudi ne mara, da bi jo nadlegovali.

Vsaka domača žival potrebuje čas počitka in miru. To moramo upoštevati tudi, če je — posebno otrokom — včasih zelo težko. Če

se živali zavlečejo v svoje spalne koticke, je to očiten znak, da želijo svoj mir in predvsem ne želijo, da bi jih nadlegovali. Psi radi zaspijo po obilnem obroku. Mačke so glede spanja tako in tako svetovne rekorderke, saj prespijo velik del svojega življenja. Tudi ptičice hočejo svoj počitek. Pomagamo ji tako, da kletko prekrijemo z ogrinjalom. Ko se bo žival naspala in spočila, bo sama od sebe spet pripravljena za igro.

ENERGETSKO VARČEVANJE

Hišna razsvetljava

Hišna razsvetljava sicer ni velik porabnik električne energije, saj 60-vatna žarnica porabi v eni uri le 0,06 kW električne energije. Običajno pa imamo v stanovanju veliko žarnic, zato ne bo odveč nekaj napotkov, kako varčevati tudi pri razsvetljavi.

Pri varčevanju se ne bomo odločali za šibkejšo razsvetlavo in si s tem ogrožali vida. Vsi delovni prostori v stanovanju naj bodo dobro razsvetljeni, v vseh drugih pa je lahko svetloba šibkejša. V kuhinji, delavnici, kopalnici in povsod, kjer luči stalno gorijo, namestimo fluorescenčne, ki pri isti svetilnosti porabijo trikrat manj energije. Poleg tega imajo tudi daljšo življenjsko dobo, manj se nam blešči, njihova svetloba pa je bolj podobna sončni. Učinek varčevanja pa bo še najbolj zaznaven, če se bomo naučili svetilke ugašati takrat, ko jih ne potrebujemo.

MURSKI VAL • MURSKI VAL

TUJA LESTVICA
NSTSNMV

1. BROKEN ARROW — Rod Stewart
2. BLACK OR WHITE — Michael Jackson
3. CRUCIFIED — Arny of lovers
4. STAND BY MY WOMAN — Lenny Kravitz
5. TIME STOOD STILL — Bad English
6. BOHEMIAN RHAPSODY — Queen
7. GHOST TRAIN — Marc Cohn

- PREDLOGI:
1. STARS — Simply red
 2. YOU — Ten sharp
 3. WAY OF THE WORLD — Tina Turner

Izpolnjene kupone pošljite do četrta, 30. januarja 1992, na naslov Murski val, Titova 29, 69000 Murska Sobota, za NSTSNMV.

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE
GLASBE NA MURSKEM VALU

7 VELIČASTNIH

1. NA VRHU NEBOTIČNIKA — U'Redu in Mija Znidarič
2. ZA SVOBODO — Peter Pan
3. ANGEL VARUH — Božidar Wolfand-Wolf
4. LJUDI ME IN NE USTAVI SE — Duo Regina
5. PRIŠEL BO SPET DAN — Čuki
6. ADIJO, EVROPA — Agropop
7. KADAR OGNIJ DOGORIJO — Janez Bončina

- PREDLOGI:
1. KAKOŠ NOVI DAN — Duo Regina
 2. ČIST NOR — Sokoli
 3. RDEČA MASNA — Čuki

Izpolnjene kupone pošljite do četrta, 30. januarja 1992, na naslov Murski val, Titova 29, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

LESTVICA NARODNOZABAVNE
GLASBE NA MURSKEM VALUS KRŠČAKON, CEKRON PA
Z MARELOF

1. OSTAL BOM MUZIKANT — Alfi Nipič in njegovi muzikantje
2. BRHKE GORENJE — Alpski kvintet
3. EJA LJUBEZEN — Slovenski muzikantje
4. ZVEZDA KI SE UTRNE — Ans. Lojzeta Slaka
5. ŽENA JE KRIVA — Ans. Toneta Žagarja
6. ALJAZU V SPOMIN — Ans. Marela
7. KUŽKA ČUVAM — Štirje kovaci

- PREDLOGI:
1. NIČ NE DE — Bratje iz Oplotnice
 2. PLANINSKI POZDRAV — Ans. Ruševci
 3. GORARSKA — Ans. Draga Elikana

Izpolnjene kupone pošljite do četrta, 30. januarja 1992, na naslov Murski val, Titova 29, 69000 Murska Sobota.

Kupon 2

Glasujem za (ena skladba):

- tuja
- domača
- narodnozab.
- Ime in priimek, naslov:

SESTAVIL MARKO NAPAST	ROMAN JACKA LONDONA	FRANCOSKI PREMIER 1953—1954 (JOSEPH)	KEMIČNA PRVINA (ZNAK in)	NAJVIŠJA GORA NA FORMOZI	VULKAN NA MAVAJAH (MAUNA)	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC BORGHINE	MOST ČEZ CANAL GRANDE V BENETKAH
MOČNO ŽOGNE KERAMIČNE PLOŠČICE							
ITALIJSKI POPEVKAR							
DRŽAVA V ZDA							
PREPADNIK ISLAMSKE LOČINE					ŠPANSKI SPOLNIK		
IGRALKA GLAZAR					SPLIT		
					MAKEDON- SKO KOLO		
PLJACA STARIH SLOVANOV			JAPONSKE CITRE ENA OD PROJEKTOV				
AVTOMO- BILSKA OZNAKA FRANCIE		HIMALAJ- SKA KOŽA LAJUSKI VIAK				OBRI	ELEMENT HOJE
KOS CELOTE					AMERIŠKA SMUČARSKA NEMŠKI FILOZOF		
OBDONAV- SKO MESTECE V SREMU					VASJA ODVIRK OTOK V IR- SKEM MORJU		
GRAD PRI TRSTU							
OTOK BLIZU SARDINJE							
OFICIR							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: kisanje, Ont-kean, Etiopci, keks, ke, Sr, Isa, indigo, Sargent, T, volvo, Ema, Nin, Ne, Jč, cimbele, artikel.

ATRIUM

LJUTOMER
Ormoška 22, tel./fax.: 82-455
Odprto ob delavnikih od 8. do 15 ure
ob sobotah od 9. do 12. ure

SALON POHIŠTVA KROG (pri Murski Soboti), Murska ulica 27, telefon: (069) 32-455

PRODAJAMO:

- KUHINJE
- DNEVNE SOBE
- PREDSOBE
- OTROŠKE SOBE
- KOPALNIŠKO POHIŠTVO
- SEDEŽNE GARNITURE

IZDELUJEMO:

- POHIŠTVO PO NAROČILU — PREGRADNE STENE ZA DNEVNE SOBE — OPREMLJAMO TRGOVSKE IN GOSTINSKE LOKALE, BUTIKE

- Visoki gotovinski popusti in brezobrestno posojilo!
- Brezplačna dostava na dom!

PRAZNIČNI PRODAJNI POGOJI VELJAJO ŠE V JANUARJU!

- Ponudba meseca: ekskluzivna spalnica AVON ROSE
- moderna oblika ● funkcionalnost ● visoka kakovost

Juš 3 Makovec

Živeti z zemljo

Slovenskega kmeta je močno prizadel uvoz pšenice v drugi polovici prejšnjega stoletja. Bila je to ameriška in ruska pšenica, ki je bila za polovico cenejša od domače. Leta 1875 je bilo na slovenskem delu Štajerske pod pšenico skoraj 17 odstotkov, pod ržjo pa nekaj manj obdelovalne zemlje. Na Murskem polju je bil ta delež nekoliko višji in toliko hušja je bila cenovna kriza. Iz zagate so si tudi na Murskem polju pomagali z zadolževanjem, čeprav so trdili: »Dug je vuk!« Pa ne vedno, na srečo.

Po letu 1895 so se razmere nekoliko zboljšale: zavlada je konjunktura — vsi pridelki so šli lepo v prodajo. Tako je bilo potem do leta 1907, ko so se začeli pojavljati prvi znaki nove krize, kateri pa je zmanjkalo sape zaradi priprav na vojno. Med samo vojno so se cene kmetijskih pridelkov precej zvišale, toda na račun inflacije, ki je do konca vojne znesla 1200 odstotkov. Za zadolženega kmeta je bilo to ugodno.

1910

Dobil sem za 764 kg pšenice 481,60 k, za enega prašiča 28 k, za protje 34 k, na sejmu v Ljut. za kravo 200 k, za 7 prasit 178 k, za zaseko v Ljut. 21 k, za 4 prašičke in 1 prašičko, 3,5 mesece stare, 200 k, za kravo 230 kron.

Naželi 211 križev pšenice — 64 drevenk, 90 križev rži — 32 drevenk. Potem še 24 drevenk ovsu in 24 ajde. Bilo 7 voz krompirja, 5 voz koruze (v gozdu posadil 76 smrek in v ograidu hruško petrovko).

Kupil platno za veliko rešeto 2,60 k, kolarju za popravilo voza 18,90 k, za popravilo drugega voza 26,80 k, za pšenične žnjece 16,80 k, za 100-litrski

kotel 14 k, za 10 satnic 3,04 k, dve posodi za napajanje živine (püta) 4 k, strojenje svinjske kože 3 k, za podplate in boks za škornje 9,40 k, za sol, usnje in drugo 15,14 k, čevljarju 11 k, za sinovo obleko 14 k, 5 jablan in 2 hruški za saditev 5 k, za sukno 20 k, na kvatni terek izdal 10 k, nove cementne cevi v studencu 60 k.

Tega leta veliko stroškov za gradnjo kleti. Omenimo le posameznosti glede cen: sod cementa 6 k, cent apna 2,5 k, zidna opeka 0,02 k, vino po 30 vinarjev, žganje 68 vinarjev za liter.

Preužitik: 3 drevenke ovsu, 4 rži, 5 pšenice, 3,5 ajde, 3 drevenke koruze, 32 kron v gotovini.

Ker sem že nekajkrat zapisal obveznosti na račun preužitika, moram dodati nekaj stavkov, ki pojasnijo oziroma komentirajo. Kmet si je na stara leta, ko je predal posestvo ali »prek dal«, kot so rekli, sinu ali hčeri, »izgovoril« svoj dosmrtni socialni status, nekakšno »pokojnino«, izraženo v dajatvah in storitvah, ki so bremenile prevzemnika. Preužitkarstvo je zelo stara pravna zadeva in nekoč, pred letom 1848, so zemljiški gospodje tudi za to pobirali denar. Nekateri premožni, morda pa tudi bolj previdni kmetje so si za preužitek postavili celo manjšo hišico, ki jo je po smrti preužitkarjev lastnik grunta dal v najem siromašnim zakoncem. Ti so stanarino plačevali z določenim številom »tabrhov«, delovnih dni na posestvu lastnika hišice. Sicer pa so si preužitkarji »izvolili« manjši prostor v domači hiši.

Pa poglejmo, kaj je zapisal v notarskem aktu z datumom 6. 2. 1905 okrajni notar v Ljutomeru dr. Julius Thurn v slovensščini, običajni v takratnih ura-

dih. Preužitkarica, mati pisca našega Dnevnika, je dala zapisati tole: »Izročevalka si sledeče premožnosti kot lastnino pridruže — eno posteljo z dvema blazinama, tremi vajniksi in dvema odejama, eno omaro, in sicer isto, katero je ona jebala, se vsem, kar je v tej omar, tri nove polovnjake, dve koriti, pet krnic, tri slamnjake, eno tunko za zabel, en škaf, eno škafico za posodo prati, šest porcelanastih tale-rov, tri šalice, vse piskre in rajgle, polovico vsega zrnja s potrebno posodo, eden polovnjak pretočene lanske jabolčnice, tretji del krompirja, eno plemeno in eno krmiljeno svinjo, vse meso in ves špeh od jedne klane svinje in konečno dva praseta od cecka — vse to po izvolitvi izročevalke, ki si izgovarja za stanovanje zadnjo hišo, sorabo kuhinje, in svinjske kuhinje, dil na zadnji hiši, rabo štedilnega ognjišča (Šparherda), manjšega kotla v svinjski kuhinji, klet in pivnico pri parmi, dveh svinjskih hlevov, prostor za krmo na kleti, prostor za drva in šibje, za meso in špeh na prednji hiši, vse potrebne gospodarske in druge vožnje in običajni obliki, pod katerim so tudi zapopadene vožnje v cerkev, na semenj in k sorodnikom, potrebno travo za svinje in v ogradi, hasek od jedne krave, katero si sme izročevalka izbrati, hasek dveh gred za zelenjad, hasek šest klastrov dolge in jeden široke grede pri zeljovi gredi prejemalca, katero mora le-ta redno pognojiti. Dlje vsako leto: osem lakto- domaćega platna, eden polovnjak jabolčnice od zrelih jabol, tretji del sadja, potrebni jesih in zelje, štiri rede krompirja in dva ogona repe, štiri rede koruze, dva klastra jelšovih drv, dva voza šibja, jeno sol, 12 kil težko, eno krmiljeno svinjo osemdeset kil težko, dva sprotoletna obcecana praseta, 6 drevenk pšenice, 6 rži, 4 koruze, 4 hajdine, 3 ovsu, 2 lepe zamečke, 4 litre tikvinega olja, k božiči eno šopano gosko, 34 kron v gotovini in vsaki teden 2 jajci... če izročevalka prevzemalca »preživi«, 40 kron namesto 35 in od vsakega zrnja eno drevenko več.«

Tam, kjer so se ljudje razumeli, so preužitkarji popuščali pri svojih zahtevah. Toda tudi na Murskem polju je bilo pogostokrat tako, da so imeli odvetniki in sodišče obilo dela prav s skreganimi preužitkarji in prejemniki gruntov. Dobra in rodovitna zemlja je rodila tudi pekel.

1911

Za 3 prašiče, 5 mes. stare, 130 k, 6 prašičev, 3 mes. stare, 120 k, 80-kilogramska svinja 102,70 k za nalaganje pšenice v Križ. dobil 31 k, za kravo 390 k.

Naželi 100 križev rži — 28 drevenk, 234 križev pšenice — 80 drevenk, 11 ajde in 2 drevenki prosa, 4 voze koruze, 7 voz buč, 4 voze krompirja.

(Nadaljevanje)

Dr. Vanek Šiftar

Sprehod z reko

Muro

»Življenje tukajšnjih ljudi je tesno povezano s to reko. Ne-koč je dajala kruh velikemu številu mlinarjev in brodarjev, bila je tudi bogata z ribami.« (Jože Graj, Vestnik, 29. 9. 1991.)

Ta velika reka z mnogo vode me je tako kot še mnoge druge spremljala vsa leta in tudi ne-nehno vznemirjala. Nabirali so se mi zapiski, izpiski in mnogi različni papirji. Nabral se je že obsežen sveženj z delovnim naslovom: Voda. Marsikak izpi-sek ali zapis bo ostal brez ustrezne in zelo potrebne obde-lave in »dodelave«. Nekaj jih bom vzel s sabo na ta kaj nena-vaden sprehod. Mura me je vznemirjala. Slišal pa nisem, morda pa sem že pozabil, no-bene pravljice o njenih vilah, povodnemu možu ali podob-nem. Slišal in zapomnil sem si baladno pesem: Gda je Marija z Vogrskoga šla, ki jo je pretre-seno pela dekla na paši.

Mura se mi je odkrivala z vso realnostjo, včasih tudi iz-redno grozljivo.

Od kod prihaja, kje izvira?

Oče mi je povedal, da tam na Nemškem, na nekem travni-ku priteče iz mlake. Okrog mla-ke raste »šerje«. Verjel sem mu in sem si to lahko tudi živo predstavljal, saj je na bližnjem travniku iz mlake curljal poto-ček Rjavec. Poleti je presahnil in zdaj tudi mlake ni več. Oče-tovo pojasnilo je kalilo vpraša-nje, zakaj je tako mrzla, in vsa-koletni nemir. V drugi polovici maja se je v vasi stopnjevala pripravljenost prebivalcev za obrambo pred veliko poplavo.

Tam nekje zgoraj v planinah se je topil sneg. Kje? Korajžna Vestnikova novi-narja (Jože Graj in Dušan Lo-parnik) sta menda kot prva »Prekmurca« šla po poti naših davnih prednikov, ki so neka-ko pred polstotletjem tisočletjem zavzemali in poseljevali poreč-je Mure, vse do njenega izvira. Novinarja sta od Stickerjeve koče (zadnja postojanka) še malo pešala po krajvi stezi do izvira izpod ledenika v višini 1898 metrov nadmorske višine. Tam na tabli je tudi osebna le-gitimacija 444 km dolge reke.

Mura je sorazmerno kratka (Sava 940 km). Po podatkih v Svetu v številkah (Ljubljana, 1951) je Mura dolga 498 km, od tega teče po območju ne-kdanje Jugoslavije 129 km. Njeno porečje meri 15.072 km, od tega na našem 1992 km².

Novinarja sta najbrž tudi pr-va s čolnom »premerila« njeno pot do izliva v Dravo pri Le-gradu. Sorazmerno kratka reka z izredno močnim padcem se umirja v spodnjem delu.

Ali so naši davni predniki prišli povsem do izvira Mure, je vprašanje. Po ugotovitvah zgodovinarja dr. M. Kosa (Zgodovina Slovencev, SM, 1955) so že v 7. st. poselili njeno porečje in tudi Murice, močne-ga pritoka z desne (poznamo še dva istoimenska pritoka: Murcha, 1348. leta mejna voda med ozemljem Tišine in Petanj-cev, danes je ni več, in Murica na desnem bregu, ki se za Lju-tomerom izliva v Scavnico). Ob zgornji Dravi in zgornji Muri je bilo jedro Karantanije. Slo-venski naselitveni tok je prek prelaza Pyhrn (razprava o gradnji pyhrnske avtoceste bi skoraj »zanetila« vojno med Mariborom in Peterletovo vla-do) tudi vezal Slovence ob Ani-ži z onimi na zgornjeavstrijskih tleh.

Po 9. st. se z germansko kol-onizacijo krči slovenski pose-litveni prostor. Toda v naš čas so nam kot naravna kulturna dediščina ostala imena krajev in voda. Nekatera od teh so na-ši predniki prevzeli od prvotne-ga prebivalstva (iz njihove go-vorice) in postala so del sloven-skega kulturnega in jezikovne-ga bogastva (Mura, Arabone — Raba). Verjetno so naši predniki tudi tukaj čistili reke in jim prinašali darove, kot je to za Slovane ugotovili antični zgodovinar Prokopij iz Cezare-je.

Večkrat smo se »junački« postavili v vrsto ob bregu reke in tekmovali, kateri se dalje po-lula v vodo. Ko je kdo od sta-rejših opazil to naše junaštvo, smo se razbežali s pomočnimi hlačami. Voda mora biti čista. Nekeč sem na novega leta dan prišel v Lemerje in pri skup-nem vodnjaku je bila ob »ose-

kih« zasajena smrečica, okraše-na s pisanimi trakovi. Uporab-niki studenca so darovali vodi.

S »kristijanizacijo« Murine-ga porečja (in sploh slovanske-ga) so imeli salzburški nadškof-je precejšnje težave, tudi krva-ve upore. Upornost so blažili tudi z uvedbo (precej časa ve-ljala pod Madžari) polovične desetine, imenovano »desetina po običaju Slovencev« ali kar »slovenska desetina«.

Ko je bila babica po materi-ni strani priklenjena na poste-ljo, mi je kar v mrzlem in malo humaniziranim prostoru pri-povedovala zgodovinsko izro-čilo vasi. Veliko sem pozabil, nekaj pa se je spletlo z dogaja-nji, ki jih ni manjkalo.

V Osredku, gozdu ob sedanji slovensko-avstrijski državni meji, je nekoč potonila cerkev. Tam je ostala velika lijakasta grapa, skoraj stalno z vodo na dnu. Ob določenih jasnih no-čeh so dobri, pošteni ljudje sli-šali zvonove, kot bi prosili po-moč. Babica ni vedela, če je s cerkvijo potonilo tudi naselje.

Poleti 1969. leta so v Štibler-jevi »rudi« (gramoznici) blizu državne meje iz globine z ba-gerjem kopali gramoz za ko-munalno in gradnjo. Nekega dne je lastnik Jožka iz globine kakih 5–6 metrov potegnil precejšen kos okovanega lesa z nekaj železja. Upokojeni mor-nariški podčastnik je »ocenil«, da je to prednji del »kumpa«, verjetneje pa del večje ladje, saj je bilo med železjem tudi si-dro. Železje so raznesli in ar-heologi niso imeli dela.

Babica mi je zelo živahno in z veliko prizadetostjo še pripo-vedovala o življenju pod go-sposko (še ledinsko ime: go-sposko). Ženske so s srpi žele pšenico. Za njimi je s koraba-čem ali z dolgo palico stal go-sposki človek in budno pazil, kako so žele, in da si niso po-gosto ravnale hrbtnice.

Nekoč so prišli vojaki in zbrali vaščane ter jim naročili, da so se morali na hitro seliti. Selili so stavbe in tudi sadno dreve. Vsega še niso ugnili preseliti, že so pripeljali veliko ljudi in začeli so kopati na zgornjem koncu vasi, tam pri izlivu Kučnice. (Nadaljevanje)

Feri Maučec

Almanah pomurskega rokometa

Igralke Mure repu-bliške in državne prvakinje

Ko so premagale najboljšo hr-vaško ekipo Concordijo, kar je bila prava senzacija, so igralke Mure povabile na dvodnevno go-stovanje v Zagreb. Na gostova-nju je Mura dvakrat premagala kombinirano ekipo Zagreba s 5:0 in 8:6. Najboljša igralka pri Muri je bila Györyjeva, ki je bila nepremagljiva ovira za napadal-ke Zagreba in bi si po mnenju strokovnjakov zaslužila mesto v državni reprezentanci. S svojimi akcijami pa je navdušila tudi napadalna trojka Mure Kardoš-Cimperman-Jonaš, za katero so menili, da je bila najboljša v Slo-veniji. Tudi v naslednjih tekmo-valnih sezonah so dekleta Mure igrala odlično, kar dokazujejo re-zultati, saj so med drugimi pre-magala Maribor z 10:8, Ilirijo z 12:2 in Pruj z 19:0, z represen-tanco Zagreba pa so igrale neo-

dolčno 10:10. Svojo pravo vred-not pa so Sobočanke pokazale na mednarodni tekmi s praško Slavijo, najboljšo hazensko dru-žino na svetu, na kateri so tesno izgubile s 5:7.

Kljub odličnim igram in rezul-tatom pa so Murine Hazenošice ni-kakor niso mogle priti do repu-bliškega in državnega naslova, čeprav so si to zaslužile. Kot so zapisali kronisti, so Muro kar trikrat prikradali za naslov pr-vačka Slovenije. Sportni funkcionarji v Ljubljani in Mariboru, ki so imeli kaj opraviti s hazeno, si niso mogli predstavljati, da bi slovenski ali jugoslovanski na-slov odšel v podeželsko Mursko Sobotu. Zato so jim za zeleno mizo preprečevali priti do najviš-jeja naslova. Tega pa niso mogli storiti leta 1929, ko so Sobočan-ke dokazale, da so najboljšie od vseh slovenskih družin in prvič postale prvakinje Slovenije. Ta naslov so še ponovile, hkrati pa tudi postale državne prvakinje. Mariborski »Večernik«, ki je vsako leto objavil lestvico naj-

boljših hazenskih družin, tokrat tega ni storil, ker bi na prvo me-sio moral postaviti Muro. »Po-nedeljek« pa je zapisal: »Žal nam je, da Maribor letos ne mo-re postati prvak.«

Do teh uspehov in naslovov so Sobočanke lahko prišle šele po-tem, ko je prišlo v vodstvo obmo-čne slovenske in zvezne lige ne-kaj novih in nepristranskih ljudi. Pri tem velja posebej omeniti

Anu Tručl (Peček) — ena naj-boljših igralk Mure v hazeni.

Anteja Schellerja iz Zagreba, ki je bil predsednik odbora sodni-kov. V času največjih uspehov so za hazene Mure igrale: Marica Cimperman, Hona Flegar, Anica Tručl, Geni Nemeš, Ana Cvetka. Erži Jonaš in Gabi Kardoš. Mu-rina hazena je cvetela pet let. V tem času je bila po zapisu časopi-sa »Jutro« dvakrat prvak ma-riborskega okrožja in ljubljanske podzveze, enkrat pa celo prva v državi. V petletnem obdobju je odigrala 75 tekem, od tega 60 dobila, 4 igrala neodločeno in 11 izgubila. Dala je 664, dobila pa 308 golov.

(Nadaljevanje)

Skupina murskopoljskih »sušačev« ali žanjcev leta 1901

ŠPORTNO-ZABAVNA PRIREDITEV V GORNJI RADGONI

Rihtarič in NTK Radgona najboljša v občini

V petek je bila v domu kulture v Gornji Radgoni 7. tradicionalna športno-zabavna prireditev Izbiramo športnika 91, ki jo je pripravila Občinska zveza telesnokulturnih organizacij Gornja Radgona. Na prireditvi so razglasili najboljše športnike in športne ekipe ter športnike šolskih športnih društev za leto 1991. Podelili so posebna priznanja športnim delavcem za dolgoletno delo. Obiskovalci prireditve so po tradiciji ugibali o skritem gostu — znanem športniku. V kulturnem programu pa je sodelovala plesna skupina Kazine iz Ljubljane.

Za najboljšega športnika radgonske občine za leto 1991 je bil izbran namiznoteniški igralec Boris Rihtarič, drugi na republiškem mladinskem prvenstvu med posamezniki in dvojicah ter četrti na lestvici mladincev nekdanje Jugoslavije. Drugo in tretje mesto sta zasedla udeležena svetovnega prvenstva v športnem ribolovu Miro Matjašec in Mirko Božič. Za najboljšo športno ekipo so razglasili Namiznoteniški klub

Najboljši športniki radgonske občine: Miro Matjašec, Boris Rihtarič in Mirko Božič

Radgona, ki tekmuje v slovenski super ligi pred Ribiško družino Gornja Radgona in Odbojarskim klubom Radenci. Posebni priznanji za dolgoletno delo v športu sta prejela Vlado Škof in Ludvik Roškar, oba iz Gornje Radgone. Za najboljše športnike v šolskih športnih društvih radgonske občine pa so izbrali: Bojana Horvata (J. Šleibinger GR), Mitjo Mlinariča (Videm), Petra

Klemenčiča (GR), Vasjo Rovšnika (Apače), Dejana Mišjo (Kapela), Ireno Vračko (Stožice), Simono Pucko (Nogovci), Boštjana Gorenčiča (Radenci) in Zdravka Cenerja (SŠTG Radenci). Kot skriti gost je na prireditvi sodeloval znan slovenski alpinist Tomo Česen. Na prireditvi pa je bil tudi znani karikaturist Rudi Stipkovič.

F. MAUČEC

Smučarski izleti

Športna zveza in Partizan Murska Sobota organizirata med šolskimi počitnicami enodnevnne smučarske izlete na Roglo. Arh, Kope ali k Trem kraljem. Organizirali bodo spremstvo in strokovno vodstvo za začetnike. Cena prevoza in žičnice je 800 tolarjev. Prijave zbirajo vsak dan od 7. do 15. ure v pisarni Športne zveze in od 15. do 19. ure v pisarni Partizana, Mladinska 3. Informacije po telefonu 21-428.

KOŠARKA

Poraz po podaljškju

V šestnajstem kolu tekmovalnja v drugi slovenski košarkarski ligi vzhod so Ruše šele v podaljškju premagale Radgono s tesnim rezultatom 97:96. Najboljši strelci pri Radgoni: Štiller 28, Ulaga 19, Gomboc 14 in Ploj 11. V naslednjem kolu igra Radgona v Slivnici.

KEGLJANJE

Dvojna zmaga Nafta

V Lendavi je bilo povratno srečanje kegljavev in kegljavev Csarnoka iz Zalaegerszga iz Madžarske in Nafta. Uspešnejši so bili Lendavčani, saj so zmagali v obeh konkurencah. Srečanje moških se je končalo z zmago Nafta z 2401:2138 podrtimi keglji. Najboljši pri Nafti so bili: Radaković 413, Matko in Fešo po 409. Ženske Nafta pa so zmagale z 2124:2050 podrtimi keglji. Najuspešnejše so bile: Mulčeva 378, Vargova 363 in Gultova 360 podrtih kegljev.

M. Žalik

MALI NOGOMET

Zmagali Križevci

V Ljutomeru je bilo pomursko tekmovalje za revniški pokal Slovenije v malom nogometu. Sodelovali sta le ekipi Radenske iz radgonske in Križevci iz Ljutomerske občine, medtem ko se predstavnik soboške občine ni udeležil tekmovalja. Križevci so premagali Radence s 6:3 in se uvrstili v skupni del tekmovalja med osem najboljših slovenskih ekip.

JUDO

Sodelovalo bo 12 moštev

Judoistični športni delavci iz Avstrije, Madžarske in Slovenije (našo državo sta zastopala Kos in Brozovič) so se dogovorili, da bodo tudi letos organizirali tekmovalje Alpe-Panonijskega. Sodelovalo bo 12 klubov, tekmovali pa bodo pionirji, pionirke, mladinci in mladinke. Prvo od treh kol bo 23. februarja v Murski Soboti.

Izbirno tekmovalje

V Lendavi je bilo izbirno tekmovalje za sodelovanje na tekmovaljih v judu. Sodelovalo je 44 tekmovalcev in tekmovalk. Zmagovalci v posameznih kategorijah pa so bili — moški: Kovač, Babič in Ramanovič (vsi Lendava), Denša, Žalik in Hožjan (vsi V. Polana); ženske: Glavač in Matjažič (obe V. Polana) ter Škafar (Turnišče).

J. K.

ŠAH

Hari in Kos

Šahovsko društvo Rudenska Pomurje iz Murske Sobotne je pripravilo januarski hitropotezni turnir. Med 14 šahisti sta bila najboljša Danilo Hari in Alojz Kos, ki sta zbrala po 11 točk. Sledijo: Boris Kovač 10, Čiril Logar 9, Stefan Režonja 8 in Ivan Lukič 7,5 točke.

J. Gerencér

—ROKOMET—

V zimski ligi deset moštev

V soboto, 25. januarja 1992, se začne tekmovalje v zimski pomursko-podravski rokometni ligi za moške. Sodeluje 10 moštev. Na sporedu bo pet turnirjev, tekmovalje pa bo v novi športni dvorani v Murski Soboti, zadnji turnir pa bo 9. februarja v novi telovadnici v Ljutomeru.

ŠPORTNORITMIČNA GIMNASTIKA

Škobernetova tretja

V telovadnici OŠ Edvarda Kardelja v Murski Soboti je bil prvi kvalifikacijski turnir v športnoritmični gimnastici Slovenije za prve tri selekcije, katerega gostitelj je bil Klub športnoritmične gimnastike Murska Sobota. Sodelovalo je 53 tekmovalk iz vse Slovenije, med njimi tudi osem domačih tekmovalk. Najuspešnejša med njimi je bila Ana Škoberne, ki je med tekmovalkami prve selekcije zasedla izvrstno tretje mesto z oceno 8,25. Mateja Šiplič in Snežana Kaljevič sta dobili oceno 7,90 in delita 8. do 10. mesto. Urška Sapač (7,50) je bila 20. Maja Čelc (7,40) 25. in Romuna Videc (7,20) 27. V skupini starejših tekmovalk tretje selekcije je Mina Toplak (29,60) deseta, Špela Marič (28,75) pa dvanaesta.

POGOVOR S KEGLJAVCEM MIROM STERŽAJEM IZ LJUTOMERA

Z vztrajnostjo se veliko doseže

Pomurje ima dva svetovna prvaka v kegljanju, s čimer se lahko pohvali redko katera država, da ne govorimo o regiji. Čeprav sta nosilca teh odličij že veterana — Miro Steržaj in Marika Kardinar —, sta še vedno junaka na kegljaških stezah, občasno pa tudi poskrbita za nove rekorde. Za naš pogovor smo si tokrat izbrali 58-letnega Miro Steržaja iz Ljutomera, ki tekmuje za ekipo Radenske v drugi slovenski ligi.

— Bližate se šestem križu, a s svojimi rezultati še vedno zbuja pozornost ljubiteljev kegljanja. Kako vam to uspeva v teh letih in ob tem, da ste direktor Ljutomerskega Mlekoprometa in aktiven na nekaterih drugih področjih?

»Kljub tem letom sem le za malenkost spremenil način treniranja. Da pa dosegam takšne rezultate, gre verjetno pripisati moji izkušnosti in psihični stabilnosti ter manj fizični pripravi. Sreča je v tem, da sem v preteklosti enako obremenjeval obe roki in nogi. Pri tistih, ki niso delali tako, hitreje pride do poškodb in prenehanja tekmovalja.«

— V ekipi Radenske nosite glavno breme starejši igralci. Kako pa je z mladimi?

»S to ugotovitvijo se ne bi strinjal, ker menim, da je starostna doba kegljavev od 20 do 35 let. Nad to starostjo imamo v ekipi samo dva tekmovalca. Naša ekipa ni zelo mlada, je pa pomlajena. V njej je le okrog 25 odstotkov tistih igralcev, ki smo jih imeli pred dvema letoma. Ugotavljamo pa, da med mladimi ni prevelikega zanimanja, da bi se ukvarjali s to športno panogo, pa čeprav je veliko ljubiteljev kegljanja tudi med mladimi. Dejstvo je, da je kegljanje šport, ki zahteva veliko vztrajnosti, te pa pri mladih ni.«

— V Pomurju nimamo pravih možnosti za razvoj kegljaškega športa, saj imamo le eno samo kegljišče v Radencih. Ali se nam v prihodnosti obetajo boljši časi?

»Iz neznanih vzrokov so v Pomurju izginili številni kegljaški objekti. Verjetno tudi zaradi denarja, ki pa v turizmu ne bi smel biti najpomembnejši. Tudi kegljišče v Radencih deluje predvsem zaradi velikega

interesa našega kluba, s tem da je tudi kanček dobre volje pri vodilnih Radenske. Ne morem si predstavljati turizma brez kegljišča, saj se določen odstotek ljudi ukvarja z rekreacijskim kegljanjem. Pa tudi v okviru sindikalnih iger je veliko zanimanje za kegljanje. Moram povedati, da KK Radenska skrbi za glavna popravila kegljišča in nakup rekvizitov ob primernih najemnih seveda. Tako imamo velike težave z zagotavljanjem potrebnih sredstev. Kljub vsemu pa mislim, da bo naš klub ob razumevanju Radenske obstajal tudi v prihodnje in da se bo število aktivnih kegljavev povečalo. Končno na tem kegljišču tudi redno vadita kandidata za svetovno prvenstvo Marika Kardinar in Hary Steržaj.«

— Kegljavci Radenske ste po jesenskem delu prvenstva v drugi slovenski ligi vzhod z enim porazom na vrhu lestvice. Kakšne so možnosti za uvrstitev v slovensko ligo?

»Če ne bo večjih napak, so vse možnosti, da Radenska zasede prvo mesto in se uvrsti v višji tekmovalni razred. Vprašanje pa je, če bomo v njem zaradi pomanjkanja denarja lahko tekmovali.«

— V Kegljaski zvezi Jugoslavije ste bili predsednik strokovne komisije. Kako to, da vas ni v strokovnem vodstvu Kegljaski zveze Slovenije?

»Od sedanjega vodstva Kegljaski zveze Slovenije nisem dobil niti vabila niti imel možnosti odločitve in to me zelo preseneča. Verjetno s svojimi pogledi po mnenju vodstva zveze nisem primeren za tako funkcijo. Sicer pa bi se o tem dalo veliko povedati, pa pustimo to za drugič.«

FERI MAUČEC

Občni zbor

Konjeniški klub Murska Sobota, ki se v zadnjem času vse bolj uveljavlja, ima v nedeljo, 26. januarja 1992, ob 10. uri občni zbor. Na njem bodo ocenili dosedanje delo, hkrati pa se dogovorili o nalogah. Vabljeni so ljubitelji konjskega športa.

POMURSKA ATLETIKA V LETU 1991

Kolar, Ščančar, Tivadar, Kerčmar...

Ne samo v ženski, ampak tudi v moški konkurenci se je v letu 1991 v Pomurju uveljavilo več mladih in obetavnih atletov. Ti bi se ob strokovnem delu razvili v odlične tekmovalce ter dostojno zamenjali znana imena pomurske atletike, republiške in državne prvake ter reprezentante, kot so: Šušteršič starejši, Velnar, Tanacek, Kovač, Žunec, Šušteršič mlajši, Balek, Peterneš in drugi. Nase so predvsem opozorili: Kolar, Ščančar, Tivadar, Kerčmar in še nekateri drugi. Upajmo, da ne bodo ostali pri tem, kar pa ni odvisno samo od njih, ampak tudi od dela v klubu in drugih. V Pomurju bi morali tudi razmišljati o stadionu, ki bi atletom omogočal normalno delo.

Lestvica najboljših moških Pomurja v letu 1991:

60 m: 1. Špur (AKP) 7,24, 2. Tivadar (Len.) 7,48, 3. Koren (Belt.) 7,54, 4. Vinkovič (Belt.) 7,58, 5. Benkič (Grad) 7,60; 100 m: 1. Špur (AKP) 11,52, 2. Šterman (AKP) 11,80, 3. Kolar (AKP) 11,90, 4. Tivadar (SZD) 12,18, 5. Kegl (AKP) 12,21; 300 m: 1. Kolar (AKP) 37,47, 2. Šterman (AKP) 39,19, 3. Brunec (Belt.) 40,84, 4. Husar (Grad) 41,22, 5. Poredoš (Belt.); 400 m: 1. Kolar (AKP) 54,20, 2. Kukovič (SZD) 58,00, 3. Cener (SŠTG) 58,74, 4. Nedelko (STŠ) 59,44, 5. Bukovec (SŠTG) 60,50; 600 m: 1. Kerčmar (Radenci) 1:38,49, 2. Šlavci (Grad) 1:45,42, 3. Poredoš (Belt.) 1:50,00, 4. Virag (Belt.) 1:51,00, 5. Neuvirt (GR) 1:53,41; 800 m: 1. Kolar (AKP) 2:02,8, 2. Žizek (SDES) 2:12,99, 3. Ginter (SKŠ) 2:24,30, 4. Vorš (STŠ) 2:25,77, 5. Kolar (Rog) 2:27,40; 1000 m: 1. Kolar (AKP) 2:43,18, 2. Törnar (Tiš.) 2:59,19, 3. Hanžič (Ljut.) 3:03,50, 4. Zadavec (Križ.) 3:05,35, 5. Habjanič (SN vas) 3:04,00; 2000 m: 1. Dervarič (SDES) 6:32,93, 2. Ferenčak (SKŠ) 6:42,26, 3. Felbar (SZD) 6:46,46, 4. Rogan (SŠTG) 6:48,44, 5. Ščančar (STŠ) 6:48,46; višina: 1. Varga (STŠ) 175, 2. A. Vukan (GMS) 175, 3. Meolic (GMS) 175, 4. I. Vukan (GMS) 165, 5. Mlinarič (Videm) 165 cm; daljina: 1. Ščančar (Belt.) 640, 2. Verletič (SDES) 595, 3. Madjar (Lend.) 590, 4. Bačvič (GMS) 569, 5. Kuzma (Belt.) 557; krogla 4 kg: 1. Fras (Belt.) 12,15, 2. Tibaut (Čren.) 11,10, 3. Zamuda (Bak.) 10,92, 4. Berden (OŠ II) 10,74, 5. Lazar (Tur.) 10,58; krogla 6 kg: 1. Novak (GLj.) 14,29, 2. Krištof (GLj.) 12,74, 3. Krampač (STŠ) 12,59, 4. Seruga (SZS) 11,54, 5. Sefer (GMS) 11,34; štafeta 4 x 100 m: 1. OŠ Beltinci 49,50, 2. SZS MS 49,57, 3. SDES MS 49,77, 4. AK Pomurje 49,90, 5. STS Lendava 50,19.

Mirko Seruga

ŠPORTNA PRIREDITEV V DOBROVNIKU

Kardinarjeva, Šabjan in NK Nafta med izbranci

Uredništvo MMR Lendava je v kulturni dvorani v Dobrovniku pod pokroviteljstvom podjetja Nafta iz Lendave pripravilo športno prireditev ob izboru najboljših športnikov in športnih ekip občine Lendava za leto 1991. Pred številnim ob-

činstvom so razglasili za najboljšega športnika lendavske občine nogometaša Robija Šabjana, najboljšega strelca Nafta v državni ligi, pred judoistom Bogdanom Lešnjakom in spidvejistom Csabo Lazarjem. Za športnico leta so izbrali ke-

gljavko Mariko Kardinar, svetovno rekorderko in članico Ema, ki je ekipni svetovni prvak. Druga je bila Klavdija Časar — šahistka, tretja pa igralca badmintona Mirjana Nagy. Za najboljšo športno ekipo so izbrali Nogometni klub Nafta iz Lendave, ki tekmuje v slovenski ligi pred Šahovskim društvom Lendava, članom druge slovenske lige, in Nogometnim klubom Turnišče, ki nastopa v območni slovenski ligi vzhod. Priznanje športne zveze Lendava za najperspektivnejšega športnika lendavske občine je prejel igralec badmintona Jože Lebar, letošnji pionirski prvak Slovenije med posamezniki in v dvojicah. Prireditve so popestrili člani Kulturnoumetniškega društva Dobrovnik.

F. MAUČEC

Robert Šabjan, Marika Kardinar in Milan Balantič

STRELSTVO

Tišina vodi in zmaguje

V sedmem kolu tekmovalja v prvi slovenski strelski ligi sever je Tišina v gosteh premagala ekipo Frana Lešnika-Vuka s 1085:1078 krogi. Ekipa Slavka Šlandra pa je premagala Jova Jurkoviča iz Vidma s 1106:1049 krogi. Po sedmem kolu vodi Tišina z 19 točkami, Jovo Jurkovič pa je z 9 točkami med enajstimi ekipami na osmem mestu.

V drugi slovenski strelski ligi sever pa so pomurske ekipe zabeležile naslednje izide: Elrad-Noršinci 1456:1417, Pomurka M1-Kovinar 1462:1403, Zgornja Poljskava-SCT 1426:1435 krogov.

V sedmem kolu tretje slovenske strelske lige je Ormož premagal Avtoradgona s 1404:1371 krogi, Štefan Kovač Turnišče pa Kovinarja s 1450:1427 krogi. (8. kolo bo 26. januarja).

Pomurka pred Tišino

V pomurski strelski ligi je bilo na sporedu 7. kolo. Rezultati: Tišina-Videm 3:1, Noršinci-Elrad 1:3, Avtoradgona-SK Turnišče 1:3, Ljutomer-SCT 1:3 in Gančani-Pomurka 1:3. Vodi Pomurka z 21 točkami (10.230) pred KF Tišina 19 (10.205) in Elradom 15 (10.096). Med posamezniki je na prvem mestu Markoja (Pomurka) z 2630 krogi pred Bukovcem 2614 in Pertocijem (oba Tišina) 2581 krogi.

V občinski strelski ligi Murska Sobota vodi po 7. kolu ekipa Panonije s 194 točkami pred Gančani, 98, in Tišina II, 85 točk. Pri posameznikih je na prvem mestu Hari (Panonija) z 2554 krogi pred Krefotom (Genterovci), 2536, in Gombocem (Pan.), 2525 krogov. V občinski pionirski strelski ligi Murska Sobota vodi po 7. kolu Pomurka I s 35 točkami, med posamezniki pa Vajda (Pomurka) s 1249 krogi.

Filip Matko

SREČANJE ROKOMETNIH SODNIKOV

Sobočani drugi

V Murskih Toplicah in Murski Soboti je bilo 7. srečanje rokometnih sodnikov, delegatov in kontrolorjev, ki se ga je udeležilo nad 210 rokometnih delavcev iz vse Slovenije. Udeleženci so imeli v Moravskih Toplicah strokovni seminar, na katerem so predavali znani rokometni delavci iz Slovenije, sklenili pa so ga s testiranjem znanja.

V Murski Soboti pa je bilo rokometno tekmovalje, na katerem je sodelovalo deset ekip. Lep uspeh so dosegli soboški rokometni sodniki, saj so zasedli drugo mesto za Celjani. Stanko Šernek je bil razglašen za najboljšega strelca, Jože Hartman pa za najboljšega vratarja. Ekipa Murske Sobotne je premagala Zasavje z 11:6, Koper z 8:5, Maribor s 6:5 ter izgubila s Celjem 5:7. Vrstni red: 1. Celje, 2. Murska Sobota, 3. Maribor, 4. Ribnica, 5. Zasavje, 6. Novo mesto, 7. Kranj, 8. Koper, 9. Posavje in 10. Ljubljana.

Srečanje z lovskim veteranom

STA RES V KUŠTANOVCIH DVA TABORA?

Na katero cesto črni trak?

BO V VAS ZASELKOV PRIŠEL ASFALT PO SLEMENU ALI DOLINI?

V Kuštanovce se lahko pripelje iz več smeri. Če nameravate iz sohoške smeri, potem sta vam na izbiro cesti, ki peljeta iz Moščanec. Ena vodi proti Križevcem in ima zavoj proti Kuštanovce, recimo ji slemenska cesta, druga, ki se prav tako začne v Moščancih (izra gostišča Hribček) — dolinska cesta —, pa vodi mimo romskega zaselka in potnika pripelje v Kuštanovce. Katero od teh dveh cest asfaltirati prej?

V programu posodobitve občinskih cest v občini Murska Sobota v letih 1991—1993 je zapisana trasa 5663, 5664, 5665 Moščanci—Križevci. Stavim, da iz te informacije le malokdo izuisti, za katero cesto gre. So pa (past?) odkrili kuštanovski odborniki, oprostite, poslanci, še zlasti pa predsednik vaškega odbora Milan Filo. Na zasedanju občinske skupščine je povedal, da seveda niso proti asfaltiranju slemenske ceste, kot je v občinskem programu, da pa si želijo čimprej asfaltiranje ceste, ki vodi iz Moščanec neposredno v Kuštanovce. Že res, da bi nekaj asfalta dobili tudi, če bi obveljal prvoten občinski program, saj bi posodobili odsek vse tja, do vaše zbiralnice mleka, to pa je 1,8 kilometra, od ceste Moščanci—Križevci, toda po tem asfaltu se tudi v prihodnje ne bi kaj pridalo voziti, kajti pot, na katero so (največ) vodili po dolini.

Kuštanovce sestavlja množica zaselkov, ki so na tamkajš-

lo večnost prizadevajo, da bi imeli dobro dolinsko cesto, a se nič ne premakne. Več kot 80 odstotkov gospodinjstev navija zanjo.

Kot že zapisano, pa je nekaj gospodinjstev, kjer si želijo čimprej asfaltiranje slemenske ceste Moščanci—Križevci. Med temi je tudi Vlado Čer, ki ima veliko kmetijo za vzrejo bekonov. V dolini so zvedeli, da je bil v društvu Križevčanov, ki so šli k predsedniku izvršnega sveta skupščine občine Murska Sobota moledovati, naj ja čimprej asfaltirajo to gornjo (slemensko) povezavo, ki je bila zakoličena že pred časom.

»Res je, da sem bil tam, čeprav zdaj nisem več vaški funk-

Vlado Čer in Stefan Baler, katerih kmetiji sta na vrhu pobočja, pa si želita asfalt na slemenski cesti. Zlasti Baler, ki je svojčas dovolil, da so cesto razširili na škodo njegovega zemljišča.

Ne, to nista geometra, ampak sogovornika Milan Filo in Franc Riturper. V imenu večine gospodinjstev se zavzemata za čimprej asfaltiranje dolinske ceste.

njih pobočjih. Naj jih nekaj naštejemo: Šebdjanji, Varaš, Ritarovi, Novakovi, Šporarovi, Zakoučovi, Gregorčovi, Arovi, Zavcovi, Koutarovi, Kovačiči, Zaklanovi, Požlačni, Vrej... Zdaj bomo lažje razumeli, da so Kuštanovci razpršeno naselje. To pa ne pomeni, da so tam doma sami kmetje! Tudi politiki oziroma gospodarstveniki izhajajo od tam, denimo sedanjí predsednik gospodarske zbornice Slovenije Feri Horvat. Tudi predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan se večkrat pelje po tamkajšnjih makadamskih cestah.

»Se sreča, da smo pravočasno ugotovili, katera cestna relacija je mišljena v občinskem programu posodobitve. Če bodo asfaltirali slemensko cesto, od tega Kuštanovčani ne bomo imeli koristi, razen dveh ali treh gospodinjstev oziroma gospodarstev, ki so na vrhu pobočja. Glavnina naselja oziroma naših zaselkov pa uporablja dolinsko cesto. Tod, v dolini, sta tudi dve veliki zasebni farmi za vzrejo piščancev brojlerjev, od katerih vozijo tovarnjaki po dolinski cesti.«

Tako sta mi zatrjevala Milan Filo in Stefan Riturper, podpredsednik, ki je ob tem še dodal, da si Kuštanovčani, če ce-

cionar. Tja pa nisem šel, da bi občinarje odvrčal od asfaltiranja dolinske ceste, saj se po njej dejansko vozi velika večina Kuštanovčanov, le pridružil sem se odbornikom iz sosednjih Križevcev, ki so šli vprašati, kaj kanijo s slemensko cesto.

Vlado Čer sicer ni prisegel, da je bilo tako, je pa bil zelo prepričljiv. Sicer pa posameznik tako in tako ne more odločilno vplivati na odločitve.

»Ne le, da bi bila dolinska cesta potrebnejša (za Kuštanovce seveda), ampak bi tudi stala manj. Cesta, ki jo predvideva občinski načrt, meri 5,9 kilometra; če pa bi sprejeli naš predlog, bi bilo potrebno asfaltirati le 4,7 kilometra,« je znova podkrepil svoje in želje sovaščanov predsednik Milan Filo in še dodal, da pač mora zagovarjati interese svoje vasi.

Popeljal sem se po obeh cestnih odsekih. Navijati ne nameravam za nobenega (bilo bi neumestno), zapišem pa tole: asfalt je potreben tako na slemenu kot v dolini. Občinarji, razvežite mošnjiček občinskega proračuna in ljudem ustrezite, sicer vas ne bodo znova (iz)volili. Predlog je sicer naiven, ker je denarja premalo, ljudem pa je tudi treba ustreči.

STEFAN SOBOČAN

Vesel sem, da se mladi vključujejo v lovstvo. Triinšedemdesetletni Janez Puhan ali kot mu pravijo po domače Puhanov Janči iz Bukovnice, sodi med tiste lovske veterane, ki so v preteklosti veliko storili za ohranjanje narave in divjadi. Leta 1946 je bil med ustanovitelji lovske družine v Kobilju, ki se je kasneje preimenovala v LD Dobrovnik. Ob ustanovitvi je družina štela le 12 članov, od tega sta bila le dva iz Bukovnice. Ta prijazna vasica pa še danes ne premore več kot dva lovca. Poleg njega je lovec še Jože Glavač, ki je član LD Bogojina. Po nekaj letih je Puhanov Janči zamenjal lovsko družino. Vključil se je v LD Prosenjakovci, katere član je še danes. Vmes pa je za nekaj let, ko mu je umrl edini sin Janez, lovsko puško obesil na klin v znak žalovanja. Toda narava je bila močnejša in Janči je nadaljeval svoje poslanstvo med člani zelene bratovščine.

Kot dolgoletni lovec ter velik ljubitelj narave in divjadi je doživel marsikaj prijetnega in tudi neprijetnega. Rad se spominja lova, ko je pred mnogimi leti ustrelil kar 6 zajcev, za kar so mu bili nekateri lovski tovariši nevoščljivi. Takrat je bilo namreč v naravi veliko divjadi, medtem ko danes ni tako in na posameznem lovu niti vsi lovci skupaj ne ustrelijo 6 zajcev.

Danes je tudi pri njem drugače. Včasih v mlajših letih je pogosto vzel lovsko puško in jo nataknil na ramena ter odšel v naravo opazovat divjad, obvezno pa to stori vsako nedeljo, ko organizirajo lov. Zaradi starosti in slabega vida pa to danes poredko stori. Vseeno pa zelo rad zahaja v naravo med lovske prijatelje in na razne shode, kot so krščenje zelencev, obletnice in drugo, ki jih pripravljajo lovci. Zelo vesel je tudi, da se lovske družine pomlajujejo, in ker se mladi želijo vključevati vanje.

Da je bil Puhanov Janči uspešen lovec, dokazujejo tudi številne lovske trofeje, ki krasijo njegovo stanovanje. Najdragocenejša je vsekork iz leta 1976, ko je uplenil jelena »štirinajsteraka« (na vsaki strani ima po 7 rogičkov). Ta trofeja je bila ocenjena s 190,33 točke, na razstavah v Ljubljani in v Marseillu v Franciji pa je prejel srebrni medalji. Leta 1976 pa mu bo ostalo v nepozabnem spominu, ker je uplenil divjega merjasca. Sicer pa ima v svoji lovski sobi največ trofej srnjadi, med njimi pa je tudi nagačen fazan. Želimo mu, da bi našel še veliko zadovoljstva med tovariši zelene bratovščine, saj pravi, da bo med njimi ostal tako dolgo, dokler ga bodo noge nosile.

FERI MAUČEC

Bo tudi večina goriških cest kmalu asfaltnih?

Izvršni svet skupščine občine Murska Sobota je ob koncu minulega leta sprejel program posodobitve cest v občini in kriterije za sofinanciranje v obdobju 1991—1993.

Izvršni svet je izhajal iz potreb sedanjega načina financiranja ter obsega razpoložljivih finančnih sredstev. V programu posodobitve so ceste na območju Goričkoga, kjer je še večina cest vedno makadamskih in v slabem stanju, nekatere pa pozimi niti niso prevozne.

Izhodišča pri pripravi programa so bila predvsem povezava krajev z občinskim središčem, lega kraja na obmejnem in demografsko ogroženem območju ter izboljšanje razmer za predviden hitrejši gospodarski razvoj in razvoj podjetništva na demografsko ogroženem območju ter izboljšanje prometne povezave krajev, ki so bili doslej slabo povezani.

Na osnovi omenjenega programa bo na začetku vsakega leta pri pripravi in sprejemu občinskega proračuna za tekoče leto predložen konkreten predlog za ceste, ki jih bodo v istem letu posodobili z denarjem občinskega proračuna.

Posodobitev cest po sprejetem programu bo financirana s sredstvi občinskega proračuna, republiškega proračuna za demografsko ogrožena območja in prispevki krajevnih skupnosti na območjih, kjer so te ceste.

Občinski program predvideva 24 cestnih odsekov, med katerimi so najdaljši med Moščanci in Kuštanovci (5,9 km), med Selom, Čikečko vasio in Motvarjevci (5,8 km) ter med Hodošem in Domanjševci (5,1 km).

G. G.

SREČANJE

Veseli, sprostitelj in duhovno zadovoljstvo

Andrej Maroša z Melincev se ukvarja s kmetijstvom, veliko svojega časa pa namenja tudi petju. Pod njegovo veščo takirko so ubrano zapeli številni rodovi pevcev na širšem beltingem območju, od leta 1959 pa je tudi organist v beltingi župnijski cerkvi.

Domača pesem ga je pritegnila že v mladeniških letih, ko so fantje po starem običaju prepevali po vaških ulicah in pod okenci deklet pozno v noč. Že takrat so ga fantje izbrali za svojega vodjo, saj je imel smisel za ubrano petje. V tistih časih so največ prepevali skladbe Cirila Preglja, ki so jim bile najbolj dostopne. Ob ustanovitvi PD Kajuh na Melincih so ga izbrali za tajnika. K petju pa ga je pritegnil tudi znani glasbeni delavec Gustav Gonza, ko je prišel učiti na Melince, da bi mu pomagal pri ustanovitvi vaškega mešanega pevskega zbora. Po odhodu učitelja Gonze pa je sam prevzel mesto zborovodje pri domačem pevskega zboru. Potem je nekaj časa vodil mešani pevski zbor, ki je deloval v okviru GD na Bistrici. Sedaj pa je zborovodja cerkve-

negi pevskega zbora v Beltingu, mešanega pevskega zbora v Gančanih in mešanega pevskega zbora v Lipi. Slednja dva letos praznujeta 10-letnico delovanja. Vmes pa se je tudi izpopolnjeval in končal dveletno šolo za orglarje.

V dolgoletni in pestri zborovski dejavnosti je sodeloval in še sodeluje z mešanimi pevskega zbora, moškimi zbora, ki so mu najbolj pri srcu, in tudi manjšimi pevskega skupinami na koncertih, pevskega revijah,

proščenjih, novih mašah, pogrebah in raznih priložnostnih prireditvah. Največ pojejo narodne, umetne in pobožne pesmi. Čeprav mu petje vzame veliko časa, se mu ne misli odpovedati, saj čuti dolžnost po ohranjanju domače pesmi, ki je bila dolgo časa odrinjena. Sicer pa mu petje pomeni veselje, sprostitelj in duhovno zadovoljstvo, kar je največja vrednota.

FERI MAUČEC

Tudi slušno prizadeti otroci so praznovali

Društvo slušno prizadetih v Murski Soboti je ob izteku starega leta gostilo slušno prizadete otroke Pomurja. Vsi ti otroci, ki so tudi člani društva, so se s svojimi starši, bratci in sestrkami zbrali v hotelu Diana, da bi pričakali dedka Mraza. Prepričali so se, da jih dedek Mraz ni pozabil. Vsak otrok je moral zbrati toliko poguma, da je dedku povedal pesmico, ki se jo je naučil

KS CENTIBA

Mrliška vežica, telefon...

Krajevna skupnost Centiba je v zadnjih letih ob pomoči občanev uredila številne probleme. Kot nam je povedal predsednik sveta KS Jože Kocon so s sredstvi krajevnega samoprispevka lani delno obnovili vaško gasilski dom, sofinancirali fasado na slačilnicah NK Mladost in zgradili betonsko stezo ob objektu ter obnovili vaški zvonik. Asfaltirali so okrog 1200 metrov vaških cest in z gramozom utrdili vaše poti.

Smelo načrtujejo tudi za leto. V izdelavi je projekt za širitev mrliške vežice. V spomladanskih mesecih pa bo predvidoma 70 naročnikov dobilo telefone. Izkopali bodo tudi protipožarni vodnjak. Krajevna skupnost Centiba je menda edina v lendavski občini brez ulične razsvetljave, nima pa tudi kanalizacije. Zato s krajanji (tu živijo predvsem madžarsko govoreči) želijo, da bi bili v prihodnje deležni tudi pomoči širše družbene skupnosti.

J. Ž.

med letom v šolskem centru za usposabljanje v Mariboru.

Društvo je zaprosilo svojega starega znanca in preizkušenega dedka Mraza Janjia Žilavca, da je pričaral pravičljivi svet tudi tem našim najmlajšim članom. Pomurka in Diana sta poskrbeli za pogostitev, društvo pa za obdaritev. Akcija za obdaritev je stekla že novembra, odzvalo pa se je nekaj obrtnikov in delovnih organizacij v Pomurju.

Prireditelj je z videokamera posnel Andrej Gruškovnjak. Posnetek je poln otroškega gibanja in smeha ter značilne komunikacije med gluhih. Zabeležil pa je tudi obljubo dedka Mraza, da bo otrokom natrosil dovolj snega za zimsko veselje. Drugo leto ga bomo lahko potegnili za rokav in se mu zahvalili ali pa ga pokarali,

kaj se dogaja z lepimi belimi mami, ki so bile najlepše darilo vsem otrokom.

Ob tem bi se radi zahvalili vsem, ki so nam pomagali pri obdaritvi otrok, saj društvo samo tega ne bi zmoglo.

Pomagali so nam: Tovarna MURA Zavarovalnica Triglav Pomurski tisk Slavko Mešič Zdenka Mecilošek-Gerlec Ernest Granfol Ing. Štefan Pavlinjek Marija Sijarto Ema Šiftar Nada Antolin Vili Šiftar ter poslovođe nekaterih soboških trgovin.

Tajnica društva Sonja Švenda

PETANJCI

Čakajo na gasilsko cisterno

Te dni so člani gasilskega društva na Petanjcih ocenjevali svoje delo na letnem občnem zboru, ki so se ga poleg domačih gasilcev udeležili tudi gasilci iz okolice Ljubljane, s katerimi dobro sodelujejo. Ugotovili so, da je članska desetina lani na raznih tekmovanjih doma in v Avstriji dosegla lepe uspehe. V kraju so tudi uredili 19 protipožarnih vodnjakov. Gasilsko društvo Petanjci, ki šteje 90 članov, si predvsem želi, da bi čimprej dobili gasilsko cisterno, na katero čakajo že deset let.

frku

MOTVARJEVCI

Priprava na 100-letnico

Gasilci Motvarjevci so na občnem zboru ocenjevali svoje delo in govorili o nalogah. Ugotovili so, da društvo uspešno deluje ter da jih v letošnjem letu čakajo zahtevne naloge. V poletnih mesecih bodo proslavili 100-letnico društva, dogradili dvorano in garažo, veliko dela pa jih čaka tudi pri izobraževanju članstva in tekmovanjih.

K. Ščavničar

Tone Šlebir

Vedno hitreje se redčijo vrste nekdanjih borcev NOB. Pred kratkim se je poslovil Tone Šlebir-Nord, rezervni major. Šestinsedemdesetletnega ga je zlomila zavratna bolezen. Toneta pozna Prekmurje kot nekdanjega gozdarskega tehnik — revirnega gozdarja, ki je desetletja meril pokrajino po dolgem in počez. Ljudje se ga spominjajo tudi kot večkratnega komandanta partizanskih patrol ob borčevskem prazniku, sosedje in znanci v Soboti pa ga poznajo kot dobrega in vedno razpoloženega krajana, veseljaškega prijatelja ali kot zastavonošo borčevskega prapora.

Tone je doma pod Kamniškimi planinami, v začetku 1943. leta se je vključil v NOB, potem ko je Nemcem pobegnil s prisilnega dela na Koroškem. V začetku je deloval kot aktivist OF in partizanski kurir na kamniško-moravskem območju, nato kot borec v Slandrovi brigadi in končno v kamniško-zasavskem odredu, kjer je napredoval od deseterja prek komandirja čete do namestnika komandanta bataljona. Številna odlikovanja pričajo o njegovi hrabrosti, preživeli soborci pa se ga spominjajo kot preudarnega, neustrašnega komandanta in dobrega tovariša. Po vojni je krajši čas delal na okraju v Ljutomeru kot referent javne varnosti, nato pa vse do upokojitve pri Gozdnem gospodarstvu KIK Pomurke v Soboti. Vrsto let je bil sekretar okrajnega odbora Zveze združenj NOB v Soboti. Od upokojitve pa se je ves posvečal svoji družini, ki ga bo hudo pogrešala. Goriški gozdovi, ki so mu bili desetletja drugi dom, pa mu bodo še dolgo šumeli v spomin.

Ivo Orešnik

OBISKALI SMO STARO NOVO VAS

Ce niste doma iz križevske fure in bi vas nekdo vprašal, kako se je najprej imenovala Stara-Nova vas (Stara ali Nova), mu najbrž ne bi pravilno odgovorili. V krajevnem leksikonu piše: »Stara in Nova vas sta bili sprva dve naselji. Dasi je Stara vas gotovo starejša, se najprej omenja (v listinah) Nova vas, in sicer leta 1443, ko je imela obrambni stolp. V Stari vasi je bilo v letu 1445 15, v Novi vasi pa 22 hiš. Prvotna neenotnost kraja se kaže tudi v dveh šaljivih krajevnih grbih: v Novi vasi imajo »brijavo« (zganje, pomešano s poprom), v Stari vasi pa racmama.«

Datuma združitve krajev v Staro-Novo vas nismo zasledili. Pač pa smo zvedeli, da so prebivalci Staršenci. Naselje je na obeh straneh ceste Ljutomer—Gornja Radgona in ima danes 90 gospodinjstev oziroma 350 prebivalcev. Dobršen del se jih ukvarja s kmetijstvom. Tako nam je zaidil Jože Balažič, ki ima več funkcij:

Stara-Nova vas se vije cesta Ljutomer—Radgona, zato so krajanji imeli manj izdatkov za ceste kot v vaseh, kjer ni »državnih« cest.

Stefan Zadravec iz Lipe je najstarejši krajan, saj jih ima na grbi 93. Pravi, da je v življenju vedno trdo delal, a užival pristno domačo hrano: mlečni močnik, koruzni zdrob, zelje in repo. Meso je bilo le ob večjih praznikih. Prijal pa mu je tudi kozarec vina ali zganja. Bil je veselo narave in se je rad družil s fanti in dekleti ter hodil na veselice. Veliko je hodil pes. V zakonu z družico Baro so se rodili trije otroci, v veselje pa mu je pet vnukov in šest pravnukov. Jesen življenja preživi v svoji hiši z ženo sestro, ki ji tudi že teče osemdeseto leto. Ker se nedavnega srečanja starjših krajanov v Lipi ni mogel udeležiti, ga predstavnik KS Lipa obiskali na domu in obdarili.

Tekst in foto:
J.Ž.

Pred kmetom je v Podgradu v okviru firme Lah s Ptuj Slavo Gader odprl servis za male kmetijske stroje, zlasti motorne žage, ki jih je danes zelo veliko. Za to dejavnost se je odločil, ker je ostal brez službe, ima pa izkušnje, saj je devetnajst let delal kot tehnolog v tovarni. Dala mu ne manjka, saj določa naokoli ni podobnega servisa. Veliko pa je tudi zanimanja za brušenje rezilnih verig, kar prav tako opravlja.

S. KRAMBERGER

Gasilci imajo disko

je poslanec zbora krajevnih skupnosti, član sveta krajevnih skupnosti Križevci, predsednik komunalne komisije... Žena mu je sicer poočitala, da se veliko razdaja, je pa tudi omenila, da je skrh gospodar, kar smo ugotovili tudi mi, brž ko smo stopili na dvorišče: vse je bilo na svojem mestu. Po poklicu je kmetovalec; redi krave molznice, govedo in svinje ter se ukvarja s pridelavo rastlin, zlasti sladkorne pese.

»Mislim, da se bo v naši vasi še naprej razvijalo kmetijstvo, saj se je težko zaposliti v tovarni. Pa tudi tisti, ki delajo, imajo slabe plače. Gmotno stanje si izboljšujejo z delom na kmetijah. V naši vasi pa je najmanj 20 kmečkih gospodarstev, ki imajo tako imenovano tržno proizvodnjo. Zdaj ko so na našem in sosednjih območjih izsušena zemljišča (tod je nadmorska višina samo 185 metrov), ki pa jih je treba še uvideti, razdeliti, pričakujemo, da bomo pridelali na zemlji še več.«

V Stari-Novi vasi niso odreza-

ni od sveta! V naselju imajo več kot 60 telefonskih priključkov, omrežje (ne pa tudi centrala v Križevcih) pa omogoča, da si sčasoma omislijo telefone še drugi. Asfaltni trak teče mimo vseh hiš, razen tih, ki so nekoliko oddaljene. Primerno vzdržujejo tudi poljske poti. Te dni pa so

O delu in življenju v Stari-Novi vasi smo se pogovarjali z Jožetom Balažičem. Največ seveda o gasilcih, saj je njihov predsednik.

začeli urejati dve avtobusni postajališči, žal pa v tem letu ne bodo zbrali dovolj denarja, da bi na njiju postavili še ustrezni čakalnici.

Skoraj verjeti nismo mogli, ko nam je sogovornik povedal, da nimajo v naselju ne trgovine ne gostilne. Je pa brž pristavil, da je obojega dovolj v sosednjih vaseh, ki so tik ob Stari-Novi vasi. No, družabnosti pa ne manjka, za kar poskrbe v glavnem člani gasilskega društva. Le-to šteje kar 160 požarnikov, od katerih so nekateri sicer doma v sosednji Dobravi. Časi, ko so gasilci prirejali veselice in z njimi zaslužili marsikak dinar, so mimo: zdaj gasilci prirede nekajkrat letno disko ples. Obisk je dober, zaslu-

šek tudi. In tako se zbere denar, ki ga nikoli ni dovolj. Lani so ga dali veliko za pleskanje zidov in stavbnega pohištva, v prejšnjih letih so ga zbirali za motorno brigadno Ziegler. Sicer pa so gasilci gonilna sila, delujejo pa že od 1905. leta. Sprva so imeli navadno orodništvo, leta 1973 pa so začeli graditi gasilsko-vaski dom in ga postopoma »pripeljali« do sedanjih prostorov: v njem so dvorana, velika 24 krat 8 metrov, potem prostor za brigadno in gasilsko orodje pa sejna oziroma večnamenska soba, prostor za športno društvo, kakor se zdaj imenuje nekdanja (socialistična) mladinska organizacija, tudi organizacija Rdečega križa ima svoje prostore. Vrat pa ne zapro tudi drugim, ki jim je ob določenem času potrebna streha nad glavo.

»Za požarno varnost smo poskrbeli ne le z motoriko, ampak smo uredili 7 hidrantov, v Stari-Novi vasi imamo poleg tega še štiri vodna zajetja, v Dobravi pa eno, nam je nekeje proti koncu krajšega srečanja v kraju povedal Jože Balažič, katerega daljnji predniki so bili doma iz Prekmurja. Sicer pa se je v vaseh Murskega polja (in dalje proti Vidmu in v Apaški dolini) v preteklosti naselilo veliko siromašnih ljudi z levega brega Mure.

Morda še namig k ogledu vasko neogotske kapele. V njej je preprosti postbaročni Marijin kip. Stebrasto znamenje z bičanim Jezusom pa je iz 1896. leta, ki pa so ga v poznejših letih obnovili. V Stari-Novi vasi so se rodili Franc Bohanec, ki je bil krajevni politik in dopisnik časopisov; Franc Farkaš, društveni, gospodarski in politični delavec; Franc Štuhec, nabožni pisec in urednik; Jakob Štuhec, pospeševalec konjskega športa na Murskem polju; Jurij Tutek, nabožni pisec... STEFAN SOBOČAN

GORNJA RADGONA

Pripeljali 550.000 litrov vode

Gasilsko društvo Gornja Radgona, ki bo letos proslavilo 110-letnico delovanja, opravlja tudi pomembno poslanstvo pri preskrbi prebivalstva in živali z vodo. To še posebej velja za hribovite kraje, kjer primanjkuje pitne vode. Radgonski gasilci so samo v lanskem letu pripeljali nad 550.000 litrov vode. Za opravljen delo so jim krajanji zelo hvaležni.

F. Klemenčič

Oh, ta meja!

V prvi polovici lanskega leta, pred razglasitvijo samostojnih republik Hrvaške in Slovenije, smo obiskali obmejne kraje Medžimurja in se pogovarjali z ljudmi o možnih posledicah dejanske vzpostavitve mejnega režima. Sploh niso mogli (ali upali) verjeti, da bodo oblasti postavile uradne prehode. Po poteku moratorija na sklepe o suverenosti se je to zgodilo. Že res, da cariniki in miličniki niso tako strogi, kot smo se bali, tudi drža, da obmejno prebivalstvo še vedno lahko prehaja mejo tudi na preji običajnih mestih (poljski poti, brod na Muri itd.), toda meja je meja, zato verjamemo tistim, ki pravijo, da odtlej še niso bili na Hrvaškem (in narobe: na Slovenskem), odkar so mejni prehodi, na njih carina, policija in sploh formalnosti. Zdaj ko imamo pri nas tolarje, v sosednji republiki pa hrvaški dinar, in odkar menjava 1:1 sploh ni ugodna, povrh pa so cene na Hrvaškem še višje kot pri nas (med drugim zaradi plačevanja vojnega davka), potem zavoljo možnosti nakupa bencina le za devize... so se dejansko pretrgale mnoge prej tako običajne poti. Poznavalci (?) nadaljnega razpleta vedo celo povedati, da bomo mejo med republikama v bližnji prihodnosti še bolj (ob)čutili!

Eden od (ob)mejnih prebivalcev je naš dolgoletni naročnik Vestnika Stanko Mesarič z Banfija 140. Njegova hiša je tik ob meji oziroma mejnem prehodu Banfi—Razkrižje, zato smo lani obiskali tudi njega in — kot mnogih drugih — je (po)dvomil, da bo tam mejni prehod in da bo moral samo zato, da bi stopil do sosedja, pokazati identifikacijski dokument. Zdaj je spoznal realnost in posledice: tudi na tej toč-

Stanko Mesarič z Banfija ob obisku v naši naročniški službi.

Foto: N. J.

ki nič več ni tako, kot je bilo prej, saj sta mejni kontroli na obeh straneh meje, čeznjo ne smeš peljati česar koli... in ni čudno, da se je ljudje z obeh strani izogibajo. Sreča je še, da je še nekaj mest, kjer ni stalne kontrole. To pa so točke, ki so tudi uradne, saj zakon dovoljuje, da jih uporabljajo dvolastniki, delavci, šolarji in sploh vsi, ki so čeznje hodili že prej.

Naš znanec Stanko Mesarič, ki je vrsto let delal v Ingradu in si tako pridobil našo pokojnino (ponjo hodi v Ljutomer), se je oglasil v našem naročniškem oddelku zaradi spremembe POŠTE. Dokler ni bilo dejanske meje, je Vestnik dobival prek pošte Strigova (Hrvaška) ob sohotah. Zdaj pa ga že nekaj časa prejema tudi v soboto, žal pa ne prvo v tednu izida, ampak šele drugo soboto. Njegovemu sosedu, ki ga dobiva prek pošte Ljutomer, pa ga prinesejo že v četrtek, kot pač veliki večini naslov-

nikov, ki imajo vsakodnevno dostavo pošte. Zaradi meje ga dobiva naš prijatelj z Banfija s skoraj 10-dnevno zamudo. Zdaj se je ravnal po geslu: Pomagaj si sam... in spremenil naslov. Tako bo poslej slovenski pismonoša, ki gre tako ali tako vsak dan čez mejo, da bi izročil pošiljke gospodinjstvom, ki spadajo k Sloveniji (meja je pač vijugasta), pravočasno prinesel časopis še njemu, katerega domačija uradno spada k pošti Strigova.

Veseli smo, da se je Stanko Mesarič sam domislil, kako se v novih razmerah lotiti zadeve, da bi tako čim manj občutil mejo. Sicer pa ljudje ob meji (sprijaznjeni z dejstvom, da pač meja je) pravijo, da se še da dihati, dokler je možno čez mejo tudi na mestih, kjer ni stalne kontrole. So pa občasne, na te pa smo navajeni tudi zaradi prometne kontrole. Žal je tako, da nam skoraj vedno kdo visi za vratom.

S. SOBOČAN

POGLED

Kalifornijske postrvi

Nad domačijo Jožeta Goloba iz Pogleda v Apaški dolini je precej velik ribnik s pritokom čiste vode, narejen pa je po najstrožjih normativih za vzrejo rib. V urejenem prostoru 20 m x 10 m pa že plavajo kalifornijske postrvi. Jože Golob se je namreč odločil za vzrejo teh postrvi. V ribnik je lanskega junija vložil 10 cm postrvi, ki pa so že sedaj težke do 50 dag. Pogoji za vzrejo so idealni in Jože je optimist, da bo stvar stekla tako, kot si je zamislil. Ribiči TE Apače so ponosni, da imajo med seboj ljudi, ki so se pripravili ukvarjati z vzrejo rib. Prvi zarod kalifornijskih rib je že toliko zrasel, da je primeren za prodajo. Sedaj pa se je Jože znašel v neprijetnem položaju, kam prodati ribe, ker je prodaja rib v sosednji Avstriji prepovedana, pri domačih kupcih pa premalo zanimanja. Vseeno pa išče možnosti za prodajo doma, vsaj toliko, da bo pokrili stroške gradnje ribogojnice. V ribnik namerava vložiti okoli 5.000 mladic, saj jih je doslej samo 1.200. Želi pa zgraditi še en ribnik. Upa, da mu bodo posli stekli in da bo lahko opravljal delo, ki se ga je lotil.

Bojan Macuh

PRECETINCI

Kdaj prva »krpica« asfalta?

V začetku decembra je skozi Precetince v krajevni skupnosti Radoslavci prvič zapeljal avtobus. Tega so si krajanji, zlasti šolarji, želeli že nekaj let, saj so morali hoditi na postajo do asfaltne ceste skoraj 2 kilometra daleč. Mariborski Certus je skozi Precetince uvedel redno progo Maribor—Mala Nedelja—Ljutomer, po kateri pelje šolski avto-

Krajanji so že večkrat zavihali roke, navozili ceste, skopali jake in pripravili vse, da bi jim asfaltirali tista borna dva kilometra ceste, toda... Naveličali so se že obljub in nenehnega pobiranja denarja za občinsko cesto, ki jo morajo vsa leta sami vzdrževati. Na zborih občanov so že nekajkrat sklenili, da bodo cesto med Ljutomerom—Malo Nedeljo in

Vaščani Precetince so morali kar precej pljunuti v roke in seči globoko v denarnice, da so primerno uredili cesto, po kateri od konca lanskega leta redno vozi tudi avtobus, ki ga na križišču (na sliki) vsako jutro najbolj nestrno čakajo šolarji.

bus štirikrat na dan, vaščani pa si prizadevajo, da bi po cesti, ki so jo sami uredili, vozil tudi delavski avtobus.

Cesta je tudi najtrši oreh med problemi, ki tarejo Precetince. Hudourniki jo vedno pogosteje odnašajo, tako da jo morajo kar naprej popravljati in navažati gramoz. Leta in leta so pridno plačevali samoprispevke in vse vasi v Ljutomerski občini so že »okusile« asfaltno prevleko, le v Precetincih je nimajo še niti kvadratni meter. Že pred 15 leti so bili na vrsti za spodobno cesto, pa so jih vedno znova zaobšli.

Vidmom ob Ščavnici zaprli na najbolj prometnih točkah, če jih krajevna skupnost in občina ne bosta nehali »vleči za nos«. Na zadnjem pogovoru pri predsedniku Ljutomerskega izvršnega sveta so se dogovorili, da bodo dela stekla letos. Denar naj bi prispevali vaščani, občina oziroma republika pa naj bi primaknila nekaj iz sklada za manj razvita in demografsko ogrožena območja. Bodo torej v vasi s 50 hišami začutili Evropo 92 z asfaltno cesto?

Lidija Kosi

ZLATA POROKA V LJUTOMERU — Te dni sta praznovala zlato poroko Jože in Nežica Šoštarici iz Ljutomera, Kolodvorska cesta 22. Jože je bil rojen pred 80 leti v Bunčanih. Po osvoboditvi je delal v upravnih organih takratnega okraja in občinskih skupščin Pomurja. Leta 1971 pa se je upokojil kot zdravstveni delavec. Soproga Nežica se je rodila pred 76 leti na Dobrni. Vsa leta je gospodinjila ter skrbela za dom in tri sinove. Oba sta še dokaj trdnega zdrava. Čas pa jima mineva ob vrtičkarstvu ter obiskih treh vnukov in dveh vnukinj.

Foto: D. Topolnjak

GORNJA RADGONA

Oživiti pevski zbor

Na območju radgonske občine delujejo štiri društva upokojencev: radgonsko, radensko, videmsko in negovsko. V občini je 3655 upokojencev, od tega 565 kmečkih. Največje in najstarejše je društvo v Radgoni, ki vključuje 1547 upokojencev. Ustanovljenih pa imajo sedem pododborov, ki pridno delajo. Na volilno-programski konferenci, kjer so za predsednika izvolili Riharda Oveka, so poudarili, da zahtevajo status, ki jim gre. Želijo si predvsem, da bi enkrat letno dobili regres za rekreacijo v višini povprečne starostne pokojnine. Zaradi nizkih pokojnin so nekateri upokojenci na robu preživetja. Imajo pa 25 stanovanj, tako da doslej niso imeli težav, bojijo pa se, da se bo stanje poslabšalo s prodajo stanovanj. Želijo oživiti delo pevskega zbora, ki je lani prenehal delovati. Nadaljevali bodo s športnorekreativnimi aktivnostmi in pomagali starejšim in bolnim upokojencem.

F. KLEMENČIČ

FERPLEJ — POŠTENA GOLJUFIJA

s 500 tolarji do
1 500 000 tolarjev

Naše pisanje o razvpih igri ferplej, s katerim smo rotili, naj ljudje ne dajo še tega, kar jim je ostalo v nogavicah, na boben, ni bilo sprejeto povsod z naklonjenostjo. Tistim, ki so se dali prepričati in so zašli v igro, zdaj pa morajo še sami najti igralce, smo menda povzročili večje težave. Marsikdo je ob razčlembi naših argumentov začel resno dvomiti, ali se res splača tvegati z vlogo 23 800 šilingov, iskati soigralca... Medtem so tudi drugi časopisi objavili, da ferplej sploh ni ferplej (poštena igra), ampak poštena goljufijska. Vse več je dokazov, da samostojni organizatorji jemljejo denar, ne da bi za to dajali kaka potrdila, ga vplačujejo na svoja ali imena svojih bližnjih, in tako prihajajo na vrh verige, dobivajo premije, raja pa čaka in čaka. Bili so tudi že poskusi fizičnih obračunov. Bomo še videli, kaj vse se bo iz vsega tega izcimilo. Tudi bo prej ko slej prišlo na dan, da devize, ki so izginile iz omare nekega gospodinjstva, sploh niso bile ukradene, ampak jih je vzela za igro navdušena žena. Upajmo, da je mož ne bo linčal!

Organizatorji slovenskega ferpleja v svoji okrožnici pišejo, da je med igralci tudi znan slovenski dramski igralec Ivo Ban. Ta je tedaj znan. Sicer pa se oglašajo vse več ljudi, ki igrajo »ta pravi« ferplej, in si želijo, da bi dobili nazaj vsaj toliko, kolikor so vložili. Zgodil pa se je celo zločin! V Ljubljani je za posledicami strelnih ran umrl organizator ferpleja Daniel Berglez. Nanj se je usul plaz svinčenk iz pištole neznanca, ki je sicer bil v skupini. Strelilec je s pajdaši (in kovčkom s čeki avstrijske banke) izginil v temo. Je streljal opeharjeni igralec?

Verjetno je imel pred očmi vse te pomisleke tudi »izumitelj« projekta samopomoči in pomoči drugim. Gre za novo ferplej igro, ki je manj nevarna (nisi veliko oškodovan), dobiš pa lahko kar 1 500 000 tolarjev. Ko bi le! In kaj je treba storiti? Na žiroracun igralca, ki je na vrhu lestvice petih igralcev, je treba vplačati (samo) 500 tolarjev. Nato je treba prepisati na list papirja seznam igralcev, in sicer tako, da prvi igralec, ki smo mu sicer nakazali denar, izpade; drugi iz seznama pride na prvo mesto, tretji na drugo, četrti na tretje, peti na četrto, na peto mesto pa vpišemo svoje ime in priimek ter številko žiroracuna, na katerega lahko potem pričakujemo denar. Da pa bi se to utegnilo zgoditi, moramo listo igralcev razposlati na najmanj 100 naslovov. Sicer pa kaj bi razpredali, saj ste povabili k takemu projektu SAMOPOMOČI IN POMOČI DRUGIM (so vsaj odkriti) najbrž že dobili. In kaj ste storili?

Organizator te igre je v svoji ponudbi za sodelovanje zelo »prepričljiv«. Trdi, da bi posameznik, ki v krajšem času pride na prvo mesto, moral dobiti 1 500 000 tolarjev. Nič ne de, ker vsi, ki jih s pisimi povabite v igro, ne bodo sodelovali. Nekako so dognali, da se jih od 100 odzove le 8 odstotkov. Ko boste na prvem mestu, bo po tej teoriji na vaš žiroracun vplačalo 4096 igralcev, kar bo vaš žiroracun obogatilo pravzaprav z 2 084 000 tolarji, vendar pa je treba upoštevati vaše stroške (100 fotokopij pisem, znamke...), tako, da ostane »le« 1 500 000 tolarjev. To pa je kar čedna vsotica in dobili smo jo s samo 500 tolarji. Lepo bi bilo, ko bi bilo tako, mar ne? Navsezadnje bi si za ta denar lahko kupili dober avto.

Boste igrali ferplej? Če že morate, potem igrajte, vendar ne pričakujte, da boste obogateli. Vsekakor pa ne s to novo igro, kajti tu je treba tvegati zelo malo. Huje bi bilo, če bi izgubili več kot 20 000 šilingov (kot se je to sicer že marsikomu pripetilo). Na to pa smo vas že opozorili.

ŠTEFAN SOBOČAN

poroke

MATIČNI URADI SO MURSKA SOBOTA — Andrej RUŽIČ, mizar iz Murske Sobotice in Jožefa KODILA, dipl. pravnik iz Noršinec; Ivan KRAMBERGER, ŠOFER iz Murske Sobotice in Milanka MAUČEC, ekonomska tehnika iz Murske Sobotice; Janez ZVER, ekonomist iz Murske Sobotice in Klavdija ČARNI, socialna delavka iz Murske Sobotice; Dušan MARTINEC, kmetijski tehnik iz Rakičana in Merka MATJAŠEC, delavka iz Sebebores; Simo BJELANOVIC, pleskar iz Rovinja in Regina MEDIC, snazilka iz Murske Sobotice; Andrej VOGRINČIČ, kmetovalec iz Ropče in Cvetka VOGRINČIČ, šivilja iz Večeslavca; Darko HUBER, veterinarski tehnik od Grada in Simona HAJDINJAK, frizerka iz Bodonec; Zlatko VUKANIČ, mizar iz Kukeča in Marjana PLEJ, gospodinja iz Kukeča; Marjan NEMEC, ekonomski tehnik iz Martjanec in Suzana KOCET, gospodinja iz Sela; Bojan BALER, kuhar iz Kušanovec in Melita PERDIGAL, pomožna kuharica iz Dokležovja; Boris FORJAN, mesar iz Lipovec in Pavla VINKOVIČ, tekstilna delavka iz Bradonec.

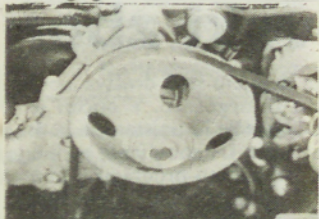
CESTITAMO!

Vestnik informira in nagrajuje

Zaokrožite številko predmeta, ki je po vašem mnenju na sliki, izrežite kupon in ga prilepljenega na dopisnico (ne razglednico!) pošljite na naslov: Vestnik, 69000 Murska Sobota, Titova 29/1. Rešitev pričakujemo do petka, 31. januarja 1992, ko bomo v uredništvu izžrebali nagrado, vredno okrog 10.000 tolarjev. V tem (tedenskem) žrebanju enakopravno sodelujejo vsi bralci Vestnika (tisti, ki ga kupujete v kioskih, in tisti, ki ga imate naročenega). Čim več kuponov boste poslali, tem več bo možnosti za nagrado. V sklepnem žrebanju, ki bo na koncu serije žrebanj za manjše nagrade, pa bomo izžrebali (verjetno na večji javni prireditvi) osebni avto Renault 5 Campus, vendar homo pri tem upoštevali le poslane kupone rednih naročnikov, kar bomo ob žrebanju preverili v naši računalniško vodeni evidenci. V veliko Vestnikovo družino (in potegovanje za nagrade) vabimo nove naročnike. Vestnik lahko naročite z naročilnico, ki jo občasno objavljamo v časopisu, lahko ga naročite pri svojem pismonoši ali pa na naši upravi v Murski Soboti, Titova 29/1 (nad gostiščem Central). Sodelujte v naši igri, saj lahko dobite avto.

V petek smo v uredništvu izžrebali kupon številka 6. Žreb je nagrada — 24 litrov barve aqualas — dodelil Ljubo Špindlerju, Ivanjkovci 40, 62259 Ivanjkovci. Ob predložitvi ustreznega razpoznavnega dokumenta dobi nagrado v našem naročniškem oddelku. Rešitev: na kuponu številka 6 je bil na sliki nastavek za avtomobilsko anteno. Tokrat je pravilno uganilo manj reševalcev.

Kaj je na sliki?

Kupon št. 8

1. del avtomob. motorja
2. reporeznica
3. brusilni stroj

Pošilja

Ulica

pošta

PRAVNO DVOMLJIVI
PROCESI

Bela Šiftar oporekal trditvi, da nas bodo naučili kulture Rusi, zato prišel v »varstvo« kontraobveščevalne službe (KOS-a) in nazadnje še v večletni zapor — Nameralavali so ga pokončati v obmejnem pasu — Nepozabna nedelja 28. novembra 1954. leta.

UNIFORME NI IMEL RAD

Bela Šiftar je svojo mladost preživel v zaporih, četudi ni nikomur storil zalega. Maltretirali so ga samo zato, ker je to, kar mu je velevala pamet, govoril na glas.

»Rodil sem se 1923. leta v Zenkovcih in se izučil za strojnega ključavničarja. Oktobra 1944. leta so me vpoklicali v madžarsko vojsko. Domov sem se vrnil aprila naslednjega leta in že po nekaj dneh so me mobilizirali v avtočeto komande mesta Murska Sobota. Po mesecu dni sem bil premeščen v Maribor. Z načelnikom 4. operativne cone sem bil v zelo dobrih odnosih in v oktobru 1945 so ustregli moji prošnji za demobilizacijo. Uniforme nisem nosil rad, poleg tega pa so tedaj govorili, da zdaj, ko je vojne konec, ne bo več potrebna vojska. Drugo leto pa sem dobil poziv za doslužitev vojaškega roka. Odhod mi je uspelo preložiti do aprila 1947. leta. Vojak sem bil v Zagrebu pri protiletalskem topništvu.«

RUSI SO BILI
POSILJEVALCI

V vojski je bilo po celodnevem urjenju popoldne še politično izobraževanje. Nekega dne je poročnik poveljeval uresničevanje prvega 5-letnega gospodarskega načrta in dodal, da bo Jugoslavija napredovala tudi kulturno. Pojasnil je, da se homo naučili kulture od Rusov. To pa je Belo vznemirilo in je prošil za besedo:

»Rusi so nekulturen narod, kar sem videl na lastne oči 1945. leta, ko so pri nas v Prekmurju posiljevali ženske. Po predavanju sem moral k političnemu komisarju, ki me je kaznoval z javnim ukorom. Ni pa se končalo s tem, saj sem potem tako rekoč vseskozi dežural. Zdržnil pa sem se, ko sem moral »v stroj« kot vsi drugi, za katere je bila »predstava«: streljanje dveh vojakov s Hrvaškega, ki ju je doletela taka kazen zato, ker naj bi skušala po-

begniti v Italijo. Nekateri so se njune smrti veselili, saj se je oglasila harmonika, nato kolo, ob vsem tem pa grožnja, češ vsi izdajalci bodo pokončani.«

V KREMLJIJIH KOSA

Bela Šiftar ni vedel, da je vojak iz Hercegovine, s katerim se je družil, ovađu. Le-ta ga je strašil, da mu časa, ki ga je prebil prej v vojaški suknji, ne bodo upoštevali, in da bo moral odslužiti polni dve leti. »Rajši bom vojak dve leti kot pa da končam kot onadva, ki so ju ustrelili,« mu je odvrnil. Za to je kmalu zvedel komisar in ga poklical na raport. Nič ni pomagalo pojasnilo, da je to izustil v šali. Poklican je bil h kapetanu Kosa (kontraobveščevalna služba). Ko se je vzpenjal po stopnicah v drugo nadstropje, sta ga zgrabila dva uniformirana in povedali so mu, da je aretiran. Odpeljali so ga v ljubljansko vojašnico, kjer so ga zadržali in obdolžili, da je širil propagando v korist zahoda in s tem zbija vojakom moralo. Še več: omenjali so še, da je omogočil bratranču dezerterstvo iz Knoja in beg v Avstrijo. Poleg tega naj bi skušal s skupino šestih vojakov pobegniti v Italijo. Vojaški tožilec je zahteval najstrožjo kazen.

Vojaško sodišče je 9. septembra 1947. leta izreklo kazen: 12 let zapore. Soobtoženi pa so dobili tele kazni: Ivo Plohi iz Maribora in Karel Kuzmič iz Motovila vsak po 7 let, Zlatko Soršak iz Pragerskega 6, Ludvik Sijarto iz Puconec 5, Adolf Zih z Raven 3, Stevo Cvejič iz Novega Sada pa 1,5 leta zapore. Poleg tega je sodišče vsem izreklo še kazen izgube državljskih pravic za dve leti.

MLADOST V ZAPORIH

Leta 1947 je bil Bela Šiftar star 23 let. Če bi moral odsedeti vseh 12 let, bi se iz zaporov vrnil star 35 let. Torej bi mladost prebil v zaporih. Na podlagi prošnje, ki so jo vložili starši, so mu kazen znižali na 9 let. Dobra 3 leta in pol je prestajal v Novi Gradiški, kjer je sčasoma napredoval v brigadirja avtoparka.

»Prvega januarja 1951 je bila večja amnestija (pomilostitev). Že mesec prej so se vračali z delovišč v kazenskopoboljševalni dom tisti, ki naj bi se kmalu vrnili domov. Tudi sam sem pričakoval pomilostitev. Živel sem v laž-

nem pričakovanju, saj mi je šef udbe, sicer pa pomočnik upravnika, prišel povedat, da so dobili iz Murske Sobotice pismo, v katerem piše, da v okraju nisem zaželen. Vrnili sem se med tiste, ki so imeli enako usodo.«

PREMEŠČEN V SLOVENIJO

Prošnji Bele Šiftarja so ustregli in ga premestili v Maribor, da bi ga tam starši laže obiskovali. Od tam so ga po nekaj dneh preselili v Ljubljano, nato v zapore

Bela Šiftar — žrtev jugoboljševizma

v Škofji Loki, kjer je 3 leta in pol delal v tovarni Motor, sedanjih LTH. Avgusta 1954. leta so ga z »marico« peljali v neznanost. Znašel se je v zaporih v Ljubljani. Sobo številka 9 je delil z dr. Ljubom Šircem, poznejšim škofom dr. Leničem, dekanom Flajni-gom, profesorjem Škamličem, župnikom Vojkovičem, Aleksandrom Žeharjem, inž. Mitjo Sarkom. 28. novembra 1954. leta je bil srečen dan: po 7 letih in 3 mesecih so Belo spustili na prostost.

UDBA NADZORUJE

Med prestajanjem kazni se je izsolal za elektrikarja. Januarja 1955. leta je dobil službo na Biskupski v Murski Soboti. Delo so mu odredili v mejnih krajih, zlasti v Gerlincah. Vsak dan ga je obiskala policija, tedensko se je moral javljati v Murski Soboti na Udbi. Tam so ga spraševali po sorodnikih na zahodu, pri čemer je bil zlasti vztrajen Stane Kralj. Ta ga je tudi nagovarjal, naj bi prestopil državno mejo in odšel v Leibnitz, kjer bi deloval med našimi ljudmi, ki so v taborišču čakali na odhod v čezmorske države.

»Moja mati me ni vzgojila, da bi vohunil in izdajal tujine,« je odvrnil. Udbaš pa je dejal, da bi že pobegnil čez mejo, ko bi bilo »vroče«. Bela je pripomnil, da bi res, četudi bi na vsak meter postavili stražarja. Pozneje ga ni so več vznemirjali, razen morda, ko se je oglasil naslednik prestavnika državne varnosti udba Vlado Campl.

IZMAKNIL SE JE KROGLAM

Kaže, da vojska ni in ni hotela pustiti pri miru Bele Šiftarja, ga je 1957. leta znova poklicala na »dosluženje«. Pozivu se je odzval in odšel v Delnice, od koder pa so ga po treh mesecih odpustili kot nesposobnega za vojaščino. Šele zdaj si je oddahnil.

»Pred dvema letoma mi je nekdanji komandir ljudske milice na Cankovi Franc Zupancič priznal: »Bela, ne bi ti smel povedati, a vsem ti bom, ker vem, da si dober fant. Takrat, ko si v Gerlincah napeljeval po gospodinjstvih električne inštalacije, smo imeli nalogo, da te, če te najdemo v 100-metrskem pasu, likvidiramo, ne da bi te na kršitev posebej opozarjali.«

Tako torej policist, ki je spre-govoril. Ta izjava samo potrjuje navedbe v našem članku. Kostil na meji, da so ob Kučnici dejansko streljali, zato najdbe kosti nikogar več ne presenečajo. Bela Šiftar nam je nato povedal, da je imel srečo ali pa je bil previden, saj je elektriko napeljal pri kovaču Francu Šadlu, katerega domačija je v 100-metrskem pasu, zelo hitro. Kot da bi slutil, da je treba s te točke čimprej drugam — notranjost. Dobro se spominja tudi zloglasnega policista Ivana Veseliča in prav tako njegovo početje. Le-ta je javno nosil ne le rokavice umorjenega Šnurerja, o čemer smo pisali zadnjič, ampak tudi njegovo ročno oro.

VERBALNI DELIKT

Dandanašnji človek skoraj ne more verjeti, da so nekoč ljudi zapirali in tudi streljali samo zato, ker so mislili na glas. Bela Šiftar se močno zavzema za pravo osebnostnih krivic, morda tudi primerno gmotno zadoščenje. Pojem rehabilitacije pa mu je tuj, saj tako kot mnogi drugi ne priznava nobene krivde. Zdaj je upokojenec in večkrat se mu stoji po mladih letih, ki jih je zaradi režima, ki je zatiral svobodno misel, preždel v zaporih.

ŠTEFAN SOBOČAN

AKCIJA GASILCEV

Za lepo urejen
gasilski dom

V okviru priprav na slovenski gasilski kongres, ki bo prihodnje leto, so se pomurske občinske gasilske zveze odločile za akcijo Za lepo urejen gasilski dom. S tem želijo doseči, da bi v slehernem kraju, kjer so gasilski domovi, bili le-ti tako urejeni, da bi bili v ponos krajanom, zlasti gasilcem. Prav tako naj bi primerno uredili tudi okolico gasilskih domov. To so namreč objekti, ki so bili v glavnem zgrajeni s prostovoljnimi delom in so v marsikaterem kraju edini prostor za shajanje krajanov in gasilcev. Čeprav je večina teh objektov že lepo urejena, so še marsikje tudi taki, ki niso v ponos ne krajanom ne gasilcem. Pri pomurskih občinskih gasilskih zvezah menijo, da bi z malo dobre volje, ponekod pa tudi z manjšimi sredstvi, te domove lahko primerno uredili. Prav tako bi morali več skrbi nameniti napisom GASILSKI DOM ali DOM GASILCEV ter urejanju okolice. Marsikje bi lahko zasadili okrasno ali drugo grmičevje in zelenje, kar bi gotovo prispevalo k lepšemu videzu. V občinskih gasilskih zvezah Pomurja so se tudi dogovorili, da bodo po končani akciji Za lepo urejen gasilski dom lastnike najlepših domov nagradili. Pri urejanju gasilskih domov pa ne bi smeli misliti le na zunanost, temveč tudi na notranjost. Lepo bi bilo, da bi v domovih tudi uredili gasilsko gradivo in opremo ter s tem tudi prikazali razvoj in dosežke za požarno varstvo v kraju ali širši okolici. Za zgled lepo urejenega gasilskega doma objavljamo fotografijo doma v Gornjih Petrovcih, na katerega so marljivi gasilci lahko ponosni.

F. MAUČEC

PRIHODNJIČ NA TEM MESTU:

PREDSEDNICA MLADINE KRIŽARKA?

Zgodilo se je...

V zadnjih desetih dneh je bilo na območju Pomurja veliko protipravnih prilastitev tujega premoženja. Do tega pa ni prihajalo zgolj zaradi naše malomarnosti, ampak zavolje vse večje predrznosti storilcev.

Vlomljeno je bilo v izložbeno okno Agrotehnikine trgovine v Lendavi. Storičlec ga je seveda predtem razbil in nato odnesel motorno žago znamke Tomos, vredno 30.000 tolarjev. V Izakovcih pa je nepridiprav odprl s silo vhodna vrata Potrošnikove trgovine in pokradel razno blago, predvsem pa suhomesnate izdelke, in naredil škodo za 200.000 tolarjev. Nekdo je nenapovedano obiskal stanovanjsko hišo Ružice K. V Črenšovcih, preiskal prostore in naletel na železno blagajno ter iz nje pobral 4000 nemških mark in 20 ameriških dolarjev. Iz shrambe Antona Ž. iz Murske Sobotice, Ulica arh. Novaka, pa je izginila ozimnica, vredna več kot 500 tolarjev. Franc S. s Hotize pa pogreša 200 nemških mark, 1000 avstrijskih šilingov in 1800 tolarjev. Nekdo naj bi ta denar ukradel iz spalnice. V gozdu Alojza P. iz Zbigovca pa je nekdo posekal 10 manjših akacij, vrednih 2000 tolarjev. Kaže pa, da bomo morali z osebnimi avti v garaže, drugače lahko ostane avto, ki ga je lastnik pustil čez noč na parkirišču pred stanovanjskim blokom na Titovi cesti 1/b v Murski Soboti, sta bili odstranjeni desni kolesi. Tatovi pa uporabljajo ne le ključ, odvijake... ampak tudi lestve! V stanovanjski hiši Stanka Š. iz Gančan je tatič splezal po lestvi na balkon, nato pa na streho, kjer je odprl podstrešno okno in sklenjen v stanovanje. Močno dvomimo, da je sunil le transistor, kot je sicer prijavil oškodovanec. Sicer pa si nekateri pomagajo tudi s ponarejanjem denarja. V Potrošnikovi menjalnici v Murski Soboti je pred dnevi nekdo vnovčil 10 bankovcev po 100 tolarjev. Blagajničarka jih je vzela, ne da bi posumila, da so ponarejeni. To so ugotovili šele v banki. Zdal si kriminalisti prizadevajo odkriti storilca. V Murski Soboti pa so odkrili tudi ponarejenih 1000 tolarjev.

Prometne nesreče so zelo pogoste na našem območju. Tokrat jih je bilo manj in tudi manj tragične so bile kot v obdobju božično-novoletnih praznikov. V Stročji vasi je Alenka Žabota iz Podgradja trčila z osebnim avtom v kolesarja Ivana Feguša iz Ljutomerja, ki se je nenadoma pripeljal z leve in ni imel luči. V trčenju se je hudo poškodoval in so ga prepeljali v soboško bolnico. Na lokalni cesti zunaj Spodnjih Ivanjke je Jože Kos iz Andrenc pri Lenartu, ki je vozil z neprimerno hitrostjo, trčil v vozniška kolesa z motorjem Antona Fišerja z Ivanjševskega vrha, ki je pred njim pravilno zavijal v levo. Fišer je hudo poškodovan.

Morda še tole: prebivalci ob slovensko-hrvaški meji lahko prehajajo mejo tudi po prej običajnih poteh, seveda pa to velja le za določene namene (obdelava polj, prihod na delo itd.). Za vse druge pa velja po čez uradne prehode. Kršilce (ljudi, ki so od drugod in tako ilegalno prestopajo mejo) pa kaznujejo. Da je res tako vam bo povedala 19-letna B. S. iz Jalševca, Hrvaška, ki je bila kaznovana s 1000 tolarji. Omenjena meja pa je zanimiva tudi za ekonomske begunce iz azijskih držav. Naši mejni organi so jih te dni zavrtili šest, med drugim tudi zato, ker so imeli denarnice skorajda prazne.

Š. S.

12. Odlok o urejanju vinotočev v občini Murska Sobota
13. Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o Izvršnem svetu Skupščine občine Murska Sobota in o upravnih organih občine M. Sobota ter strokovni službi Skupščine občine Murska Sobota
14. Sklep o razpisu referenduma o uvedbi krajevnega samoprispeljka za del območja KS Tešanovci, naselje SUHI VRH.

15. Sklep o razpisu referenduma o uvedbi krajevnega samoprispeljka za del območja KS Tešanovci, naselje VUČJA GOMILA.
16. Sklep o razpisu referenduma o uvedbi krajevnega samoprispeljka za del območja KS Tešanovci, naselje TEŠANOVCI.
17. Sklep o opravljanju neprofesionalne funkcije predsednika Skupščine občine M. Sobota.

12

Na podlagi 33. člena Zakona o vinu in drugih proizvodih iz grozdja in vina (Ur. list SRS, št. 16/74) ter 4. člena Odloka o pristojnostih zborov Skupščine občine Murska Sobota (Ur. objave, št. 9/90 in 22/91) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora krajevnih skupnosti, Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora dne 7. januarja 1992 sprejela

ODLOK

o urejanju vinotočev v občini Murska Sobota

1. člen

Odlok opredeljuje in ureja način vodenja dopolnilne dejavnosti »vinotočev«, kakor tudi način in pogoje za izvajanje te dejavnosti, z namenom popestritve turistične ponudbe, predstavitve vinorodnega območja in pridelka z geografskim poreklom.

I. SPLOŠNE DOLOČBE

2. člen

Vinotoč je neposredna prodaja lastnega — doma pridelanega nevstekleničenega ali vstekleničenega vina in doma pridelanih alkoholnih in brezalkoholnih pijač ter mineralne vode v polilitrski ali litrski embalaži. Vinotoč lahko od jedi nudi hladne narezke iz lastne pridelave (šunka, zaseka, meso iz tunke, domače klobase, sir, zelenjava, sadje). Zaželeno je ponudba doma pečenega kruha. Za živila živalskega izvora si mora lastnik pridobiti potrdilo o zdravstveni neoporečnosti živil.

3. člen

Vinotoč je dopolnilna dejavnost gospodinjstva oziroma kmetije in podjetja, ki je usmerjena v proizvodnjo grozdja in kvalitetnega vina v takšnem obsegu, da ustvarja tržne viške.

II. POGOJI IN NAČIN OPRAVLJANJA DEJAVNOSTI VINOTOČA

4. člen

Dejavnost vinotoča lahko opravlja občan ali oseba, ki izpolnjuje predpisane zdravstvene in higienske pogoje.

5. člen

Z dejavnostjo vinotoča se lahko ukvarja le proizvajalec oziroma družinski član proizvajalca oziroma podjetje, ki je vpisan v register proizvajalcev grozdja in vina pri upravnem organu. Lastnik vinotoča vodi kletarsko evidenco in evidenco o prometu ter ima na osnovi komisijsko vzeti vzorcev izdane ustrezne izvide za vina in alkoholne pijače, ki so v prometu. Vino, ki je v prometu, mora biti ocenjeno najmanj s 16,00 točkami.

6. člen

Dejavnost se lahko izvaja v posebnem ustrezno urejenem prostoru, ki je v sklopu vinograda oziroma na kmetiji ali gospodinjstvu, ki je v neposredni bližini vinograda in ustreza minimalnim tehničnim in higienskimi pogojem.

7. člen

Pridelki in domači izdelki, ki jih vinotoč nudi gostom, morajo giede kako-ovosti in zdravstvene neoporečnosti ustrezati veljavnim predpisom.

8. člen

Vinotoč lahko obratuje celoletno, sezonsko, vsakodnevno ali ob koncu tedna in praznikih, oziroma določene dneve v tednu do prodaje ali iztržka prijavljene količine vina. Dnevni urnik vinotoča se določa ob upoštevanju predpisov o javnem redu in miru.

9. člen

Vinotoči morajo biti v dnevih, ko poslujejo, ustrezno označeni.

III. POSTOPEK ZA PRIDOBITEV DOVOLJENJA

10. člen

Na osnovi vloge občana ali podjetja posebna komisija ugotovi, če so podani pogoji za izdajo dovoljenja za opravljanje vinotoča po tem odloku.

Vloga se vložijo pri upravnem organu pristojnem za kmetijstvo.

V vlogi je treba navesti:

1. osebne podatke občana ali podjetja
2. številko vpisa v register proizvajalcev grozdja in vina
3. kraj — lokacija vinotoča

4. obdobje poslovanja in poslovni čas
5. navedbo ponudbe iz lastne pridelave
6. poimenski seznam oseb, ki bodo stregle v vinotoču in navedbo sorodstvenega odnosa z lastnikom vinotoča.

K vlogi je treba priložiti:

- obrazec R-3 prijava letnega pridelka vina
 - dokazilo o zdravstveni sposobnosti za delo z živili in potrdilo o opravljenem higienskem minimumu
 - ustrezno veterinarsko potrdilo
 - analizni izvid za vino.
- Komisijo sestavljajo:
1. sanitarni inšpektor
 2. kmetijski inšpektor
 3. svetovalna služba
 4. referent za kmetijstvo
- Postopek se konča z izdajo odločbe.

11. člen

Po prodani prijavljeni količini vina mora lastnik v roku treh dni obvestiti upravni organ, ki mu izda odločbo o prenehanju poslovanja.

IV. KAZENSKKE DOLOČBE

12. člen

Z denarno kaznijo od 5.000,00 SLT do 30.000,00 SLT se kaznuje občan, ki opravlja dejavnost vinotoča brez dovoljenja.

Z denarno kaznijo od 5.000,00 SLT do 30.000,00 SLT se kaznuje lastnik vinotoča, ki prodaja gostom proizvode, ki niso opredeljeni v 2. členu tega odloka.

13. člen

Z denarno kaznijo od 5.000,00 SLT do 30.000,00 SLT se kaznuje lastnik vinotoča, če ni ustrezno označen.

14. člen

Z denarno kaznijo od 5.000,00 SLT do 30.000,00 SLT se kaznuje lastnik vinotoča, ki ni pravočasno prijavil prenehanja opravljanja dejavnosti vinotoča.

15. člen

V primeru kršenja predpisov se uporabljajo kazenske določbe, ki so določene v odloku in drugih predpisih.

V. NAČIN NADZORA

16. člen

Nadzor nad izvajanjem določb odloka bodo izvajale pristojne inšpekcijske službe.

VI. KONČNA DOLOČBA

17. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 321-5/91-11

V Murski Soboti, dne 7. januarja 1992

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENČER, l. r.

13

Na osnovi 4. člena Odloka o pristojnostih zborov Skupščine občine Murska Sobota (Uradne objave, št. 9/90 in 22/91) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora, dne 7. 1. 1992 sprejela

ODLOK

o spremembah in dopolnitvah Odloka o Izvršnem svetu Skupščine občine Murska Sobota in o upravnih organih občine M. Sobota ter strokovni službi Skupščine občine Murska Sobota.

1. člen

V 10. členu Odloka o Izvršnem svetu Skupščine občine Murska Sobota ter strokovni službi Skupščine občine Murska Sobota (v nadaljnjem besedilu:

odloki se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Upravni organi v mejah svojega delovnega področja in svoje pristojnosti opravljajo zadeve s področja obrambe in zaščite, ki jim jih nalagajo zakoni in drugi predpisi ter načrti obrambnih priprav, pri tem sodelujejo z upravnimi organi za obrambo.«

2. člen

V 49. členu odloka se prva točka spremeni tako, da se glasi: »Sekretariat za obrambo«.

V 53. členu odloka se za besedi »Sekretariat za« črta beseda »ljudska«:

- prva alineja tega člena se spremeni tako, da se glasi:

»Skupaj z Občinskim štabom za civilno zaščito in drugimi organi pripravlja občinski razvojni načrt obrambe in zaščite«;

- tretja alineja tega člena se spremeni tako, da se glasi:

»organizira v skladu s predpisanimi programi usposabljanja pripadnikov enot za zveze, civilne zaščite, službe za opazovanje in obveščanje prebivalstva ter usposabljanje za opravljanje nalog narodne zaščite«;

- četrta alineja se spremeni tako, da se glasi:

»opravlja upravne zadeve za izvrševanje vojaške in materialne dolžnosti, dolžnosti za delovanje v narodni zaščiti, civilni zaščiti, službi za opazovanje in obveščanje ter upravne zadeve v zvezi z graditvijo in vzdrževanjem zaklonišč«.

V 57. členu odloka se zadnja alineja spremeni tako, da se glasi:

»opravlja določene naloge s področja obrambe in zaščite«.

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah skupščin pomurskih občin.

Številka: 021-23/91-1

V Murski Soboti, dne 7. 1. 1992

Predsednik
Skupščine občine M. Soboti
Andrej GERENČER, l. r.

14

Na osnovi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS 35/85), 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS št. 23/77) in 15. člena Statuta KS Tešanovci, je Svet KS Tešanovci na seji dne 20. 12. 1991 po predhodni odločitvi na zboru občanov naselja SUHI VRH sprejel

SKLEP

o razpisu referendumu o uvedbi krajevnega samoprispevka za del območja KS Tešanovci, naselje SUHI VRH.

1. člen

Razpiše se referendum za območje KS Tešanovci, naselje SUHI VRH. Referendum bo v nedeljo, dne 9. 2. 1992.

2. člen

Sredstva zbrana s samoprispevkom bodo uporabljena za:

- asfaltiranje ceste Tešanovci—Suhi vrh
- popravilo mostu na potoku Matajev breg
- vzdrževanje in dograditev vaškega doma
- vzdrževanje vaških cest in poti
- ureditev mrtvašnice in vzdrževanje pokopališča
- razširitev telefonskega omrežja
- ureditev in vzdrževanje komunalnih objektov in naprav
- plačevanje električne energije
- združevanje za funkcionalne potrebe KS
- finansiranje drugih funkcionalnih obveznosti vaškega odbora, ostalih organizacij ter društev
- potrebe LO, DS in CZ

3. člen

Za izvršitev programa bo potrebno 980.000,00 SLT, višina sredstev, ki naj bi se zbrala s samoprispevkom znaša 980.000,00 SLT.

4. člen

Samoprispevek se uvede za obdobje 5 (petih) let in sicer od 1. 3. 1992 do 28. 2. 1997.

5. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče na območju KS Tešanovci, v naselju SUHI VRH in sicer v naslednji višini:

a) V DENARJU:

- 2 % od neto osebnega dohodka iz delovnega razmerja in nadomestil
- 4 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih dejavnosti
- 10 % od katastrskega dohodka iz kmetijske dejavnosti
- 2 % mesečno od povprečnega osebnega dohodka v občini v preteklem letu delavci, ki so na začasnem delu v tujini

b) V DELOVNI OBVEZNOSTI:

- 5 (pet) delovnih dni letno po 8 ur za občana, nosilca gospodinjstva ali njegove družinske člane
- 1 (en) traktorski prevoz letno za občana, nosilca gospodinjstva ali njegove družinske člane, v kolikor ima lastni traktor
- Nadomestilo za neopravljeni delovni dan, ki traja 8 ur znaša 25 DEM, za neopravljeni traktorski prevoz 50 DEM.

Samoprispevka v denarju in delovni obveznosti so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

7. člen

Delavcem, ki so na začasnem delu v tujini in imajo na območju za katerega se razpisuje referendum stalno bivališče, bo v pripravljalem postopku za razpis referendumu posredovan program, ki bo vseboval namen, vrsto, osnovo in višino samoprispevka, obdobje za katero se uvaja samoprispevek in izjava s katero se zavezanec izreče za uvedbo samoprispevka.

8. člen

Krajevna skupnost lahko sredstva samoprispevka, ki so začasno prosta, vroči pri banki za določen čas.

9. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v splošni volilni imenik in občani, ki še nimajo volilne pravice, so pa v delovnem razmerju.

10. člen

Volilci glasujejo osebno in tajno z glasovnico, ki ima naslednje besedilo:

KRAJEVNA SKUPNOST TEŠANOVCI
naselje: SUHI VRH

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu dne 9. 2. 1992 o uvedbi krajevnega samoprispevka v denarju in delovni obveznosti v KS Tešanovci, naselje SUHI VRH, ki se uporabi za:

- asfaltiranje ceste Tešanovci—Suhi vrh
- popravilo mostu na potoku Matajev breg
- vzdrževanje in dograditev vaškega doma
- vzdrževanje vaških cest in poti
- ureditev mrtvašnice in vzdrževanje pokopališča
- razširitev telefonskega omrežja
- ureditev in vzdrževanje komunalnih objektov in naprav
- plačevanje električne energije
- združevanje za funkcionalne potrebe KS
- finansiranje drugih funkcionalnih obveznosti vaškega odbora, ostalih organizacij ter društev
- potrebe LO, DS in CZ

Višina samoprispevka bo znašala:

a) V DENARJU:

- 2 % od neto osebnega dohodka iz delovnega razmerja in nadomestil
- 4 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih dejavnosti
- 10 % od katastrskega dohodka iz kmetijske dejavnosti
- 2 % mesečno od povprečnega osebnega dohodka v občini v preteklem letu delavci, ki so na začasnem delu v tujini

b) V DELOVNI OBVEZNOSTI:

- 5 (pet) delovnih dni letno po 8 ur za občana, nosilca gospodinjstva ali njegove družinske člane
- 1 (en) traktorski prevoz letno za občana, nosilca gospodinjstva ali njegove družinske člane, v kolikor ima lastni traktor
- Nadomestilo za neopravljeni delovni dan, ki traja 8 ur znaša 25 DEM, za neopravljeni traktorski prevoz 50 DEM.

GLASUJEM

»ZA«

»PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako da obkroži besedo »ZA« če se strinja z uvedbo samoprispevka, oziroma besedo »PROTI« če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

11. člen

Za zbiranje sredstev in za izvajanje del po sprejetem programu je odgovoren Svet Krajevne skupnosti Tešanovci.

12. člen

Nadzor nad zbiranjem in uporabo sredstev zbranih s samoprispevkom bo opravljal Svet KS Tešanovci, ki bo o tem vsako leto poročal zboru občanov.

13. člen

Ta sklep velja z dnem objave v Uradnih objavah pomurskih občin.

Predsednik sveta KS:
Geza RITUPER, l. r.

15.

Na osnovi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS 35/85), 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS št. 23/77) in 15. člena Statuta KS Tešanovci, je Svet KS Tešanovci na seji dne 20. 12. 1991 po predhodni odločitvi na zboru občanov naselja VUČJA GOMILA sprejel

SKLEP

o razpisu referenduma o uvedbi krajevnega samoprispevka za del območja KS Tešanovci, naselje VUČJA GOMILA.

1. člen

Razpiše se referendum za območje KS Tešanovci, naselje VUČJA GOMILA. Referendum bo v nedeljo, dne 9. 2. 1992.

2. člen

Sredstva zbrana s samoprispevkom bodo uporabljena za:

- asfaltiranje ceste A. postaja—Vaško gasilski dom V. gomila
- gradnja slačilnice na nogometnem igrišču
- gradnja mrtvašnice in vzdrževanje pokopališča
- ureditev sanitarij v domu
- ureditev prostora pri vaški vagi
- ureditev mladinske sobe
- ureditev in vzdrževanje komunalnih objektov in naprav
- vzdrževanje vaških cest in poti
- sofinansiranje programa del in nakupa opreme za požarno varnost
- plačevanje električne energije
- združevanje za funkcionalne potrebe KS
- finansiranje drugih funkcionalnih obveznosti vaškega odbora, ostalih organizacij ter društev
- ureditev vodnih zajetij
- izgradnja ulične razsvetljave
- potrebe LO, DS in CZ

3. člen

Za izvršitev programa bo potrebno 2.150.000,00 SLT, višina sredstev, ki naj bi se zbrala s samoprispevkom znaša 2.150.000,00 SLT.

4. člen

Samoprispevek se uvede za obdobje 5 (petih) let in sicer od 1. 3. 1992 do 28. 2. 1997.

5. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče na območju KS Tešanovci, v naselju VUČJA GOMILA in sicer v naslednji višini:

a) V DENARJU:

- 2 % od neto osebnega dohodka iz delovnega razmerja in nadomestil
- 4 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih dejavnosti
- 10 % od katastrskega dohodka iz kmetijske dejavnosti
- 2 % mesečno od povprečnega osebnega dohodka v občini v preteklem letu delavci, ki so na začasnem delu v tujini

b) V DELOVNI OBVEZNOSTI:

- 3 (tri) delovne dni letno po 8 ur za občana, nosilca gospodinjstva ali njegove družinske člane
 - 1 (en) traktorski prevoz letno za občana, nosilca gospodinjstva ali njegove družinske člane, v kolikor ima lastni traktor
- Nadomestilo za neopravljeni delovni dan, ki traja 8 ur znaša 25 DEM, za neopravljeni traktorski prevoz 50 DEM.

6. člen

Samoprispevka v denarju in delovni obveznosti so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

7. člen

Delavcem, ki so na začasnem delu v tujini in imajo na območju za katerega se razpisuje referendum stalno bivališče, bo v pripravljenem postopku za razpis referenduma posredovan program, ki bo vseboval namen, vrsto, osnovo in višino samoprispevka, obdobje za katero se uvaja samoprispevek in izjava s katero se zavezanec izreče za uvedbo samoprispevka.

8. člen

Krajevna skupnost lahko sredstva samoprispevka, ki so začasno prosta, vroči pri banki za določen čas.

9. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v splošni volilni imenik in občani, ki še nimajo volilne pravice, so pa v delovnem razmerju.

10. člen

Volilci glasujejo osebno in tajno z glasovnico, ki ima naslednje besedilo:

KRAJEVNA SKUPNOST TEŠANOVCI
naselje: VUČJA GOMILA

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu dne 9. 2. 1992 o uvedbi krajevnega samoprispevka v denarju in delovni obveznosti v KS Tešanovci, naselje VUČJA GOMILA, ki se uporabi za:

- asfaltiranje ceste A. postaja—Vaško gasilski dom V. gomila
- gradnja slačilnice na nogometnem igrišču
- gradnja mrtvašnice in vzdrževanje pokopališča

- ureditev sanitarij v domu
 - ureditev prostora pri vaški vagi
 - ureditev mladinske sobe
 - ureditev in vzdrževanje komunalnih objektov in naprav
 - vzdrževanje vaških cest in poti
 - sofinansiranje programa del in nakupa opreme za požarno varnost
 - plačevanje električne energije
 - združevanje za funkcionalne potrebe KS
 - finansiranje drugih funkcionalnih obveznosti vaškega odbora, ostalih organizacij ter društev
 - ureditev vodnih zajetij
 - izgradnja ulične razsvetljave
 - potrebe LO, DS in CZ
- Višina samoprispevka bo znašala:

a) V DENARJU:

- 2 % od neto osebnega dohodka iz delovnega razmerja in nadomestil
- 4 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih dejavnosti
- 10 % od katastrskega dohodka iz kmetijske dejavnosti
- 2 % mesečno od povprečnega osebnega dohodka v občini v preteklem letu delavci, ki so na začasnem delu v tujini

b) V DELOVNI OBVEZNOSTI:

- 3 (tri) delovne dni letno po 8 ur za občana, nosilca gospodinjstva ali njegove družinske člane
 - 1 (en) traktorski prevoz letno za občana, nosilca gospodinjstva ali njegove družinske člane, v kolikor ima lastni traktor
- Nadomestilo za neopravljeni delovni dan, ki traja 8 ur znaša 25 DEM, za neopravljeni traktorski prevoz 50 DEM.

GLASUJEM

»ZA«

»PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako da obkroži besedo »ZA« če se strinja z uvedbo samoprispevka, oziroma besedo »PROTI« če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

11. člen

Za zbiranje sredstev in za izvajanje del po sprejetem programu je odgovoren Svet Krajevne skupnosti Tešanovci.

12. člen

Nadzor nad zbiranjem in uporabo sredstev zbranih s samoprispevkom bo opravljal Svet KS Tešanovci, ki bo o tem vsako leto poročal zboru občanov.

13. člen

Ta sklep velja z dnem objave v Uradnih objavah pomurskih občin.

Predsednik sveta KS:
Geza RITUPER, l. r.

16

Na osnovi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 35/85), 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS št. 23/77) in 15. člena Statuta KS Tešanovci, je Svet KS Tešanovci na seji dne 20. 12. 1991 po predhodni odločitvi za zboru občanov naselje TEŠANOVCI sprejel

SKLEP

o razpisu referenduma o uvedbi krajevnega samoprispevka za del območja KS Tešanovci, naselje TEŠANOVCI.

1. člen

Razpiše se referendum za območje KS Tešanovci, naselje TEŠANOVCI. Referendum bo v nedeljo, dne 9. 2. 1992.

2. člen

Sredstva zbrana s samoprispevkom bodo uporabljena za:

- asfaltiranje pločnikov po naselju
- popravilo in vzdrževanje kanalizacije
- popravilo in vzdrževanje vaškega vodovoda in eventualna priključitev na regionalni vodovod
- ureditev parkirnega prostora pri pokopališču
- vzdrževanje vaških cest in poti
- ureditev prizidka pri domu
- asfaltiranje ceste Tešanovci—Suhi vrh—V. gomila
- razširitev telefonije
- ureditev in vzdrževanje komunalnih objektov in naprav
- sofinansiranje programa del in nakupa opreme za požarno varnost
- plačevanje električne energije
- združevanje za funkcionalne potrebe KS
- finansiranje drugih funkcionalnih obveznosti vaškega odbora, ostalih organizacij ter društev
- potrebe LO, DS in CZ

3. člen

Za izvršitev programa bo potrebno 3.420.000,00 SLT, višina sredstev, ki naj bi se zbrala s samoprispevkom znaša 3.420.000,00 SLT.

4. člen

Samoprispevek se uvede za obdobje 5 (petih) let in sicer od 1. 3. 1992 do 28. 2. 1997.

5. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče na območju KS Tešanovci, v naselju TEŠANOVCI in sicer v naslednji višini:

a) V DENARJU:

- 2 % od neto osebnega dohodka iz delovnega razmerja in nadomestil
- 4 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih dejavnosti
- 10 % od katastrskega dohodka iz kmetijske dejavnosti
- 2 % mesečno od povprečnega osebnega dohodka v občini v preteklem letu delavci, ki so na začasnem delu v tujini

b) V DELOVNI OBVEZNOSTI:

- 2 (dva) delovna dneva letno po 8 ur za občana, nosilca gospodinjstva ali njegove družinske članke

Nadomestilo za neopravljeni delovni dan, ki traja 8 ur znaša 25 DEM.

6. člen

Samoprispevka v denarju in delovni obveznosti so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

7. člen

Delavcem, ki so na začasnem delu v tujini in imajo na območju za katerega se razpisuje referendum stalno bivališče, bo v pripravljanim postopku za razpis referenduma posredovan program, ki bo vseboval namen, vrsto, osnovo in višino samoprispevka, obdobje za katero se uvaja samoprispevek in izjava s katero se zavezanec izreče za uvedbo samoprispevka.

8. člen

Krajevna skupnost lahko sredstva samoprispevka, ki so začasno prosta vroči pri banki za določen čas.

9. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v splošni volilni imenik in občani, ki še nimajo volilne pravice, so pa v delovnem razmerju.

10. člen

Volilci glasujejo osebno in tajno z glasovnico, ki ima naslednje besedilo:

KRAJEVNA SKUPNOST TEŠANOVCI
naselje: TEŠANOVCI

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu dne 9. 2. 1992 o uvedbi krajevnega samoprispevka v denarju in delovni obveznosti v KS Tešanovci, naselje TEŠANOVCI, ki se uporabi za:

- asfaltiranje pločnikov po naselju
- popravilo in vzdrževanje kanalizacije
- popravilo in vzdrževanje vaškega vodovoda in eventualna priključitev na regionalni vodovod
- ureditev parkirnega prostora pri pokopališču
- vzdrževanje vaških cest in poti
- ureditev prizidka pri domu

- asfaltiranje ceste Tešanovci— Suhi vrh— V. gomila
- razširitev telefonije
- ureditev in vzdrževanje komunalnih objektov in naprav
- sofinansiranje programa del in nakupa opreme za požarno varnost
- plačevanje električne energije
- združevanje za funkcionalne potrebe KS
- finansiranje drugih funkcionalnih obveznosti vaškega odbora, ostalih organizacij ter društev
- potrebe LO, DS in CZ

Višina samoprispevka bo znašala:

a) V DENARJU:

- 2 % od neto osebnega dohodka iz delovnega razmerja in nadomestil
- 4 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih dejavnosti
- 10 % od katastrskega dohodka iz kmetijske dejavnosti
- 2 % mesečno od povprečnega osebnega dohodka v občini v preteklem letu delavci, ki so na začasnem delu v tujini

b) V DELOVNI OBVEZNOSTI:

- 2 (dva) delovna dneva letno po 8 ur za občana, nosilca gospodinjstva ali njegove družinske članke

Nadomestilo za neopravljeni delovni dan, ki traja 8 ur znaša 25 DEM.

GLASUJEM

»ZA«

»PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če se strinja z uvedbo samoprispevka, oziroma besedo »PROTI«, če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

11. člen

Za zbiranje sredstev in za izvajanje del po sprejetem programu je odgovoren Svet Krajevne skupnosti Tešanovci.

12. člen

Nadzor nad zbiranjem in uporabo sredstev zbranih s samoprispevkom bo opravljal Svet KS Tešanovci, ki bo o tem vsako leto poročal zboru občanov.

13. člen

Ta sklep velja z dnem objave v Uradnih objavah pomurskih občin.

Predsednik sveta KS:
Geza RITUPER, l. r.

17.

Na osnovi 183., 184., 185., 186. in 187. člena Statuta občine M. Sobota (Ur. objave pomurskih občin, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86) so zbori Skupščine občine M. Sobota na skupni seji dne 7. januarja 1992 sprejeli naslednji

sklep

I.

Predsednik Skupščine občine M. Sobota Andrej GERENČER, diplomirani ekonomist, Prešernova 17, bo funkcijo predsednika skupščine občine M. Sobota do novih volitev v občinsko skupščino opravljal neprofesionalno.

II.

Ta sklep začne veljati s 1. februarjem 1992.

Številka: 021-2/92-1

Datum: 7. januarja 1992

Predsednik
skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENČER, l. r.

Radijski in televizijski spored od 24. do 30. januarja

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

5.40 Prebujajte se z nami.
5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 NSTSNMV. 10.00 Poročila. 10.30 Konec tedenske prireditve. 11.30 Kabaret. 12.00 Poročila. BBC. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 21-232. 18.00 Narodnozabavna glasba. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

5.40 Prebujajte se z nami.
5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 Predstavljamo vam. 10.00 Poročila. 10.30 Potepajte se z nami. 11.00 Sobotni gost. 12.00 Poročila. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 21-232. 18.00 Narodnozabavna glasba. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

8.00 Dobro nedeljsko jutro vam želimo. 8.30 Horoskop. 9.00 Komentar tedna. 9.15 Mišeli in časi. 9.30 Srečanje na MV. 10.30 Nedeljska kuhinja. 12.00 Spored v madžarscini. 13.00 Parnski odmevi. 13.30 Minute za kmetovalce. 14.00 Poročila. 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

5.40 Prebujajte se z nami.
5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 Zgodilo se je. 10.00 Poročila. 10.30 Šport. 12.00 Poročila. BBC. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 Šport. 18.00 S krsčakom, cekron pa z marelon. 18.30 Poročila. BBC. 18.30 Iz naše preteklosti. 19.00 Konec sporeda.

5.40 Prebujajte se z nami.
5.50 Vreme, ceste. 6.15 Izbrano pesem tedna. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 Melodie vam predstavlja. 9.30 Melodie vam predstavlja. 10.00 Poročila. BBC. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 Srebrne nit. 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

5.40 Prebujajte se z nami.
5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 Glasbene uganke. 10.00 Poročila. 10.30 Isčemo za vas (zavrtite telefonsko številčnico in povejte nam, kaj vas žuli). 12.00 Poročila. BBC. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 16.45 Mali oglasi. 17.30 Poslušamo vas! 18.00 Narodnozabavna glasba. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

5.40 Prebujajte se z nami.
5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.40 Zvočno pismo iz Zagreba. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 Sedem veličastnih. 10.00 Poročila. 10.30 Tema dneva. 12.00 Poročila. BBC. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 To sem jaz. 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

TV SLOVENIJA 1

TV SLOVENIJA 1

TV SLOVENIJA 1

TV SLOVENIJA 1

TV SLOVENIJA 1

TV SLOVENIJA 1

TV SLOVENIJA 1

8.30 Program za otroke. 9.40 Euroritem. 13.30 TV-dnevnik 1. 14.45 Portret Sama Hubada. 15.35 P.1. Čajkovski: Patetična simfonija. 16.30 Poročila. 16.45 Tok tok, kontaktna oddaja za mlade. 18.40 Risanka. 19.00 Forum. 19.30 TV-dnevnik 2. 20.05 Karkoli drugega bi bilo pohlepno, angl. nadaljevanka. 21.00 Ex libris. Človek in pes. 21.50 TV-dnevnik 3. 22.00 Sova: Pri huxtablovih, amer. nanizanka. Pravica iz teme, amer. nanizanka. Oddaljeni glasovi, angleški film.

8.00 Angleščina. 8.20 Radovedni Taček. 8.45 Alf. 9.10 Klub Klobuk. 10.10 Bobenček. 12.05 Tednik. 13.00 TV-dnevnik 1. 13.15 Večerni gost. 14.30 Tok tok, kontaktna oddaja za mlade. 16.30 Poročila. 16.35 Pika gre v Hollywood, avstralski film. 17.55 Pot na Kitajsko. 18.40 Risanka. 19.00 Utrip. 19.15 Žrebanje 3x3. 19.30 TV-dnevnik 2. 20.05 Komu gori pod nogami? 21.10 Hlapčič, avstralski nadaljevanka. 22.00 TV-dnevnik 3. 22.35 Sova: Murphy Brown, amer. nanizanka. Pravica iz teme, amer. nanizanka. Modri de Ville, ameriški film. Ljudje počnejo vse mogoče, ameriški varietejski program.

8.40 Živžav. 9.35 Superbabica, angl. nanizanka. 10.00 Zvočni tamburici. 10.30 Ona + on. 11.30 Ozbiorja duha. 12.00 Kmetijska oddaja. 12.30 Videomih. 13.00 TV-dnevnik 1. 13.10 Strašilo, ameriški film. 15.30 Edouard in njegove hčere, franc. nadaljevanka. 16.30 Poročila. 16.35 Tepček, francoski film. 18.25 Risanka. 19.00 Zrcalo tedna. 19.15 Slovenski lot. 19.30 TV-dnevnik 2. 20.05 Zdravje. 21.10 Podarim-dobim. 21.30 Državno nadzorstvo. 22.20 TV-dnevnik 3. 22.50 Sova: ko se vname star panj, angl. nanizanka. Pravica iz teme, amer. nanizanka. Drugi program.

9.00 Zimski počitniški program: Muro in lubezen. Zlati dež, danska serija. 11.00 Moj otrok te ne, ameriški film. 12.30 Trogovina z mamili, amer. nadaljevanka. 13.30 TV-dnevnik 1. 16.00 Podarim-dobim. 16.30 Poročila. 16.45 Radovedni Taček. 17.25 Ozbiorja duha. 18.00 Boj za obstanek. 18.40 Risanka. 19.00 Zarišče. 20.05 Da, predsednik, angl. nanizanka. 20.40 Doseje. 21.25 Pošta, drama. 22.30 TV-dnevnik 3. 23.00 Sova: Monsignor Quixote, angl. nadaljevanka. Zvezdne steze, amer. nanizanka.

9.00 Zimski počitniški program: Muro in dva bahača. Zlati dež. 11.00 Divje in lepe, francoski film. 12.30 Euroritem. 12.50 Sedma steza. 13.10 Svetovalna oddaja. 13.30 TV-dnevnik 1. 13.45 Angleščina v poslovnih stikih. 14.05 Trema, ameriški film. 15.50 Alpe Jadran. 16.30 Poročila. 16.45 Program za otroke. 18.05 Svet poroč. 18.45 Risanka. 19.00 Zarišče. 19.30 TV-dnevnik 2. 20.05 Louisiana, amer. nadaljevanka. 21.10 Osmi dan. 22.05 TV-dnevnik 3. 22.30 Poslovna borza. 22.40 Svet fotografije. 23.15 Sova: V območju somraka, amer. nanizanka. Monsignor Quixote, angle. nadaljevanka.

9.00 Zimski počitniški program: Muro v živalskem vrtu. Zlati dež. 11.00 Vesela dvajseta leta s Stanom in Oliom. 12.30 Louisiana, amer. nadaljevanka. 13.30 TV-dnevnik 1. 14.30 Zgodbe iz školje. 15.30 Svet narave. 16.30 TV-dnevnik 1. 16.50 Klub Klobuk. 18.40 Risanka. 19.00 Zarišče. 19.30 TV-dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Padlo z neba, španski film. 22.10 TV-dnevnik 3. 22.40 Sova: Alf, amer. nanizanka. Trenerka moške ekipe, angl. nadaljevanka. Glasba skozi čas.

9.00 Zimski počitniški program: Palčki nimajo pojma. Zlati dež. 11.00 Zaupno poročilo o strpu, amer. film o zgodovini stripa. 13.30 TV-dnevnik 1. 14.20 Športna središča, ponovitve. 16.30 Poročila. 16.45 Superbabica, angl. nanizanka. 17.10 Živžav. 18.05 Že veste?, svetovalno izobraževalna oddaja. 18.40 Risanka. 19.00 Zarišče. 19.30 TV-dnevnik 2. 20.05 Razrednik, amer. nanizanka. 20.40 Gore in ljudje. 21.40 Tednik. 22.40 TV-dnevnik 3. 23.20 Sova: Trenerka moške ekipe, angl. nadaljevanka. Ne za peni več, ne za peni manj, angl. nadaljevanka.

HTV 1

HTV 1

HTV 1

HTV 1

HTV 1

HTV 1

HTV 1

8.00 Poročila. 8.05 TV koledar. 8.15 Servisne informacije. 8.30 Tuja dokumentarna serija, ponovitve. 9.30 Izpit iz nepoznane snovi, serija. 10.00 Poročila. 10.05 TV šola, predmetni pouk. 12.00 Poročila. 12.05 Spregladali ste, pogledite. 13.00 Tisk. 14.00 Poročila. 14.10 Zakon divjega zahoda, ameriški igrani film. 16.00 Poročila. 16.15 Poročila iz regionalnih studijev. 16.30 Dokumentarna serija. 17.15 Poročila v angleškem jeziku. 17.20 Gremo dalje. 18.00 Poročila. 18.15 Santa Barbara, serijski film. 19.00 Sanje brez meja. 19.05 Glasba. 19.27 Nocoj. 19.30 Dnevnik 1. 20.05 Velik plan. 21.35 Glasbena oddaja. 22.20 Kulturna oddaja. 23.25 Dnevnik 2. 23.50 Poročila v angleškem jeziku. 23.55 Poročila v nemškem jeziku. 0.00 TV izbor. 1.00 Poročila.

7.40 Test. 7.55 Pregled programa. 8.00 Poročila. 8.05 TV koledar. 8.15 Poslovne informacije. 8.30 Dokumentarna serija. 9.00 Otrok mira, glasbena oddaja. 10.00 Poročila. 10.05 TV šola. 11.05 Eduard in njegove hčere, serijski film. 12.00 Poročila. 12.05 Spregladali ste, pogledite. 13.00 Tisk. 14.00 Poročila. 14.10 Risanke. 16.00 Poročila. 16.35 Leteči medvedi, risanka. 17.00 Poročila v angleškem jeziku. 17.05 Dokumentarna oddaja. 18.00 Poročila. 18.10 Dnevnik oženaška. 19.10 Glasba. 19.27 Nocoj. 19.30 Dnevnik 1. 20.00 Glasbena emisija. 23.00 Dnevnik 2. 23.25 Glasba. 23.50 Poročila v angleškem jeziku. 23.55 Poročila v nemškem jeziku. 0.00 TV izbor. 01.00 Poročila.

8.35 TV koledar. 8.45 Poslovne informacije. Pregled tiska. 9.00 Potovanje okoli sveta v 80 dneh, tuja dokumentarna serija, ponovitve. 10.00 Program za otroke. 11.00 Zagrebški solisti za Dubrovnik. 12.00 Poročila. 12.05 Plodovi zemlje, kmetijska oddaja. 14.00 Rudi Carrell Show (1/4). 15.30 Miller M. 16.00 Poročila. 16.15 Poročila iz regionalnih studijev HTV. 16.35 Leteči medvedi, risanka (12/19). 17.00 Poročila v angleškem jeziku. 17.05 Iz Zagreba z lubezenjo. 17.35 Hrvaška vojna lirika. 18.00 Poročila. 18.10 Mozart na turneji. 19.05 Glasba. 19.25 Nocoj. 19.30 Dnevnik 1. 20.05 Zvijezde izkušnje, dokumentarna serija (5/12). 20.55 Sedma noč. 22.10 Sport. 22.30 Dnevnik 2. 22.50 Poročila v angleškem jeziku. 22.55 Poročila v nemškem jeziku. 23.00 TV poudarki. 0.00 Poročila.

8.25 Pregled programa. 8.30 Poročila. 8.35 TV koledar. 8.45 Poslovne informacije. Pregled tiska. 9.00 Zodiaki, tuja dokumentarna serija, ponovitve. 9.50 Risanke. 10.00 Poročila. 10.05 TV šola, predmetni pouk. Program za učence 1. in 2. razreda. 11.05 Goranove zgodbe. 11.20 Grimmove pravljice. Klatče. 11.35 Taxi, humoristična serija, ponovitve (11/13). 12.00 Poročila. 13.00 Tiska, tuji dopisniki na Hrvaškem. 14.00 Poročila. 14.10 Spregladali ste, pogledite. 16.00 Poročila. 16.15 Poročila iz regionalnih programov HTV. 16.30 Kristjani, tuja dokumentarna serija (11/13). 17.20 Poročila. 18.00 Glasba. 18.10 Glasba. 18.30 Santa Barbara, serijski film (8/50). 19.15 Glasba. 19.25 Nocoj. 19.30 Dnevnik 1. 20.05 Sport. 20.50 Hrvaška v svetu. 21.55 Dnevnik 2. 22.20 V Lisinski: Porin, opera, posnetek (2/3). 22.50 Poročila v angleškem jeziku. 22.55 Poročila v nemškem jeziku. 23.00 TV poudarki. 0.00 Poročila.

10.05 TV šola, predmetni pouk. Program za učence od 5. — 8. razreda. 11.05 Mali svet. 11.35 Taxi, humoristična serija, ponovitve (12/13). 12.00 Poročila. 13.00 Tisk, tuji dopisniki na Hrvaškem. 14.00 Poročila. 14.10 Spregladali ste, pogledite. 15.30 Predmetni pouk. 16.00 Poročila. 16.30 Malavizija. 17.15 Poročila v angleškem jeziku. 17.20 Gremo naprej. 18.00 Poročila. 18.10 Glasba. 18.30 Santa Barbara, serijski film (8/50). 19.15 Glasba. 19.25 Nocoj. 19.30 Dnevnik 1. 20.05 Spekter. 21.05 Glasbena oddaja. 21.50 Hrvaški dokumentarni film. 22.25 Dnevnik 2. 22.50 Poročila v angleškem jeziku. 22.55 Poročila v nemškem jeziku. 23.00 TV poudarki. 0.00 Poročila.

8.10 Test. 8.25 Pregled programa. 8.30 Poročila. 8.35 TV koledar. 8.45 Servisne informacije. Pregled tiska. 9.00 Tuja dokumentarna serija, ponovitve. 9.50 Risanke. 10.00 Poročila. 10.05 TV šola, predmetni pouk. Program za učence 3. in 4. razreda. 11.05 Tuja drama za otroke. 14.00 Poročila. 14.10 Spregladali ste, pogledite. 16.00 Poročila. 16.15 Poročila iz regionalnih studijev. 16.35 Družinske teme. 17.05 Posebni program. 17.15 Poročila v angleškem jeziku. 17.20 Gremo naprej. 18.00 Poročila. 18.10 Glasba. 18.30 Santa Barbara, serijski film (9/50). 19.15 Glasba. 19.25 Nocoj. 19.30 Dnevnik 2. 22.50 Poročila v angleškem jeziku. 22.55 Poročila v nemškem jeziku. 23.00 TV poudarki. 0.00 Poročila.

10.05 TV šola, predmetni pouk. 12.00 Poročila. 12.05 Spregladali ste — pogledite. 13.00 Tisk. 14.00 Poročila. 14.10 Kar najdeš je tvoje, ameriški igrani film. 16.00 Poročila. 16.15 Poročila iz regionalnih studijev. 16.30 Jezik in govor (1/4). 17.15 Poročila v angleškem jeziku. 17.20 Gremo naprej. 18.00 Poročila. 18.15 Santa Barbara, serijski film (6/50). 19.00 Sanje brez meja. 19.05 Glasba. 19.27 Nocoj. 19.30 Dnevnik 1. 20.05 Zabavni program. 20.50 Spekter. 21.50 Glasba. 22.10 Dokumentarna serija. 23.00 Dnevnik 2. 23.25 Glasba. 23.50 Poročila v angleškem jeziku. 23.55 Poročila v nemškem jeziku. 0.00 TV izbor. 1.00 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Številna družina. 9.30 Ruščina. 10.00 TV šola: kako ostanem zdrav? 10.15 Mnogo služb — eno podjetje. 10.40 Dvoje življenj. Marije Pucala, film. 11.55 Cerkev na pokopališču. 12.15 Reportaže iz Avstrije. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Sužnja Isaura. 14.00 Waltonovi. 14.45 Mladost v studiu. 15.00 Otroški spored. 15.05 Risanke. 15.30 Am dam des. 15.55 Strelovd. 16.05 Ometi z zabavišča. 16.30 Mini kviz. 16.55 Teleskop. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Spored po željah. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 MacGyver. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Sport. 20.15 Start. 21.15 Pogledi s strani. 21.35 Zenska v rdečem, film. 23.00 Večerni sport. 23.30 Požiralci. 23.55 Čas v sliki. 0.00 Čas v sliki.

9.00 Čas v sliki. 9.05 Številna družina. 9.30 Ruščina. 10.00 Francoščina. 10.30 Ruščina. 11.00 Zenska v rdečem, film. 12.25 Risanke. 12.30 Halo Avstrija. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.45 Maskarada, film. 15.10 Otroški spored. 15.30 Modre izjave kralja Salomona. 15.55 Bremenski mestni muzikanti. 16.00 Spored po željah. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Lassie, film. 18.00 Čas v sliki. 18.30 MacGyver. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Sport. 20.15 Stavim, da... 22.05 Zlata dekleta. 22.30 Novo mamilo (Fatal Beauty), kriminalni film. 0.10 Čas v sliki. 0.15 Zasebni detektiv Joe Dancer. 1.45 Čas v sliki. 1.50 Ex libris.

9.00 Čas v sliki. 9.05 Kralj. pravični film. 10.40 Raj za živali. 11.00 Tiskovna konferenca. 12.00 Tednik. 12.30 Orientacija. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Številna družina. 13.35 V divjini severa, pustolovski film. 15.25 Sveto pismo za otroke. 15.30 Otroški spored. 15.55 7 knjiž in ti. 16.15 Ena, dve, tri. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 X-Large in X-Charis. 18.00 Čas v sliki. 18.05 X-Large, mladinski magazin. 18.30 MacGyver. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Regina na stopnicah. 21.10 Matere: Marija Schell. 21.55 Glas islama. 22.00 Glasba. 22.00 Poročila. 23.00 TV poudarki.

9.00 Čas v sliki. 9.05 Številna družina. 9.30 Avstrija v sliki. 10.00 Jaz sem Musliman. 10.15 Sol. 10.30 Detektiv Joe Dancer. 12.00 Kafka in resnica. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Sport. 13.35 Srečanje z naravo. 14.05 Waltonovi. 14.50 Kraljestvo narave. 15.00 Otroški spored. 15.05 Risanke. 15.30 Am dam des. 16.05 Otroci s hrupnega trga. 16.30 Otroci sprašujejo. 16.55 Teleskop. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Spored po željah. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 MacGyver. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sport v ponedeljek. 21.15 Pogledi s strani. 21.25 Miami Vice. 21.40 Apropoz film. 22.40 Brazilija. 0.55 Čas v sliki.

9.00 Čas v sliki. 9.05 Policijska inspekcija. 9.30 Angleščina. 10.00 Turki in Evropa. 10.15 Mleko in mlečni izdelki. 10.30 Srečanje s truplom, kriminalni film. 12.05 Sport v ponedeljek, ponovitve. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Sužnja Isaura. 14.00 Waltonovi. 14.45 Jutrnji spored. 15.00 Jaz in ti. 15.05 Tudi pošliti se je ureba. 15.30 Am dam des. 16.05 Otroci s hrupnega trga. 16.30 Glasbena delavnica. 16.55 Teleskop. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Spored po željah. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 MacGyver. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Sport. 20.15 Dežela gora. 21.07 Pogledi s strani. 21.15 Milijonski dedič, nadaljevanka. 22.05 Peter Strohm. 22.55 Biti ali ne biti, film. 0.30 Magnum. 1.15 Čas v sliki.

9.00 Čas v sliki. 9.05 Policijska inspekcija. 9.30 Francoščina. 10.00 Sloni. 10.30 V divjini severa, film. 12.05 Risanke. 12.10 Reportaže iz tujine. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Sužnja Isaura. 14.00 Waltonovi. 14.45 Zgodovina srekarstva. 15.00 Otroški spored. 15.05 Risanke. 15.30 Lutke. 15.55 Otroški prometni klub. 16.05 Otroci s hrupnega trga. 16.30 Mini klub. 16.55 Teleskop. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Spored po željah. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 MacGyver. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Gonilna moč, film. 21.45 Pogledi s strani. 21.55 Evropski policaji. 22.50 Mestece Peyton. 0.45 Čas v sliki.

9.00 Čas v sliki. 9.05 Policijska inspekcija. 9.30 Dežela in ljudje. 10.00 Zivljenje v srednjem veku. 10.15 Poklicne informacije. 10.30 Maskarada, film. 12.05 Tisoč mojstrov. 12.15 Klub za starejše. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Sužnja Isaura. 14.00 Waltonovi. 14.55 Delfini. 15.00 Otroški spored. 15.05 Čudovito potovanje v notranost človeškega telesa. 15.30 Am dam des. 15.55 Mini scena. 16.05 Otroci s hrupnega trga. 16.30 Uspešnice in napotki. 16.55 Teleskop. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Spored po željah. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 Sedaj ali nikoli, šou. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Sport. 20.15 Film. 21.20 Pogledi s strani. 21.30 Mister Horn, film. 23.00 Čaj v Arhimidejevem harem. 0.45 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

TV MADŽARSKA

TV MADŽARSKA

TV MADŽARSKA

TV MADŽARSKA

TV MADŽARSKA

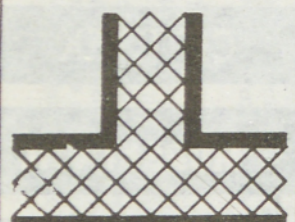
TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska. 8.35 Športni. 8.50 Pomoč v duševni krizi. 9.00 Dallas. 57. del. 16.00 Popoldanski saldo. 16.10 Mozart. 16.30 Švicarska ura. 17.00 Vprašanja kristjanov. 17.05 Zdravilo — koristi, škodi? 17.20 Wilhelm Tell, serija. 17.50 Svet denarja. 18.00 Okno. 19.00 Igra. 19.15 Zabavna glasba. 20.00 Dnevnik, sport. 20.35 Dallas, pon. 21.30 Panorama. 22.25 Po deseti. 23.00 Pop glasba. 23.45 Dvajsetimilijonno leto, tv-igra. II. program. 6.00 Sončni tv, informativni magazin. 12.00 Sesta. 16.25 Bos v postelji, nemška serija. 17.30 Za otroke. 18.00 Dnevnik, sport. 19.00 Sanjska ladja, tv-film. 20.05 Eksplozivno. 21.05 Dixie, ladja. 21.25 Meje znanosti. 23.00 Večerni saldo. 22.25 Pred koncem dneva. 22.50 Ljubljence amerike. I. del serije.

6.15 Dobro jutro, Madžarska, magazin. 7.30 Za otroke in ne le zanje. 9.45 Tenis. 11.30 Mladinski magazin. 11.00 Tv-magister. 12.30 Zunanja politika. 13.30 Za otroke. 14.30 Improvizacija. 15.00 Forum. 15.50 Risanke. 17.00 Kamera variete. 18.05 Za otroke. 18.30 Bos. 19.05 Apropoz. 20.00 Dnevnik, sport. 20.35 Vroč sobotni večer, ameriški film. 22.30 Loterija "Bongos", žrebanje. 23.40 Rdeča Amazonka, francoski film II. program. 7.00 Sončni vzhod, magazin. 10.05 Prizma, način življenja. 11.00 Za otroke. 12.50 Pop rock. 13.15 Abigel, mladinska serija. 14.35 Kitis in pes. 22. del. 15.00 Edina Zemlja, serija. 16.10 Angleščina. 16.40 Rock studio. 17.10 Kino top 10. 17.40 Za otroke. 18.10 Teleskop. 19.00 "Novi" Svetnik, kriminalka. 20.40 Umetnostno drsanje. 22.00 Večerni saldo. 22.25 Ljubljence Amerike, I. del serije.

6.45 Kaška tv. 7.30 Za otroke. 8.35 Nedeljski magazin. 11.00 Za boljji jezik. 11.10 O veri. 11.15 Paravan. 11.45 Domoznanstvo. 12.00 Glasbeni butik. 13.00 Financiaci Times. 13.30 Igralec Pál Jávör. 14.00 Denarini države. 14.45 Arhitektura. 15.30 Tenis. 16.00 Borkochba. 16.40 Verski program. 17.00 Walt Disney

DEKOR

podjetje finalnih del
v gradbeništvu, p.o.

69000 Murska Sobota
Kopališka ulica
telefon: 069/31-600
fax: 069/21-509

IZDELUJEMO, PRODAJAMO IN VGRAJUJEMO:

- okenske police, stopnice, tlake ter druge ozdelke iz marmora ali granita
- različne vrste nagrobnikov
- ključavničarske kovaške in kleparske izdelke
- okna in vrata iz železnih ali aluminijastih profilov

POLEPŠUJEMO VSE VRSTE OBJEKTOV:

- s slikopleskarskimi, keramičarskimi, kamnoseškimi, parketarskimi ter drugimi tlačarskimi deli

IZVAJAMO:

- toplotne izolacije fasad
- vse vrste zasteklitev
- različna krovna in kleparska dela
- vodovodna, ključavničarska in kovaška dela
- rušitvena in zidarska dela
- vzdrževalna in obnovitvena mizarska dela
- kovaška popravila kmetijskih in drugih strojev.

VSE IZDELKE IN STORITVE OPRAVLJAMO DEKORATIVNO, STROKOVNO IN KAKOVOSTNO PO VNAPREJ DOLOČENI KONKURENČNI CENI IN V DOGOVORJENEM ČASU!

OSNOVNA ŠOLA FOKOVCI

Komisija za delovna razmerja OŠ Fokovci

razpisuje

naslednja prosta dela in naloge:

- UČITELJA NEMŠKEGA JEZIKA, NDČ, s polovičnim delovnim časom,
- UČITELJA GLASBENE VZGOJE, NDČ, z manj kot polovičnim delovnim časom (7 ur tedensko)

Pogoj: PRU ali P

Začetek dela: 10. 2. 1992

Prijave z dokazili o strokovnosti je potrebno poslati na OŠ Fokovci, 69208 Fokovci, v 8 dneh po izidu razpisa.

Kino

SPORED FILMOV V KINU

»PARK« M. SOBOTA
PETEK, 24. jan., ob 17. uri amer. vestern PLEŠE Z VOLKOV. Izredna dolžina filma.

PETEK, 24. jan., ob 20. uri amer. trdoderotični film NAJBOLJŠA UČITE-LJICA

MOTORNIA VOZILA

ZASTAVO 101, letnik 1978 (500 DEM), motor za Z 101, prednje in zadnje steklo, vrata za prtljajnik, kompletni volan z mehanizmom, prednje luči, vse za Z 750 prodam. 87-688. M-pf

VW HROŠČ 1300, obnovljen, registriran do 6. 12. 1992, prodam. Branko Vratar, Moravske Toplice, Čuber 41. M-908

JUGO, star 2 leti, registriran do januarja 1993, prodam. 69-192. M-3102
RENAULT 25 GTX ugodno prodam. 60-516. M-3105

RENAULT 5 CAMPUS, letnik 1991, rdeče barve, prevoženih 7000 km, prodam. 65-013, do 15.00 ali 62-981, po 15. uri. M-3106

ODKUPUJEM OSEBNE AVTOMOBILE IN KMETIJSKE STROJE. (062) 714-113, delovni čas od 11. do 16. ure. Antolčić, Zerovinci. M-3484

R 5 TL letnik 1977, obnovljen, prodam za 2000 DEM. (062) 26-630 od 9.—12. ure. M-3109

FORD TAUNUS XL, barvni TV, črno-beli TV in dvobrazdni plug, visok klirens, vse po ugodni ceni prodam. Anton Kocuvan, Preetinci 39, Mala Nedelja. M-3492

ZASTAVO 128, letnik 1986, prevoženih 70.000 km, prodam. Solina 26. M-906

TOVARNI AVTOMOBIL MAN, prekučni, 7-tonski, registriran, prodam. Milan Topolovec, Kerenčičeva 5a, G. Radgona. M-3101

OSEBNI AVTO OPEL KADETT C, letnik 1978, nujno in ugodno prodam. Črenšovci, Gasilska 12. M-860

GOLF JGL DIZEL, letnik 1984, 10 meseč, in GOLF JGL, bencin, letnik 1981, prodam. 46-147. M-861

MOPED za invalide prodam. Peskovci 20. M-864

GOLF, letnik 1979, in FIAT 132, letnik 1979 (prvega za 1.500, drugega za 2.000 DEM) prodam. Ivašič, Dol. Slaveči 73. M-866

JUGO KORAL 55, letnik 1989, garažiran, prevoženih 18.000 km, rdeče barve, registriran do januarja 1993, prodam. 43-030. M-869

RENAULT 5 KAMPUS, kovinski, star 1,5 leta, prodam. 31-808. M-877

OPEL KADETT 1.6 S, december 1986, 70.000 km, dodatno, športno opremljen, prodam. Daniel Lebar, Št. Kovača 80, Turnišče. M-874

OPEL ASCONO 1.6, za motor in menjalnik, prodam. 53-157. M-875
OSEBNI AVTO GOLF, letnik 1980, prodam za 3.900 DEM ali tolaško protivrednost. Franc Kovač, Št. Kovača 17. M. Sobota. M-878
ZASTAVO 850, kombi, keson, letnik 1985, prodam. 25-295. M-892
VW PASATT, letnik 1978, in SIMCO HORIZON, letnik 1978, prodam. Kozic, Oktobrske revolucije 46, M. Sobota. M-894
JUGO 45, karamboliran, motor nepoškodovan, prodam. Naslov: Skledar, Solina 26. M-899
TAM 75 1 3 BK, prekučnik, letnik 1984, prodam. Vogrinec, Velika Polana 123. M-923
JUGO KORAL 55, letnik 1988, prodam. 48-504. M-917
JUGO 55 CORAL, letnik 1988, prodam. 23-936. M-920

Bettinci, Ravenska 27, tel.: 42-151

● ponovno levi's ● velika izbira daril

Mednarodna firma išče zastopnike (akviziterje) za prodajo v svetu visoko priznane izdelke. Ponujamo popolno uvajanje in nadpovprečen zaslužek v tuji valuti. Tel.: (062) 37-902.

ZIVALI

VISOKO BREJO KRAVO, staro 3 leta, prodam. Martin Sobčan, Kolodvorska 27, Lendava. M-4494

DOBERMANKO, staro 3 leta, z rodovnikom, mirnega značaja, ugodno prodam. Kramar, Mekotnjak 3, Ljutomer, 81-798, dopoldan. M-3495

KRAVO, brejo 8 mesecev, prodam. Mladinska 47, Bakovci. M-907

KRAVO, brejo 9 mesecev, kontrola A, prodam. Vugrinec, Žižki 121. M-902

BREJO SVINJO, prodam. Satahovci 33. M-903

KRAVO, staro 4 leta, brejo 8 mesecev, prodam. Andrejci 13. M-881

TELICO, brejo 9 mesecev, prodam. Rudolf Bedić, Budinci 17. M-882

KRAVO, staro 7 let, 9 mesecev brejo, prodam. Ivan Kustec, Prekmurske Ceste 36, Črenšovci, 70-975. M-900

POSEST

DVOSOBNO ALI TRISOBNOSTANOVANJE v Gornji Radgoni odkupim namesto vas. Uslugo plačam. 26-122, po 16. uri. M-3094

MEŠAN BOGAT GOZD (73,6 ara) prodam pri Brezovcih po 1 DEM/m². 23-122, dopoldan ali 26-469, doma. M-pop

ENOINPOLSOBNOSTANOVANJE v Murski Soboti prodam. Ponudbe na udravo lista pod TAKOJ. M-fs

GRADBENO PARCELO, 600 m², z gradbeno dokumentacijo, v Črenšovcih, s temelji 12 x 9, prodam. (061) 447-251. M-3110

NJIVO, 27 arov, v Murski Soboti, ugodno prodam. (062) 24-994. M-3094

NJIVI, 70 in 45, in gozd, 24 arov, v k.o. Gorica, ugodno prodam. 45-373. M-904

VINOGRAD, 7 arov, na sončni legi, in 3 are obdelovalne površine v Dolvgaških gorah ugodno prodam. 76-888. M-4492

GOZD, mešan, bor-bukev, tehnično-gradbeni les, 58,6 ara, prodam. 26-495. M-859

GOZD, 32 ara, prodam. 57-172. M-876

NEDOGRAJENO HIŠO v Borejih prodam. 46-191. M-879

POSESTVO in hišo v Trtkovi 27, p. Benedikt, prodam za 50.000 DEM. Trtkova 27, p. Benedikt. M-888

STAREJŠO HIŠO z zemljo, sadovnjakom v Sotini, in hladilnik, prodam. Šeruga, Zorana Velnarja 19. M. Sobota. M-915

ZEMLJO, 2,42 ha v k.o. Gančani — Lipa, možnost plačila na obroke, prodam. 32-666. M-912

GARSONJERO v prtiličju, z balkonom, v Murski Soboti, na Lendavski ulici, prodam. 48-529. M-913

HIŠO v Veržetu, ugodno prodam. (062) 819-676 od 19. do 20. ure. M-879

TRISOBNOSTANOVANJE, 70 m² + 8 m² balkona, telefon, centralna, dvigalo, leto gradnje 1980, na Lendavski zamenjam za večje ali manjše v starejšem bloku. 21-064, dopoldan.

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

TRAKTOR IMT 560 s prikolico ugodno prodam. 60-516. M-3104

TRAKTOR IMT 533, star 10 let, prodam. 86-144. M-890

KOMBAJN ZA PULJENJE REPE, v odličnem stanju, poceni prodam. (062) 724-556. M-222

KOMBAJN EPPLE 840 in sadilec za koruzo, OLT, prodam. Vogrinec, Norički Vrh 2, Gornja Radgona. M-3109

TRAKTOR IMT 549, s 40 delovnimi urami, prodam. (062) 721-926. M-3110

TRAKTOR TORPEDO 48, 4-tonsko prikolico, krožne brane, navadno branje, prodam. 75-524, po 15. uri. M-4489

CREINO, 2200 l, dobro ohranjeno, ugodno prodam ali zamenjam za večjo ali za NPK. 68-171. M-3491
TROŠILNIK HLEVSKEGA GNOJA, 4-delno brano, čelni nakladalnik Sip za tipe Zetor prodam. 68-035. M-3496
KUPIM KOSILNICO BCS in ZETVENO NAPRAVO. (061) 860-192, po 16. uri. M-3106
KOMBAJN ZMAJ, letnik 1983, pšenični in koruzni adapter, prodam. Ceno določimo pri ogledu. Korošec, Muskanjci 6, Gorišnica, (062) 708-071. M-3458
MOLZNI STROJ in prikolico za avto, malo rabljeno, prodam. Lipovci 86, 41-002. M-872

RAZNO

STRUŽNICO REYORVER z dodatnim orodjem prodam. 75-017. M-4500

UČINKOVITO SREDSTVO PROTI VOLUHARJEM IN KRTO. HRANA ZA ZUNANJE PTIČKE Z NAVODILI. Sredstvo za zimsko škropljenje sadnega drevja in vinske trte prodam. Naročila po (068) 41-199. M-4500

HLADILNO OMARO LTH, 1400 l, primerno za trgovine in mesnice, 50% ceneje, prodam. 21-691. M-909

DELE ZA LADO 1200, trifazni elektromotor, kuhinjski boiler in mlina za grozdje prodam. Milena Tauzelj, Plitvički Vrh 24, G. Radgona. M-3107

MIZARSKO KOMBINIRKO — hobi, prodam za 1.500 DEM. 70-320, po 15. uri. M-3501

MOŠKI, 41/168/70, z lepo službo, samski, želi spoznati prijateljico — lahko mamico, staro do 40 let, za skupna srečanja. Ponudbe pošljite na upravo lista pod šifro: Ljutomerčan.

NOV MOTOR, dizel in bencin-petrolej, za kosilnico BCS prodam. (061) 860-192, po 16. uri. M-444

BRIVSKO-FRIZERSKI STOL, prodam. 69-062 ali naslov v upravi lista. M-766

SEDEŽNO GARNITURO ugodno prodam. Cena po dogovoru. 75-565. M-4485

Prekliče! Preključem veljavnost spričevala l. letnika srednje gostinske šole v Mariboru, izdanega na ime Sonja Fekonja, Illovič 42, p. Ivanjкови. M-3489

ELEKTRIČNO KITARO HOHNER ARBOR (kovinsko rdeča, 3 magneti, tremola, oblika cahrvel by jackson) fender jazz bass (made in USA) in mikrofoni Shure 565 — Dynamic, ugodno prodam. 81-846. M-in

JEDILNI KOTIČEK in dva stola prodam za 2.500 SLT. 23-818. M-905

LOGARITEMSKE ANTENE, z ojačevalci, prodam. Gomilica 45 a, 72-138. M-858

Prekliče! Preključem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega l. 1974 na CPS v M. Soboti na ime Matija Horvat, Žižki 121 a. M-867

RAČUNALNIK AMIGA 500 z zunanjo disketno enoto in igralno palico ter barvni monitor prodam. 23-351. M-918

ZAMRZOVALNO OMARO, 220 l, staro 1 leto in termoakumulacijsko peč, 2,5 kW, prodam. Možnost plačila na dva obroka. Puconci 21 g. M-918

ELIND 5, novo termoakumulacijsko peč, ugodno prodam. Todorovič, Finžgarjeva 27, Murska Sobota, 32-330. M-919

RAČUNALNIK COMMODORE 64 z dodatno opremo ugodno prodam. 21-838. M-921

PRALNI STROJ GORENJE, električni števec — trifazni in moped Jawa prodam. Partizanska 31, M. Sobota, 22-991. M-918

NOV ČRNO-BELI PRENOSNI TELEVIZOR prodam za 1.000 ATS. Stefan Janža, Iva Lole Ribarja 20, M. Sobota (pred kurivom). Ogled po 15. uri ob delavnikih, v soboto in nedeljo po dan. M-922

BALIRANO SENO in grabljalnik Pononija, malo rabljen, prodam. Munkoš, Kobilje 7. M-871

ŽAGAN LES za ostrežje, plohe, 8 cm in škipce za seno prodam. Marjan 50, M-873

CENTRALNI ŠTEDILOK GORENJE 20.000 kalorij MIV prodam. August Andrejek, Dolnji Slaveči in Grad. M-880

REGAL ZA DNEVNO SOBO s kavč ugodno prodam. 62-699, po poldan. M-883

ŠIVALNI STROJ SINGER in pletilni stroj FAF prodam. 24-796. M-881

Prekliče! Preključem veljavnost zaključnega spričevala za šol. l. 1970/71, izdan na Gostinski šoli v Radenci. Anja Trstenjak, Libanje 1, Ivanjкови. 886

VIDEOREKORDER PROFEX in 28 snemalnih kaset prodam. Stefan Črlec, Bodonci 82. M-887

PIANINO znamke Forster, star 4 leta, odlično ohranjen, prodam. 21-403, zvečer. M-889

BOROVO HLUDOVINO prodam. 45-253. M-893

DVE MATURANTSKI OBLEKE, 38, prodam. Andrejci. 48-129. M-895

AKVIZITERJE za prodajo iskanih gospodinskih pripomočkov iščem. 24-089. M-897

TERVOL, trdi, 4 in 5-cm, ugodno prodam. 24-929. M-911

POHIŠTVO za spalnico Anita prodam. Ogled vsak dan od 17. do 19. ure. Smolčić, Cvetkova 19, M. Sobota. M-914

PRALNI STROJ s sušilnikom, netrabljen, vlečno kljuko za golf, stresni lenpenko in vratna krila, prodam. 24-188. M-916

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči ali ledeni, pokličite

IZOLACIJSKI SERVIS

F. HAJDINJAK,

Gornji Slaveči 6, Kuzma

tel. 55 071

Popravilo z garancijo na vašem domu

DELO

DELAVCA NA KMETIJI, z izpitom za traktor iščem. Naslov v upravi sta. M-856

NATAKARICO zaposlimo. Okrepovalnica Pinke, Ulica Juša Kramarja, Črenšovci. M-863

IŠČEM STALNO POMOČ ZA OSTARELO MATER v Križevcih pri Ljutomeru. Ponujamo stanovanje in hrano. Drugo po dogovoru. 62-275. M-870

ZAPOSLIM DELAVCA v kovinarski stroki. OD po dogovoru. 53-137. M-875

ŽENSKO ali dekle za pomoč v gospodinjstvu na kmetiji iščem. En otrok ni ovira. Stanovanje v hiši. 57-048. M-891

IŠČEM DEKLE KOT FOTOMODEL: LAHKO TUDI KOT ZASTUPNICA. Ponudbe pod: TV Produkcija, C. Proletarskih Brigad 75, 62000 Maribor.

NOVO! NOVO! NOVO!

Enkratno doživetje — **NOČNO KOPANJE V HOTELU AJDA** v Zdravilišču Moravske Toplice, vsak petek in soboto od 21. do 23. ure.

Romantična noč naj se konča v **TAVERNI** hotela **AJDA** ob zvokih **dua DIDI**.

● Vse stare vstopnice za kopanje veljajo do 1. marca 1992!

Tovarna masivnega pohištva MURALES Ljutomer in MURALES — ŽAGA ORMOŽ

odkupi je hlodovino in žagani les:

— hrast — jesen — bukev — jelša

Plačilo takoj oziroma po dogovoru, kakor tudi način prevzema.

Pokličite nas po telefonu (069) 81-301 in 82-412. MURALES, Ljutomer ali (062) 701-105. MURALES — ŽAGA ORMOŽ, vsak delovnik od 7. do 14. ure.

● Zaželeno je, da nas pokličete ob ponedeljkih.

Priporoča se MURALES LJUTOMER!

VESTNIK

VESTNIK — Izdaja Podjetje za informiranje Murska Sobota

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Renata Bakan-Ficko, Bernarda Balazic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Mauček, Stefan Smej, Stefan Sobčan, Endre Gönter (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29, Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 25-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za IV. trimesečje 1991 je 350,00 SLT, za podjetja 700,00 SLT, za naročnike v tujini 70 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni računi pri A-banki Ljubljana: 50100-620-0012-5049512.

Tisk: GZP Mariborski tisk, Maribor. Vestnik je oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.

ZAHVALA
Ob boleči izgubi neše drage mame

Ane Celec
iz Gorice

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti. Hvala vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem, upokojencem in gasilcem. Iskrena hvala g. duhovniku in cerkvenemu zboru za tople besede slovesa.

Gorica, 10. 1. 1992

Z bolečino v srcu njeni najdražji

Minilo žalostno je leto, zapustila dam in svoje drage si, na tvojem grobu roža le cveti, ki grenka solza jo rosi

Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni,
prej bila tako prijazna,
zdaj otožna, tuja se nam zdi.

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je zapustila draga mama, babica in prababica

Marija Šiplič

roj. Barbarič
iz Sebebovec 16

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in šopke, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in kolektivu Avtobusnega prometa iz Murske Sobote.

Vsem še enkrat hvala!

Žalujoci: hčerki Zorica in Marija, sin Štefan z družinami ter drugo sorodstvo

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
bolečine si prešal,
zdaj boš v grobu mirno spal.

Po težki in hudi boleznici nas je v 64. letu starosti zapustil naš dragi oče, tast in dedek

Jožef Kuzma

s Tišine

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, šopke, nam pa izrekli sožalje. Posebna hvala kirurškemu osebju splošne bolnišnice M. Sobota, g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS za ganljive besede, DO Mura — Ženski plašči, 413. brigadi, DO Pomurski tisk Eureka, KMN Dobel Rankovci, ekipi prve pomoči s Tišine in MDNS M. Sobota. Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Tišina, 14. januarja 1992

Žalujoci: sin Zvonko in hčerka Majda z družinama

Niti zbogom nisi rekla
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prehitro,
a v naših srcih boš ostala.

ZAHVALA

V 67. letu nas je nepričakovano in brez slovesa zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in tašča

Helena Čarni

roj. Družin
iz Kukeča

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in nas tolažili, darovali vence in šopke, nam pa izrekli sožalje in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala g. duhovniku za opravljen obred, pevcem za odpete žalostinke ter kolektivoma Veletrgovine Potrošnik in Agroservisa.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njeni

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
bolečine si prešal,
zdaj boš v grobu mirno spal.

V 72. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Koloman Čahuk

iz Prosenjakovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in šopke ter nam izrekli sožalje. Posebna hvala dr. A. Norčiču in medicinskemu osebju kirurškega oddelka Splošne bolnice Rakičan ter osebju patronažne službe Murske Sobote. Zahvaljujemo se g. župniku za pogrebni obred in govorniku Evgenju Žoharju za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Prosenjakovci, 7. 1. 1992

Žalujoci: vsi njegovi, ki smo ga imeli radi

Že leto dni te zemlja krije,
v grobu mirno spiš,
a med nami še živiš.

V SPOMIN

Ivanu Poredosu

iz Izakovec 61

Hvala vsem, ki se z mislijo nanj ustavite ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Vsi njegovi

Niti zbogom nisi rekla
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostala.

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prežgoda nas je 5. januarja 1992 komaj v 17. letu starosti zapustila naša ljuba hčerka, sestra in vnukinja

Nataša Krapec

iz Srednje Bistrice 80

Globoko pretreseni in neotolažljivi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh bolečih dneh takoj priskočili na pomoč, nas tolažili, lajšali gorje, darovali cvetje, izrekli pisna ali ustna sožalja in jo v tako velikem številu pospremili na njeni mnogo prerani zadnji poti.

Posebna zahvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govorniku mladincev iz Bistrice, predstavniku KS in osmošolcev za besede slovesa pri odprtem grobu in profesorjem ter dijakom II. letnika III. gimnazije iz Maribora.

Žalujoci: mama, oče, brat in mati ter družina Jerebic

Ne morem iz zemlje kot drobna semena,
da znova bi segli si v tople dlani,
ne morem,
med nami je krsta lesena,
in križ je med nami,
tišina prsti.

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je po kratki boleznici nepričakovano zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, sestra in teta

Katarina Könye

s Hodoša

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste nam v dnevih žalosti priskočili na pomoč, izrekli sožalje ali sočustvovali z nami.

Hvala g. Kiršnerju in patronažni sestri za pomoč v času njene bolezni.

Iskreno se zahvaljujemo vsem pogrebem, ki ste jo pospremili k večnemu počitku, g. duhovniku Kerčmarju za ganljive besede slovesa, pevcem za čutno odpete žalostinke in vsem, ki ste prinesli vence, šopke ali darovali v dobrodelne namene.

Vsem skupaj — in vsakomur posebej še enkrat — globoka hvala.

Hodoš, 15. januarja 1992

ŽALUJOČI: sin Ernest z ženo Dragico, vnuka Boris z ženo Irenko in pravnuk Nedeljko, vnukinja Milena, brat Bela, sestre Jolan, Helena in Irenka z družinami ter drugo sorodstvo

Težko je izgubiti človeka, ki ga ljubiš.
Še težje ga je izgubiti za vedno.
Najtežje se je naučiti živeti brez njega.

V SPOMIN

20. januarja mineva 7 žalostnih let ob izgubi ljubega sina, brata in strica

Draga Bežana

iz Rogoševce

Hvala vsem, ki se ustavite pri njenem grobu, prižigate sveče ali se z dobrim spominom ustavite ob njenem grobu.

Z žalostjo v srcu vajini najdražji

14. oktobra je minilo 6 bolečih let od izgube ljubega moža, očeta, starega očeta in brata

Štefana Bežana

V SPOMIN

15. januarja 1922 mineva 20 let, odkar je v tujini tragično izgubil življenje komaj 23. let star dragi, nadvse ljubljeni in dober sin in brat

Nandi Vaupotič

iz Žepovec 46

Zelo te pogrešamo, dragi Nandi. Odsel si v tujino s slovesom in mislijo, da se kmalu vrneš. V prometni nesreči, ko si bil sopotnik, ti je kruta smrt vzela življenje.

Boleča je ostala praznina za teboj ..., toda spomin nate, na tvojo plemenitost in dobroto v naših srcih ne bo nikdar usahnil!

Prisrčna hvala vsem, ki obiskujete njegov tihi dom, prižigate sveče in ga krasite s cvetjem.

Neotolažljivi mama, sestra in bratje z družinami

Niti zbogom nisi rekla
niti roke nam podala,
zaspala mamica si zlata,
zaprla trudne si oči,
bolečino hudo si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

Po dolgi boleznici nas je 28. decembra v 78. letu starosti mirno in tiho zapustila naša mama in babica

Marija Filipič

roj. Kšela
s Stare Ceste 65

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, drago pokojnico pospremili na zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Hvala g. župniku za opravljen obred in govorniku za ganljive besede ob odprtem grobu. Hvala za odigrano Tišino.

Žalujoci: vsi njeni

Ko solza po licu nam polzi,
naša mama zdaj mirno spi.
Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi naše drage žene, mame, babice in tašče

Jožefe Klobasa

iz Melov

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni poslednji poti in sočustvovali z nami. Prisrčna hvala vsem, ki ste ji darovali vence, cvetje in za maše. Hvala g. monsignorju Puncerju za opravljen obred, pevcem za odpete žalostinke ter govorniku za ganljive besede in za odigrano tišino.

Žalujoci: vsi njeni

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
šopek rož mi prinesite,
in večni mir mi zaželite.
S svojim vedrim nasmehom
vsakega osrečiti si znal,
pred usodo neizprosno
sam, nemočen si obstal.

ZAHVALA

V 58. letu starosti nas je po dolgi in neizprosni boleznici za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

Štefan Lopert

iz Bogojine 176

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo botrinama iz Renkovec in Bogojine, LD Bogojina, lovskim rogistom Prekmurja in drugim LD. Iskrena hvala tudi g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter Anici Gregorec in Štefanu Horvatu za poslovilne besede ob odprtem grobu. Hvala vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter zdravstvenemu osebju internega oddelka Rakičan, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje ter za svete maše ali dobrodelne namene, nam pa izrekli sožalje.

Vsem skupaj iskrena hvala!

ŽALUJOČI: žena Anica, hčerka Irena z družino, Štefka, Andreja s Francem ter brat Vinko z družino iz Brežic

RES JE, nasprotniki »štrka« kot regionalne oznake na prekmurskih (in prlekških?) avtomobilskih tablicah so zdaj dobili svoje. Porazili so jih v daljnem Parizu. Ojoj! Pa so mislili, da so s svojimi predlogi grbov za avtomobilsko oznako vštric s svetom! »Štrka«, so rekli, nas prikazuje kot nekakšne poljedelce brez zgodovine. Mi imamo svoje mesne grbe. Kakšno klasje, kakšen štrk? In podobno gruč.

Zdaj pa so Slovenci poslali na mednarodni muzejski salon SIME v Pariz živo človeško ribico.

Gneča pri našem proteusu na razstavnem prostoru je popolna. Vsi občudujejo slovensko ekološko pamet, čeprav gre za muzejsko prireditev.

Kakšna senzacija pa bi šele bila, če bi Lotmerčani poslali tja svojega živega enoroga!

Kakor vidite, nam vse kra-dejo. Krucinal, ti Slovenci! To z živim bitjem namesto zaprašenim grbom kot simbolom je eno. Drugo. Prezidi je v tej rubriki prvi pisal o puloverjih in telovnikih Genscherja in De Michelisa. V zvezi s stisko Bel-tinke-Rašice, ki je trpela pod pritiskom kupcev. Vsi so povpraševali po telovnikih v dveh barvah, v beli in rumeni. Zdaj je Ruplov rumeni telov-nik glavna notranja zunanje-politična tema v vseh časopi-sih.

Rupel je rekel, da ima telov-nik Genscher-Demichelisove barve že šest let. Cesar niti ve-dele ne bi, če ne bi bral rubrike Kri ni zemlja!

Tretje. Republika Prek-murja je s posredovanjem te rubrike prva priznala Slove-nijo. Kar pogledate si jih zdaj, vse te države po svetu, kako se drenjajo okrog priznanja! Krucinal, ta svet!

Slovenska košarkarska re-prezentanca bo na bližnjem prvenstvu igrala v skupini, kjer ji bo nasprotnik jugoslo-vanska reprezentanca. Še vedno boljše to kakor jugo-slovenska armada. Za jugo-slovensko armado seveda!

Poleg lastninjenja po Men-cingerju in Sachs-u imamo zdaj še lastninjenje po beltskem Dimnikarju. V tem konceptu se vsa državna lastnina spre-meni v dim, ob ognju pa se greje šest novih »rouraskih« direktorjev.

Španski žid, šolski reforma-tor, velekomunist, pizdun (ne-kdaj stipica-pizdica) in razi-skovalec rodovnikov Strpe Šu-var, ki v Kučanu domneva madžarsko-srbsko kri, je na vprašanje, kako se bo iztekel hrvaško-slovenski spor za Raz-krizje in Savudrijo, odgovoril da je Hrvatov menda več.

Sunce mu žarko, ali ve ta tip šteti? Ali ve, koliko je nas in Srbov skupaj? Da Rusov in Črnogorcev niti ne štejemo! (Rupel že navezuje stike s Srbi, sklicujoč se na »tradicionalno prijateljstvo«!).

Učenci, berite plačan oglas ministrstva za šolstvo! Za dva tedna se podaljšajo počitnice tistemu, ki najde volan mini-strove alfe. Izgubil ga je mini-ster, ko se je zadnjič prekučnil pri Celju.

Zadnja vest iz laboratorija. Nasprotnikom štrka se je po-srečilo oživiti dvoglavega Szec-hyjevega orla. Pozor, zračna nevarnost, leta nizko!

RESEDA NI KONJ

»Radgonski mehurčki«

Tako smo torej Prleki spet prvi in najpametnejši! Zakaj? Prvi smo ustanovili fundacijo, nekakšno zbiranje denarja za stipendi-ranje podiplomskega študija naj-bolj pametnih Prlekov. Kot večne-mu dvomljivcu se mi pri tem po-stavlja kar nekaj vprašanj (naj mi vsi Prleki oprostijo, kajti nič ni-mam proti razvijanju in osamos-vajanju Prlekije).

Najprej me zanima, če smo mi vsi skupaj dovolj zrela za tovrstno darovanje in podpiranje mladih talentov in pametnjakovičev? V fundacijo naj bi prispevali denar tako občine kot obrtniki in drugi zasebniki, tudi posamezni občani. Kaj bo na primer takrat, če bo prišlo v fundacijo več denarja iz občine Gornja Radgona kot iz Ljutomera (saj imamo več obrtni-kov, pa tudi denarja v proraču-nu!), vendar pa bo več ljutomer-skih študentov prejelo denar iz fundacije, ker so pač bolj »pame-tni«? Vsaka občina bo hotela do-kazati, da ima več »pametnih« ljudi kot druga! Tudi darovalci bodo hoteli uveljavljati svojo voljo — npr. neki obrtnik, ki je dal v fundacijo precejšen znesek, bo menil, da je njegov sin tako pame-ten, da si zasluži stipendijo iz fun-dacije za šolanje v Angliji (čeprav se ve, da je ne bo nikoli kon-čal)...

Nadalje bi rad vprašal naše mlade vrle Prleke, ki se šolajo v Mariboru in Ljubljani: ali se po-čutijo dovolj Prleke, da bodo tudi po končanem šolanju ostali v Pr-lekiji, čeprav jim bo na voljo bolj-ša služba v drugih mestih — seve-da z boljšo plačo in večjimi mož-nostmi za ustvarjalno delo? Ne verjamem, da boste želeli svoje znanje uporabiti za razvoj Prleki-je.

Za konec pa še nekaj, da boste razumeli, zakaj sem takšen dvom-ljivec. Pred mnogimi leti je bil ustanovljen podoben sklad Franca Munde, ki menda obstaja v Lju-bljani še danes. Z zbranim denar-

jem naj bi pomagali izobraževati učence z najboljšimi ocenami. Med njimi ni Prlekov in ne Sta-jercev, kajti po kriterijih delilcev denarja so najbolj pametni otroci iz Ljubljane. Tako si z Mundinim denarjem pomagajo pri šolanju v glavnem Ljubljancani.

Lepo, kajne? Upam, da se s Fundacijo akademika Trstenjaka ne bo dogajalo kaj podobnega. Si-cer pa — kaj vemo, kaj bo čez de-set, dvajset ali trideset let? Mo-goče naši vnuki in pravnuki ne bo-do več študirali v Ljubljani in Ma-riboru?

»Radgončan«

Nastopajo: Helena Blagne, Edvin Fliser, Brane Drvarič, ansam-bli Metalurgi, Avantura, Varašanci, Varaški kvintet, mladi glas-beniki, žrebanje vstopnic, družabne igre z nagradami

Voditelj Geza Farkaš

Preprodaja vstopnic: trgovina Planika v Turnišču

Sobota, 25. prosinca 92, ob 19.00 na osnovni šoli v Turnišču

Krščanski demokrati so si priredili regijsko srečanje

V četrtek, 17. januarja so prišli v Beltincih skupaj predstavniki regijskih odborov SKD za Pomurje. Srečanja se je udeležil tudi predsednik republiškega predvolilnega odbora Slovenskih krščanskih demokratov Edi Starič. Ocenjevali so dosedanje delo in organi-ziranost.

Dogovarjali so se tudi o nadaljnjem delu in o pripravi na kongres. Zavze-majo se za čimprejšnji sprejem zakona o privatizaciji in za oživitve gospodar-stva. Ugotavljajo, da je stranka napre-dovala, poseben poudarek pa po njih-ovem mnenju zasluži strankino medna-rodno sodelovanje, saj je prav krščan-ska demokracija največ pripomogla pri mednarodnem priznanju Slovenije.

Tako slovenski krščanski demokrati o sebi.

šsm

Umrla zaradi pretepa?

V Filovcih je umrla 84-letna Marija Ošlaj. Mrtiški oglednik ni mogel ugo-toviti vzroka smrti, zato je odredil ob-dukcijsko, kjer so ugotovili več hujših po-škodb: zlom noge, prelom prsnice, pre-lom sedmih reber, veliko modric in podpludb po glavi in drugih delih tele-sa. Seveda so z ugotovitvami seznanili kriminalistično službo, ki je začela ra-ziskovati. Med poizvedovanjem so ugo-tovili, da je bilo pri Ošlajevih večkrat »vroče«, saj naj bi starko pretepal Ge-za Z., star 46 let, iz Dobrovnika, ki je živel pri njeni hčeri. Tako naj bi se v mesecu decembru znesel nad njo in ji povzročil omenjene poškodbe. Nazad-nje je starka dobila še pljučnico in umrla. Osumljeni se je sicer branil, češ da je Marija Ošlaj padla s stola, česar pa mu preiskovalci niso verjeli, zato so podali kazensko ovadbo. V informaciji, ki nam jo je posredovala uprava za no-tranje zadeve, ni naveden vzrok za mal-tretiranje stare žene, pač pa smo zve-deli med našim poizvedovanjem, da je pokojnica, njeno hčerko (63 let) in Ge-za, družil alkohol. Zaradi njega tudi niso obdelovali ne njiv ne vinograde.

Večkrat so se spri, se spet pomirili, nazadnje pa se je zgodila tragedija.

S. S.

Za pomoč hrvaškim otrokom

V soboto, 25. januarja ob 20.00 bo v hotelu Radin v Ra-dencih gala večer, katerega iz-kupiček od vstopnine bo na-menjen hrvaškim otrokom, vojnim sirotam. Nastopili bo-do sopranistka Katja Kranjc ob spremljavi pianistke Majde Bicskey, gostje iz Zagreba, dr. Ivan Kos in Jože Tkalec. Na prireditvi bo modna revija bu-tika Iris, revija pričesk salona Gizela, na ogled bodo nakit Zlatarne Mandić in aranžma-ni cvetličarne Kurbus. Na pri-reditvi bodo tudi dražba slik priznanih slikarjev, nagradno žrebanje in zabava s plesom.

Cene rabljenih avtomobilov

Kot že običajno tudi na zadnjem sejnu rabljenih avtomobilov v Murski Soboti kupčija ni ravno cvetela. Prodajalci so na sejem pr-peljali 29 vozil različnih znamk in starosti, lastnike pa so zamenjali le trije avtomobili. Prodajalec je za južo 45, letnik 1988, s prevože-nimi 26.000 kilometri, iztržil 5.000 DEM, za južo 45, letnik 1989, s 13.000 kilometri je kupec plačal tudi 5.000 DEM, medtem ko je stal golf, letnik 1978, z 78.000 prevoženimi kilometri 2.200 DEM.

Znamka avtomobila	Letnik	Prevož. km	Cena
Zastava 101	1984	80.000	2.800 DEM
Citroen GS 1,3 super	1979	106.000	2.500 DEM
Golf	1977	114.000	2.400 DEM
Citroen GS 1,3	1980	81.000	188.000 SLT
Jugo Koral 55	1989	37.000	5.000 DEM
Jugo Skala 55	1989	30.000	223.000 SLT
Lada Riva	1989	15.000	6.500 DEM
Mercedes 230E	1980	159.000	9.000 DEM
Alfa Romeo	1984	40.000	8.500 DEM
Zastava 101	1983	86.000	2.000 DEM
Ford Escort 1,1	1984	74.000	8.300 DEM
R5 GTL 1,4	1985	81.000	9.000 DEM
R4	1981	86.000	1.200 DEM
Zastava 126 P	1981	37.000	55.000 SLT
Opel Kadett city	1978	54.000	3.500 DEM
Opel Kadett 1,3	1987	73.000	13.500 DEM
R5 GL	1986	80.000	9.500 DEM
Fiat Regata 70 S	1987	73.000	7.000 DEM
Zastava 128	1986	40.000	4.100 DEM
Lada Samara	1989	24.000	9.200 DEM

MURSKA SOBOTA,
Ciril-Metodova ulica
50, tel. 22 219, 22 809,
21 138, telefax: 21 136

MURSKA SOBOTA,
Kidričeva 33 a

VELIKA
POSE-
ZONSKA

BAKOVC, Vrtna ul. 8

V VSEH
BIMOVIH
PRODA
JALNAH!

Cene
nižje do 35 %!

Cene sadja in zelenjave

Vrsta	Tržnica	Zelenjava Pomurka
hruške	140,00	118,00
banane	100,00	102,00
mandarine	140,00	134,00
pomaranče	100,00	86,00
limone	100,00	86,00
kivi	—	150,00
orehova jedrca	800,00	770,00
fige	—	380,00
krompir	—	7,00
čebula	50,00	58,00
česen	400,00	300,00
korenje	80,00	30,00
zelje	80,00	30,00
ohrovt	80,00	80,00
solata, endivija	200,00	180,00
cvetoča	200,00	180,00
rdeča pesa	70,00	30,00
kumarice	280,00	—
paradižnik	—	220,00
hren	120,00	130,00
fižol	130,00	80,00
jajca	13,00	9,50 — 10,00

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

TEČAJNA LISTA ŠT. 9 Z DNE 20. 1. 1992

Država	Valuta	Eno-ta	Za devize			Za efektivno	
			nakupni	srednji	prodajni	nakup	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	44,4079	44,5415	44,6751	45,00	—
Avstrija	šiling	100	528,9389	530,5305	532,1221	690,00	732,00
Belgija	frank/C	100	180,7295	181,2733	181,8171	181,30	—
Kanada	dolar	1	51,4349	51,5897	51,7445	52,70	—
Danska	krona	100	959,8463	962,7345	965,6227	962,80	—
Finska	marka	100	1366,6366	1370,7488	1374,8610	1370,00	—
Francija	frank	100	1091,4111	1094,6952	1097,9799	1094,50	—
Nemčija	marka	100	3721,7771	3732,9760	3744,1749	4870,00	5120,00
Italija	lira	100	4,9406	4,9555	4,9704	5,60	6,80
Japonska	jen	100	47,7132	47,8568	48,0004	—	—
Nizozemska	gulden	100	3304,9381	3314,8827	3324,8273	3314,70	—
Norveška	krona	100	947,1923	950,0424	952,8925	949,90	—
Švedska	krona	100	1022,1861	1025,2619	1028,3377	1025,30	—
Švica	frank	100	4209,7021	4222,3692	4235,0363	4920,00	5824,00
V. Britanija	funt	1	106,2568	106,5765	106,8952	106,60	—
ZDA	dolar	1	59,0534	59,2311	59,4088	72,10	83,70
Jugoslavija	dinar	100	—	80,0000	—	—	—
Rep. Hrvaš.	dinar	100	—	80,0000	—	—	90,00
Španija	pezeta	100	58,8041	58,9810	59,1579	—	—

- Tečaj za devize so iz TL št. 12 Banke Slovenije in veljajo od 21. 1. 1992 od 0.00 dalje.
- Tečaje za efektivno oblikuje LB Pomurska banka d.d., in veljajo od 21. 1. 1992 od 0.00 do spremembe.
- Občani lahko prodajajo tujo efektivno v vseh menjalnicah. V vseh enotah LB — Pomurske banke d.d., M. Sobota občani lahko prodajajo tuji denar.
- Valut, ki nimajo kupnega oz. prodajnega tečaja za efektivno, se kupujejo oz. prodajajo.

BANKA ZA OBRRTNIKE IN PODJETNIKE

V Ulici Stefana Kovača 12 v Murski Soboti je začel poslovati SEKTOR ZA DROBNO GOSPODARSTVO, kjer bodo lahko obrtniki in podjetniki rešili svoje probleme v zvezi s kreditiranjem in varčevanjem in dobili strokovne nasvete. Zagotovljena intimnost in individualna obravnava.